



ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (คหกรรมศาสตรศึกษา)

ปริญญา

คหกรรมศาสตรศึกษา

อาชีวศึกษา

สาขา

ภาควิชา

เรื่อง ผลของการเล่านิทานพื้นบ้านภาคอีสานที่มีต่อการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของเด็กปฐมวัย

Effect of Northeast Traditional Storytelling on Virtue Development for
Preschool Children

นามผู้วิจัย นางสาวประวีณา แก้วเมืองกลาง

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชิพสุมน รังสยาธร, Ph.D.)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

(อาจารย์อังคณา อ่อนบุญเอื้อ, Ed.D.)

หัวหน้าภาควิชา

(รองศาสตราจารย์สุรัชย์ จิวเจริญสกุล, ศศ.ค.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์กัญจนา วีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ เดือน พ.ศ.

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ผลของการเล่านิทานพื้นบ้านภาคอีสานที่มีต่อการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของเด็กปฐมวัย

Effect of Northeast Traditional Storytelling on Virtue Development for Preschool Children

โดย

นางสาวประวีณา แก้วเมืองกลาง

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (คหกรรมศาสตรศึกษา)

พ.ศ. 2554

ประวีณา แก้วเมืองกลาง 2554: ผลของการเล่นพิณพื้นบ้านภาคอีสานที่มีต่อการพัฒนา
คุณธรรมพื้นฐานของเด็กปฐมวัย ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (คหกรรมศาสตร
ศึกษา) สาขาคหกรรมศาสตรศึกษา ภาควิชาอาชีวศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
หลัก: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชัพสุมน รังษยาธร, Ph.D. 102 หน้า

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณธรรมพื้นฐานของเด็กปฐมวัย ด้านความซื่อสัตย์
ความสามัคคี และความมีน้ำใจ และเปรียบเทียบคุณธรรมพื้นฐานของเด็กปฐมวัย ด้านความ
ซื่อสัตย์ ความสามัคคี และความมีน้ำใจ ก่อนและหลังการเล่นพิณพื้นบ้านภาคอีสาน
กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กปฐมวัย จำนวน 35 คน เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองคือ แผนการจัดกิจกรรม
การเล่นพิณพื้นบ้านภาคอีสาน จำนวน 12 แผน และแบบทดสอบวัดคุณธรรมพื้นฐานของเด็ก
ปฐมวัย การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ t-test

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่งเป็นเด็กผู้หญิง จากการทดสอบสมมติฐาน
พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานโดยรวมและรายด้านเพิ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า หลังการทดลองกลุ่มตัวอย่างพัฒนาคุณธรรมพื้นฐาน
ด้านความมีน้ำใจมากที่สุด ตามด้วย ความซื่อสัตย์ และความสามัคคี ($\bar{X} = 8.43$, $\bar{X} = 8.34$ และ
 $\bar{X} = 8.23$ ตามลำดับ)

จากการสังเกตของผู้วิจัยขณะดำเนินกิจกรรมการเล่นพิณ พบว่า เด็กปฐมวัยชอบนิทาน
ที่มีลักษณะดังนี้ นิทานเกี่ยวกับสัตว์และการผจญภัย นิทานเกี่ยวกับปาฏิหาริย์และสิ่งมหัศจรรย์
และชอบนิทานที่มีตัวละครเด่นเพียงหนึ่งตัว โดยชอบตัวละครที่มีพฤติกรรมดีมากกว่าตัวละครที่มี
พฤติกรรมไม่ดี นอกจากนี้ สื่อประกอบการเล่นพิณที่เด็กปฐมวัยชอบ คือ หุ่นมือตัวละคร
และฉากสามมิติ

Praweena Kaewmuangklang 2011: Effect of Northeast Traditional Storytelling on Virtue Development for Preschool Children. Master of Arts (Home Economics Education), Major Field: Home Economics Education, Department of Vocational Education. Thesis Advisor: Assistant Professor Shiepsumon Rungsayatorn, Ph.D. 102 pages.

The purposes of this research were to investigate and compare virtue of preschool children regarding honesty, unity and generosity before and after participation in northeast traditional storytelling synchronized with instructional media presenting. One group pretest-posttest design was employed to conduct an experimental research to a group of 35 preschool children. The research tools consisted of 12 lesson plans on northeast traditional stories that conveyed different aspects of virtue and a virtue test. Dependent samples t-test was used for data analysis.

The results showed that more than half of the subjects were girls. The hypothesis testing revealed that the subjects gained higher score on their posttest, statistically significance. The results showed significant development of preschool children's on generosity, honesty and unity ($\bar{X} = 8.43$, $\bar{X} = 8.34$ and $\bar{X} = 8.23$, respectively).

The results of observation found that the preschool children preferred stories of talking animals, stories concerning adventurous and miraculous, stories with only one leading performer, and performers with good behavior. In addition, the puppetry correspondent with storytelling and pop-up puppet scene were the favorite instructional media for the preschool children.

Student's signature

Thesis Advisor's signature

____ / ____ / ____

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีเนื่องจากความกรุณาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จีพสุมน รังสยาธร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักที่กรุณาให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ แก้ไข ข้อบกพร่องของวิทยานิพนธ์และให้ความช่วยเหลือในหลายสิ่งหลายอย่างจนกระทั่งลุล่วงไปได้ ด้วยดีมาโดยตลอด ขอขอบพระคุณ ดร. อังคณา อ่อนบุญเอื้อ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ให้ความกรุณาในการแก้ไขข้อบกพร่องและคำแนะนำต่างๆของวิทยานิพนธ์ ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุภาพ นัตรภรณ์ ประธานการสอบวิทยานิพนธ์และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อมรรัตน์ อนันต์วราพงษ์ ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำเพิ่มเติมเพื่อความ สมบูรณ์ยิ่งขึ้นของวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ ดร. อรพรรณ บุตรกัตติญญ ดร. สายหยุด ภูบุย นางลักษณ์อนงค์ เพชรสังหาร และนางขวัญใจ สารปริง ที่ให้ความกรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแก้ไขและให้คำแนะนำ เกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ทั้งนี้ขอขอบคุณโรงเรียนอนุบาลสาธิต อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่ให้ความสะดวกในการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเป็นอย่างดี

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณ พี่ๆ เพื่อนๆ และน้องๆ นิสิตปริญญาโทสาขาคหกรรมศาสตร์ ศึกษา ที่คอยช่วยเหลือและเป็นกำลังใจให้มาโดยตลอด และทำให้การศึกษานิพนธ์นี้เต็มไปด้วย ความสุข

สุดท้ายนี้ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงต่อครอบครัวผู้วิจัย ที่คอยให้กำลังใจ ให้ความช่วยเหลือและให้การสนับสนุนด้านการศึกษาด้วยดีเสมอมา จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ประสบผลสำเร็จด้วยดี และขอขอบพระคุณผู้ที่ให้ความช่วยเหลือสนับสนุน และเป็นกำลังใจ อีกหลายท่านที่มีได้กล่าวนามไว้ ณ ที่นี้

ประวีณา แก้วเมืองกลาง

กันยายน 2554

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(4)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตการวิจัย	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
นิยามศัพท์	4
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	6
พัฒนาการของเด็กปฐมวัย	6
การปลูกฝังคุณธรรมสำหรับเด็กปฐมวัย	9
นิทานสำหรับเด็กปฐมวัย	18
นิทานพื้นบ้านภาคอีสาน	28
สมมติฐานการวิจัย	32
กรอบแนวคิดในการวิจัย	32
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	33
ประชากร	33
กลุ่มตัวอย่าง	33
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	34
การสร้างและทดสอบเครื่องมือ	35
การเก็บรวบรวมข้อมูล	39
การวิเคราะห์ข้อมูล	41

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์	42
ผลการวิจัย	42
ข้อวิจารณ์	61
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	67
สรุปผลการวิจัย	67
ข้อเสนอแนะ	70
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	74
ภาคผนวก	80
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญ	81
ภาคผนวก ข หนังสือขอความร่วมมือในการทำวิทยานิพนธ์	83
ภาคผนวก ค ตารางวัน-เวลา ในการทดลอง	87
ภาคผนวก ง นิทานพื้นบ้านภาคอีสานสอดแทรกคุณธรรมพื้นฐาน	90
ภาคผนวก จ แบบทดสอบวัดคุณธรรมพื้นฐานของเด็กปฐมวัย	92
ประวัติการศึกษาและการทำงาน	102

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	กิจกรรมการเล่านิทานพื้นบ้านภาคอีสานโดยใช้สื่อประกอบ	36
2	แผนการทดลอง One-Group Pretest-Posttest Design	39
3	คะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบวัดคุณธรรมพื้นฐานด้านความซื่อสัตย์ ด้านความสามัคคี และด้านความมีน้ำใจ	45
4	เปรียบเทียบคะแนนแบบทดสอบวัดคุณธรรมพื้นฐานของเด็กปฐมวัย ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง	51
5	เปรียบเทียบคะแนนแบบทดสอบวัดคุณธรรมพื้นฐาน ด้านความซื่อสัตย์ของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลองและหลังการทดลอง	52
6	เปรียบเทียบคะแนนแบบทดสอบวัดคุณธรรมพื้นฐาน ด้านความสามัคคีของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลองและหลังการทดลอง	53
7	เปรียบเทียบคะแนนแบบทดสอบวัดคุณธรรมพื้นฐาน ด้านความมีน้ำใจของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลองและหลังการทดลอง	54
ตารางผนวกที่		
1	กิจกรรมการเล่านิทานพื้นบ้านภาคอีสานโดยใช้สื่อประกอบ	88

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดในการวิจัย	32
2	หุ่นมือตัวละคร	56
3	หุ่นเชิดตัวละคร	57
4	ฉากประกอบการเล่านิทาน	57
5	ที่คาดศีรษะตัวละคร	59
6	ชุดเสียงสัตว์	60

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันสังคมมีการเปลี่ยนแปลงความเจริญก้าวหน้าทางด้านเศรษฐกิจ สังคม ข้อมูลข่าวสาร การคมนาคมและเทคโนโลยีการสื่อสารมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอยู่ตลอดเวลา ทำให้รูปแบบการดำเนินชีวิตในปัจจุบันมีการแข่งขันเพื่อความอยู่รอดและให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ตนเองต้องการ แต่กลับขาดการพัฒนาในเรื่องของคุณธรรม จริยธรรม มีผลทำให้คนในสังคมปัจจุบันขาดการควบคุมตนเอง ขาดระเบียบวินัย รวมทั้งขาดจิตสำนึกในการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม (กรมวิชาการ, 2543) นอกจากนี้ยังทำให้คนในสังคมขาดความมีน้ำใจ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มุ่งแต่แสวงหาผลประโยชน์ให้แก่ตนมากกว่าที่จะให้ส่วนรวมจนทำให้เกิดปัญหาสังคมตามมา สอดคล้องกับ วัฒนา ปญญฤทธิ์ (2553) ที่กล่าวว่า คุณธรรม จริยธรรม ความมีน้ำใจเป็นเรื่องสำคัญยิ่งในปัจจุบัน โดยเฉพาะในสังคมที่มีการแข่งขันกันสูงขึ้น ความเห็นแก่ตัวจึงเกิดขึ้นอย่างกว้างขวางเยาวชนของชาติจึงเคยชินกับการแข่งขัน ตั้งแต่เข้าเรียนระดับอนุบาลจนถึงระดับมหาวิทยาลัย จนกระทั่งการแข่งขันเพื่อประกอบอาชีพซึ่งระบบการแข่งขัน ย่อมมีผลทำให้ขาดคุณธรรมจริยธรรมที่สำคัญไปอย่างมาก ดังนั้นการพัฒนาค่านิยมในภาวะสังคมเศรษฐกิจและการเมืองที่มีการแข่งขันจึงจำเป็นต้องเน้นให้คนมีคุณธรรมจริยธรรมควบคู่ไปกับการศึกษาส่วนอื่น และยังสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) โดยมีนโยบายมุ่งพัฒนาคุณภาพคนเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและสร้างคุณลักษณะที่ดีในสังคมไทยบนพื้นฐานการอนุรักษ์วัฒนธรรมและเอกลักษณ์ของความเป็นไทย จึงได้กำหนดสภาพสังคมไทยที่พึงประสงค์โดยมุ่งพัฒนาสู่สังคม สังคมที่เข้มแข็งและมีคุณภาพ คือสังคมที่มีคุณภาพ ที่ยึดหลักความสมดุลความพอดีสามารถสร้างคนทุกคนให้เป็นคนดี คนเก่งพร้อมด้วยคุณธรรม จริยธรรม มีวินัย มีความรับผิดชอบ มีจิตสำนึกสาธารณะพึ่งตนเองได้ คนมีคุณภาพที่ดี และมีความเป็นธรรมในสังคมไทย (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2544)

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้กำหนดหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546 เกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี ไว้ว่า เป็นการจัดในลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาแก่เด็กทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา ตามวัยและ

ความสามารถของแต่ละบุคคล และเพื่อเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข สำหรับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมให้แก่เด็กนั้นเป็นการพัฒนาการเล่นและการทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็นกลุ่มเพื่อให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์ในการเล่นและการทำงานร่วมกัน เรียนรู้การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ปฏิบัติตนตามกฎกติกาหรือข้อตกลงของส่วนรวม มีการช่วยเหลือเอื้อเฟื้อแบ่งปัน การให้ความร่วมมือกลุ่มเพื่อช่วยเหลือและความเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน (สิริมา อภิญาญอนันตพงษ์, 2545) การพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของเด็กปฐมวัยนั้นจะช่วยให้เด็กเกิดทักษะที่สำคัญโดยให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับวัตถุ สิ่งของ บุคคลต่างๆ ที่อยู่รอบตัว รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม (วิรวรรณ อินทร์กรงเก่า, 2550)

การปลูกฝังคุณธรรมพื้นฐานของเด็กปฐมวัยสามารถกระทำได้หลายวิธี วิธีหนึ่งที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัยคือ การใช้นิทาน ซึ่งนิทานเป็นสื่อประเภทหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ ในการจัดกิจกรรม โดยที่ผู้เล่านำคำมาเรียบเรียงเป็นเรื่องราวที่น่าสนใจ ซึ่งนอกจากจะแทรกคติสอนใจแล้ว ยังส่งเสริมให้ผู้ฟังเกิดจินตนาการและความเพลิดเพลิน (เกริก ยूनพันธ์, 2543) นอกจากนี้การเล่านิทานให้เด็กฟังยังช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางสังคมและสร้างสัมพันธภาพที่ดีของผู้ฟังและผู้เล่า การใช้นิทานเป็นสื่อกลางจะช่วยให้เด็กเรียนรู้จากตัวแบบจากตัวละครในนิทาน นอกจากนี้การถ่ายทอดเรื่องราวที่ครูใช้ในการเล่าเรื่องให้เด็กฟังและสนทนาโต้ตอบแสดงความคิดเห็นและแสดงท่าทางประกอบเรื่องราว หรือประสบการณ์รอบตัวจะช่วยให้เด็กซึมซับและเก็บองค์ความรู้ทางจริยธรรมนำไปสู่การปฏิบัติ เพราะนิทานเป็นสื่อที่ให้ความรู้และความสนุกสนาน รวมทั้งความเป็นจริงของชีวิต ตอบสนองความอยากรู้อยากเห็นของเด็ก (ลัดดาวัลย์ ขรรจงสง่า, 2548) นิทานยังช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม ในเรื่องของความเป็นผู้มีความซื่อสัตย์ ความสามัคคี ความมีน้ำใจ ซึ่งสามารถปลูกฝังผ่านการเล่านิทานให้กับเด็ก จนกระทั่งเกิดเจตคติที่ดีในด้านต่างๆ คิดด้วยใจเป็นคนดีของสังคม ซึ่งนิทานมีหลายประเภท เช่น นิทานคติธรรม มีลักษณะเป็นนิทานสั้นๆ ตัวละครมีทั้งคนและสัตว์ที่มีบทบาทเหมือนคน โครงเรื่องที่ง่ายและสั้นมีคติสอนใจ (เรไร ไพรวรรณ, 2551)

นิทานพื้นบ้านภาคอีสานเป็นนิทานที่เล่ากันอยู่ในท้องถิ่น มีเนื้อหาหลากหลาย เช่น นิทานเล่าความเป็นมาของสถานที่ นิทานเกี่ยวกับสิ่งมหัศจรรย์ นิทานตลก นิทานความเชื่อในปรากฏการณ์ต่างๆ ซึ่งนิทานในแต่ละภูมิภาคนั้นนับว่าเป็นวรรณกรรมที่มีคุณค่าและสะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิต วัฒนธรรมประเพณีของคนในท้องถิ่นเป็นอย่างดีตั้งแต่อดีตเป็นต้นมา ตัวละครที่เป็นตัว

แบบที่ดี มีการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมอยู่ในเรื่อง สามารถเลือกนำมาใช้ในการส่งเสริมเด็กตามจุดประสงค์ที่ต้องการ (สุภัท ไหวหากิจ, 2543)

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงศึกษาว่า การจัดกิจกรรมการเล่นิทานพื้นบ้านภาคอีสานจะมีผลต่อการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของเด็กปฐมวัยหรือไม่ อย่างไร ซึ่งผลการวิจัยอาจเป็นแนวทางให้ผู้ปกครอง ครู และสถานศึกษาในการพิจารณาคัดเลือก นิทาน สื่อ และเทคนิคการเล่นิทานที่เหมาะสม เพื่อส่งเสริมคุณธรรมพื้นฐานของเด็กปฐมวัย และเป็นแนวทางในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน เพื่อเป็นการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นของภาคอีสาน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลสาธิต อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ก่อนและหลังการเล่นิทานพื้นบ้านภาคอีสาน
2. เปรียบเทียบคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลสาธิต อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ก่อนและหลังการเล่นิทานพื้นบ้านภาคอีสาน

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตเชิงเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาคุณธรรมพื้นฐานของเด็กปฐมวัยเฉพาะ ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความสามัคคี และด้านความมีน้ำใจ

ขอบเขตเชิงประชากร

เด็กชายและหญิง ที่มีอายุระหว่าง 4-5 ปี และกำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนอนุบาลสาธิต อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 35 คน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การวิจัยครั้งนี้สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อหน่วยงาน องค์กรต่างๆ และผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้ดังต่อไปนี้

1. เป็นแนวทางให้ผู้ปกครอง ครู และสถานศึกษาในการพิจารณาคัดเลือก นิทาน สื่อ และเทคนิคการเล่านิทานที่เหมาะสม เพื่อส่งเสริมคุณธรรมพื้นฐานของเด็กปฐมวัย
2. เป็นแนวทางให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน เพื่อเป็นแนวทางในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นของภาคอีสาน

นิยามศัพท์

เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กชายและหญิง ที่มีอายุระหว่าง 4-5 ปี และกำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนอนุบาลสาธิต อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์

นิทานพื้นบ้านภาคอีสาน หมายถึง นิทานที่เกิดจากภูมิปัญญาท้องถิ่นของบรรพบุรุษที่เล่าสืบต่อกันมา โดยมีการผูกเรื่องราวจนจากวัฒนธรรมประเพณีและการดำรงชีวิตของชาวบ้าน มีลักษณะเฉพาะที่เห็นเด่นชัด คือ เป็นเรื่องเล่าที่มีการดำเนินเรื่องอย่างง่ายๆ โครงเรื่องไม่ซับซ้อน วิธีการที่เล่าก็เป็นไปอย่างง่ายๆ ตรงไปตรงมา ที่มีเนื้อหาส่งเสริมคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ ด้านความสามัคคี และด้านความมีน้ำใจ

การเล่านิทานพื้นบ้านภาคอีสาน หมายถึง กิจกรรมที่ผู้วิจัยเป็นผู้เล่าให้เด็กฟัง โดยใช้นิทานพื้นบ้านภาคอีสาน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง การเล่านิทานที่มีเนื้อหาเน้นคุณธรรมพื้นฐานที่ประกอบด้วย ความซื่อสัตย์ ความสามัคคี และความมีน้ำใจ

คุณธรรมพื้นฐาน หมายถึง ความดี ความรู้สึกนึกคิดที่ดีภายในตัวบุคคลที่ได้แสดงออกทางพฤติกรรม การปฏิบัติตนเอง การปฏิบัติต่อผู้อื่น ตลอดจนต่อสังคมที่เป็นประโยชน์เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างมี ซึ่งคุณธรรมพื้นฐานที่ศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มี 3 ประการ ได้แก่

ความซื่อสัตย์ ตัวบ่งชี้ในเด็กปฐมวัย คือ ตรงต่อเวลา ปฏิบัติตามสิ่งที่กำหนดไว้ ไม่พูดปด ยอมรับเมื่อทำผิด ไม่นำสิ่งของหรือผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง ทำตามหน้าที่อย่างถูกต้อง

ความสามัคคี ตัวบ่งชี้ในเด็กปฐมวัย คือ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นที่ต่างออกไป ปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่ม ปฏิบัติตามหน้าที่ของตน ร่วมมือในการทำกิจกรรมต่างๆของกลุ่ม ช่วยเหลือผู้อื่น อธิบายสิ่งที่ตนต้องการให้ผู้อื่นเข้าใจได้ ชักชวนผู้อื่นช่วยทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ

ความมีน้ำใจ ตัวบ่งชี้ในเด็กปฐมวัย คือ แบ่งปันของของตนแก่ผู้อื่น ช่วยเหลือทำงานต่างๆโดยไม่ต้องบอก อาสาทำงาน แสดงความเห็นใจผู้อื่น แสดงความยินดีเมื่อผู้อื่นได้พบกับความสำเร็จ ทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นหรือส่วนรวมโดยไม่ต้องขอร้อง

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีหัวข้อต่างๆ ดังนี้ พัฒนาการของเด็กปฐมวัย การปลูกฝังคุณธรรมสำหรับเด็กปฐมวัย นิทานสำหรับเด็กปฐมวัย และนิทานพื้นบ้านภาคอีสาน

พัฒนาการของเด็กปฐมวัย

พัฒนาการของเด็กในแต่ละวัย มีความหมายและมีความสำคัญต่อชีวิต เพราะเป็นรากฐานของบุคคล เมื่อเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กปฐมวัยซึ่งมีอายุ 3-6 ปี เป็นวัยของการเริ่มออกสู่สังคมโรงเรียน เด็กจะต้องเรียนรู้และปรับตัวในเรื่องของการอยู่ร่วมกันในสังคม ดังนั้นการเข้าใจพัฒนาการด้านต่างๆ และพฤติกรรมของเด็กแต่ละช่วงอายุ การรู้สาเหตุและปัจจัยที่มีผลต่อการแสดงพฤติกรรมของเด็กนั้น จึงเป็นพื้นฐานและประโยชน์ต่อทั้งพ่อแม่ ผู้ปกครอง รวมทั้งครูผู้สอนที่จะช่วยจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้เด็กเกิดการเรียนรู้และปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมของเด็กให้เหมาะสมกับเด็กแต่ละคน (นิตยา คชภักดี, 2543 และ รติชน พริยสัท, 2543)

เพ็ญพิไล ฤทธาณานนท์ (2550) กล่าวว่า พัฒนาการ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงต่างๆ ทั้งด้านโครงสร้างและแบบแผนของอินทรีย์ในตัวมนุษย์ที่มีลำดับขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์สังคมและสติปัญญา โดยการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนั้นเกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งพัฒนาการของเด็กปฐมวัย สามารถแบ่งออกเป็นด้านต่างๆ ได้ 4 ด้าน คือ พัฒนาการทางด้านร่างกาย พัฒนาการด้านสติปัญญา พัฒนาการทางด้านอารมณ์ – จิตใจ และพัฒนาการทางด้านสังคม

1. พัฒนาการทางด้านร่างกาย

เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการทางด้านร่างกายเติบโตอย่างรวดเร็ว เด็กวัยนี้ชอบการเคลื่อนไหว มีความคล่องตัว ทั้งเดินและวิ่งอย่างกระฉับกระเฉง สามารถควบคุมและบังคับ การทรงตัวได้ดี กระโดดข้ามหรือเขย่งปลายเท้าได้ ยืนขาเดียวและขึ้นบันไดได้คล่องขึ้น มีความพอใจและสนุกสนานกับการเล่นหรือทำกิจกรรมด้วยตนเอง กล้ามเนื้อของเด็กปฐมวัยจะเจริญขึ้นอย่างรวดเร็ว แต่กล้ามเนื้อใหญ่จะเจริญมากกว่ากล้ามเนื้อเล็ก การประสานระหว่างกล้ามเนื้อมือและตายังไม่ดีนัก

2. พัฒนาการทางด้านสติปัญญา

เด็กปฐมวัยจะมีความสามารถในการรับรู้ ตลอดจนความคิดคำนึงเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด การรับรู้ด้านประสาทสัมผัสทั้ง 5 เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การเรียนรู้ในสภาพแวดล้อมที่ดี จึงนำไปสู่การเพิ่มระดับความสามารถด้านเชาว์ปัญญาของเด็ก จากการศึกษาของ Walsh (1980 อ้างถึงใน สายชน วงสานน, 2547ข) พบว่า พัฒนาการด้านความคิดรวบยอดจะพัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้เด็กมีความสามารถในการคิดแก้ไขปัญหาต่างๆ ในสภาพแวดล้อมได้ถูกต้องมากขึ้น รู้จักผลของการกระทำที่ตามมา ซึ่งความเข้าใจนี้จะค่อยๆ พัฒนาขึ้นตามลำดับ เด็กวัยนี้มีพัฒนาการทางภาษาอย่างรวดเร็ว เด็กสามารถใช้ภาษาแทนความคิดของตนและใช้ภาษาติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลอื่นโดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อนและคุณครูในโรงเรียน

3. พัฒนาการทางด้านอารมณ์ – จิตใจ

พัฒนาการด้านอารมณ์ – จิตใจ เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นกับเด็ก และการแสดงออกทางอารมณ์ เด็กมีพัฒนาการทางอารมณ์มากขึ้นเมื่อมีอายุมากขึ้น เด็กจะเรียนรู้การควบคุมอารมณ์ให้มีการแสดงออกตามสถานการณ์อย่างเหมาะสม ซึ่งเด็กปฐมวัยจะพัฒนาการทางด้านอารมณ์ – จิตใจเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด โดยเด็กจะมีอารมณ์เพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด โดยเด็กจะมีอารมณ์ที่ซับซ้อนมากขึ้น เช่น ความโกรธ ความกลัว ความกังวล ความคับข้องใจ ส่วนอารมณ์จะรุนแรงหรือซับซ้อนมากเท่าใดขึ้นอยู่กับประสบการณ์การเรียนรู้ ซึ่งมาจากการมีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน พ่อแม่หรือพี่เลี้ยงและยังขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมรอบตัวเด็ก เช่น การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ สภาวะเศรษฐกิจและสังคมของเด็ก ตลอดจนทัศนคติและการกระทำของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเด็ก เช่น ครู กลุ่มเพื่อน เป็นต้น และพัฒนาการทางอารมณ์ – จิตใจของเด็กในช่วงนี้จะแบ่งได้เป็น 5 ชนิด คือ อารมณ์โกรธ

อารมณ์กลัว ความอิจฉาริษยา ความอยากรู้อยากเห็น อารมณ์เบื่อกับงานหรืออารมณ์ฟุ้งพ้อใจ (สายชน วงสานน, 2547ก และ ھرรษา แดงบุญเรือง, 2548)

3.1 อารมณ์โกรธ เกิดขึ้นเมื่อเด็กมีความรู้สึกว่าคุณขัดขวางที่จะทำในสิ่งที่ต้องการเกิดความคับข้องใจในสิ่งต่างๆ และอาจแสดงออกมาอย่างเห็นได้ชัด โดยแสดงอาการก้าวร้าวและอาจแสดงออกโดยการร้องไห้ กระตืบเท้า อาจทำร้ายตนเองหรือผู้อื่น เด็กจึงควรได้รับการฝึกหัดให้ค่อยๆ เข้าใจเหตุผล ฝึกการควบคุมอารมณ์โกรธ เปลี่ยนการแสดงอารมณ์แบบรุนแรงมาเป็นการบอกความรู้สึกและความต้องการของตน

3.2 อารมณ์กลัว เกิดขึ้นเมื่อเด็กรู้สึกว่าตนไม่ปลอดภัย เป็นการเรียนรู้เพราะเมื่อเด็กโตขึ้นจะมีพัฒนาการทางสติปัญญา ทำให้สามารถมองเห็นอันตรายที่จะเกิดขึ้นแก่ตนได้ เช่น กลัวเสียงดัง กลัวความมืด กลัวคนแปลกหน้าหรือกลัวสัตว์ต่างๆ บุคคลใกล้ชิดต้องช่วยอธิบายให้เด็กเข้าใจความจริงในสิ่งที่เด็กกลัว เช่น เด็กกลัวความมืด ผู้ใหญ่ก็ต้องอธิบายให้เห็นว่าความมืด ไม่น่ากลัวและแสดงให้เห็นว่าผู้ใหญ่ก็ไม่กลัวความมืดและเมื่อเด็กโตขึ้นจะค่อยๆ กลัวน้อยลงจนหายไป เพราะเด็กจะเริ่มเข้าใจในสถานการณ์ต่างๆ มากขึ้น

3.3 ความอิจฉาริษยา จะเกิดขึ้นเมื่อเด็กรู้สึกว่าตนเองต้องแข่งขันกับผู้อื่นและเริ่มรู้สึกว่าตนกำลังสูญเสียสิ่งที่ตนรัก เนื่องจากเด็กวัยนี้ต้องการความรักความสนใจจากพ่อแม่หรือผู้ใหญ่เป็นพิเศษ ผู้ใหญ่ควรใช้คำพูดเพื่อบอกให้เด็กรู้ว่าผู้ใหญ่เข้าใจในความรู้สึกของเด็ก เมื่อเด็กแสดงความอิจฉาริษยาและอธิบายให้เด็กเข้าใจความจริงที่เกิดขึ้น เช่น เมื่อเด็กอิจฉาที่แม่มีลูกคนใหม่ แม่ก็ต้องอธิบายและแสดงให้เห็นว่าแม้อย่างรักเขาเหมือนเดิมและเขายังมีคนที่ยรักเขาเพิ่มขึ้นอีกคนคือน้อง

3.4 ความอยากรู้อยากเห็น เด็กในวัยนี้ช่างซักถามถึงสิ่งต่างๆ เพราะเด็กเริ่มที่จะเรียนรู้เหตุผล เริ่มต้องการเป็นตัวเอง เมื่อผู้ใหญ่ตอบสนองด้วยการตอบคำถามและอธิบายเหตุผลให้เด็กเข้าใจหรือได้รับคำตอบที่พึงพอใจ ก็จะช่วยให้เด็กพัฒนาในด้านการใช้เหตุผล ช่วยให้เด็กเรียนรู้เกี่ยวกับตนเองและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนสร้างนิสัยใฝ่หาความรู้ แต่หากผู้ใหญ่เบื่อหรือ ไม่พอใจที่จะตอบคำถามเด็ก เด็กจะหยุดถามในสิ่งนั้นๆ ทำให้มีการเจริญเติบโตของสติปัญญาช้า ขาดเหตุผลและเชื่ออะไรง่าย

3.5 อารมณ์พึงพอใจหรือเบิกบาน เป็นอารมณ์แห่งความสุข เกิดขึ้นเมื่อเด็กสามารถทำในสิ่งที่ตนต้องการ สามารถแสดงความเป็นตนเองได้ มีความสัมพันธ์อย่างอบอุ่นกับผู้ใหญ่หรือเกิดความพึงพอใจเมื่อได้รับคำชมเชย เด็กที่มีอารมณ์พึงพอใจหรือเบิกบานนี้เกิดจาก การได้รับการตอบสนองที่เหมาะสมจากผู้ใกล้ชิดที่เข้าใจธรรมชาติของเด็กวัยนี้

4. พัฒนาการทางด้านสังคม

พัฒนาการทางสังคมของเด็กปฐมวัยมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะช่วยให้เด็กเรียนรู้ระเบียบกฎเกณฑ์ต่างๆ ของสังคม เพื่อปฏิบัติหน้าที่โดยสอดคล้องกับบทบาทหน้าที่และความหวังของสังคมและสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยเฉพาะในระยะปฐมวัยนั้นเป็นวัยที่นักจิตวิทยาให้ความสำคัญว่าเป็นวัยแห่งการเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัวและสิ่งต่างๆ ในสังคมได้อย่างรวดเร็ว (ทศนัย อุดมพันธ์, 2541)

ดังนั้น พัฒนาการทางสังคม หมายถึง การพัฒนาพฤติกรรมของบุคคลจากการที่มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ ซึ่งสืบเนื่องมาจากค่านิยม เจตคติและลักษณะเฉพาะตน ที่สามารถแสดงพฤติกรรมตามแบบแผนที่สังคมยอมรับ ซึ่งพฤติกรรมที่แสดงออกสามารถสังเกตและวัดได้ เช่น การร่วมกิจกรรมกับเพื่อน การแก้ปัญหา การช่วยเหลือและการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนได้

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นจะเห็นได้ว่า พัฒนาการด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ – จิตใจ สังคม จะมีความสัมพันธ์กันทุกด้าน เป็นการวางรากฐานที่สำคัญสำหรับเด็กปฐมวัยจำเป็นต้องพัฒนาควบคู่กันในทุกด้าน

การปลูกฝังคุณธรรมสำหรับเด็กปฐมวัย

คุณธรรมเป็นคุณงามความดีที่อยู่ภายในจิตใจของมนุษย์ที่แสดงออกมาทางพฤติกรรมของแต่ละบุคคล ซึ่งนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของคุณธรรมไว้ ดังนี้

กิริติ บุญเจือ (2538) ได้ให้ความหมายว่า คุณธรรม เป็นคุณสมบัติของบุคคล ซึ่งทำให้ผู้มีความรู้จักแสวงหาคุณงามความดีและทำให้เขาได้บรรลุถึงจุดหมายอันดีเลิศ ทั้งในด้านความประพฤติทั่วไปหรือขอบเขตที่จำกัดแห่งความประพฤติ

กระทรวงศึกษาธิการ (2542) ให้ความหมายคุณธรรมไว้ว่า สิ่งที่บุคคลส่วนใหญ่ยอมรับว่า ดีงาม ซึ่งส่งผลให้เป็นประโยชน์และความดีงามที่ดีที่แท้จริงต่อสังคม

พจนานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542) ได้ให้ความหมายของคุณธรรม ว่า คุณธรรม หมายถึง สภาพคุณงามความดีหรือหน้าที่อันพึงมีอยู่ในตัว

ลิขิต ชีรเวทิน (2548) ได้กล่าวไว้ว่า คุณธรรม คือ จิตวิญญาณของปัจเจกบุคคล ศาสนาและ อุดมการณ์ เป็นดวงวิญญาณของปัจเจกบุคคลและสังคมด้วย ปัจเจกบุคคลต้องมีวิญญาณ สังคมต้องมี จิตวิญญาณคุณธรรมของปัจเจกบุคคลอยู่ที่การกล่อมเกลาเรียนรู้โดยพ่อแม่สถาบันการศึกษา ศาสนา พรรคการเมืองและองค์กรของรัฐ

อาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา (2553) ได้ให้ความหมายของคุณธรรมว่า คุณธรรม หมายถึง คุณงามความดี เป็นคำสอนที่สื่อแสดงความหมายถึงคุณภาพของจิตใจ เช่นเดียวกับจริยธรรม แต่ขณะเดียวกันก็สื่อแสดงถึงความมีตัวตนของมันเองอีกด้วย

วรรณพร มุมกระโทก (2549) กล่าวว่า คุณธรรม คือ ความดีงามในจิตใจที่ทำให้บุคคล ประพฤติดี ผู้มีคุณธรรมเป็นผู้มีความเคยชินในการประพฤติดีด้วยความรู้สึกลึกในทางดีงาม คุณธรรม เป็นสิ่งที่ตรงกันข้ามกับกิเลสซึ่งเป็นความไม่ดีในจิตใจ ผู้มีคุณธรรมจึงเป็นผู้ที่ไม่มากด้วยกิเลสซึ่ง จะได้รับการยกย่องว่าเป็นคนดี

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า คุณธรรม หมายถึง คุณงามความดีภายในจิตใจที่สามารถสังเกตได้จากพฤติกรรมที่แสดงออกมา ไม่ว่าจะเป็นความคิดเห็น การปฏิบัติต่อตนเองและผู้อื่นเพื่อให้เกิดการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างปกติสุข

วิธีการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม

การเสริมสร้างจริยธรรม เป็นกระบวนการที่ต้องทำอย่างต่อเนื่อง ซึ่งต้องกระทำโดยบุคคล กลุ่มคนและสถาบันต่างๆ ในสังคม ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการปลูกฝังจริยธรรม ได้แก่ บุคคลใน ครอบครัว ในโรงเรียน ในชุมชน และบุคคลในสังคม ซึ่ง ชีระพร อุวรรณโณ (2530ก) กล่าวว่า วิธีการปลูกฝังจริยธรรมมี 4 รูปแบบ คือ

1. การปลูกฝังจริยธรรมด้วยวิธีการกระจ่างค่านิยม

การปลูกฝังจริยธรรมด้วยวิธีการกระจ่างค่านิยม (Value Clarification หรือ VC) เป็นวิธีการสอนจริยธรรมที่ใช้กันอย่างกว้างขวางในประเทศสหรัฐอเมริกา นักทฤษฎีผู้ที่เสนอกระบวนการนี้ คือ Raths, Hermin and Simon (1966 อ้างถึงใน ชีระพร อุวรรณโณ, 2530ข) ซึ่งถือว่าค่านิยมคือหลักการประพฤติปฏิบัติตนต่อสิ่งต่างๆ ที่บุคคลถือว่าดีงามถูกต้องควรแก่การยึดถือ วิธีการนี้มีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนค้นพบด้วยตนเองว่าหลักการประพฤติปฏิบัติของตนเองต่อสิ่งต่างๆ เป็นอย่างไรและหลักการที่ดีที่ถูกต้องตามทัศนะของตนเป็นอย่างไรกระบวนการ VC เป็นกระบวนการทำให้เกิดความกระจ่างแจ้งในค่านิยมของตนเอง ซึ่งจะแสดงออกมาในรูปของความเชื่อ ทัศนคติ พฤติกรรม และความรู้สึกของแต่ละบุคคล โดย ความเชื่อ ทัศนคติ พฤติกรรมและความรู้สึกของบุคคลนั้นมีการแสดงออกมามากมาย พฤติกรรมที่แสดงออกมามีบางส่วนที่แสดงออกมาในรูปของค่านิยม นักทฤษฎีจึงเสนอหลักเกณฑ์ 7 ประการ ที่สามารถตัดสินได้ว่าเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกมาคือค่านิยมของบุคคลนั้น

1. การเลือกทำอย่างอิสระ ไม่มีการบังคับ
2. เป็นการเลือกมาจากหลายๆ ทาง
3. การเลือกที่เกิดจากการพิจารณาผลของทางเลือกแต่ละทางแล้ว
4. มีความรู้สึกยินดีและพอใจที่ได้เลือกทำในสิ่งนั้น
5. ยืนยันการตัดสินใจของตนอย่างเปิดเผย
6. กระทำตามที่ตนเองตัดสินใจเลือก
7. กระทำพฤติกรรมนั้นซ้ำอีก

วิธีการปลูกฝังพฤติกรรมนี้ คือการชี้แนะ หรือจัดการชี้แนะเพื่อให้นักเรียนเกิดการคิดขึ้นมาเองว่า ความเชื่อ ทัศนคติ พฤติกรรม และความรู้สึก ของตนที่มีต่อสิ่งหนึ่งๆ นั้น เป็นไปตามเกณฑ์ทั้ง 7 ประการ ของกระบวนการค่านิยมหรือไม่ และนอกจากการใช้คำถามเพื่อความกระจ่างแล้ว นักทฤษฎี VC ได้เสนอกิจกรรมที่สามารถใช้ในชั้นเรียน โดยแต่ละกิจกรรมจะกระตุ้นให้ผู้เรียนแต่ละคนแสดงความคิดเห็นของตนเอง เกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ออกมา เช่น ทรัพย์สินเงินทอง การคบเพื่อน ความรักและเพศ ศาสนา และจริยธรรม การใช้เวลาว่าง องค์กรการเมืองและสังคม การทำงาน ครอบครัวและลักษณะนิสัยของแต่ละบุคคล

2. การปลูกฝังจริยธรรมด้วยเหตุผล

การปลูกฝังจริยธรรมด้วยเหตุผล (Moral Reasoning หรือ MR) ผู้ที่เสนอทฤษฎีนี้คือ Kohlberg (1976) ซึ่งได้ให้ความหมายของจริยธรรมไว้ว่า กฎเกณฑ์ในการตัดสินใจตัดสินความถูกต้องของการกระทำ ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎเกณฑ์นี้ขึ้นอยู่กับพัฒนาการทางปัญญาซึ่งผูกพันกับอายุของแต่ละบุคคล แนวความคิดพื้นฐานคือกฎเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินใจตัดสินความถูกต้องของการกระทำจะพัฒนาเป็นขั้นๆ จากขั้นที่ต่ำกว่าไปสู่ขั้นที่สูงกว่าทีละขั้น ไม่มีการย้อนขึ้น ข้ามขั้น และไม่เว้นขั้น โดยแบ่งระดับพัฒนาการออกเป็น 3 ระดับ และภายในแต่ละระดับแบ่งออกเป็น 2 ขั้น รวมเป็น 6 ขั้น ซึ่งแนวคิดนี้มีอิทธิพลอย่างมากในการปลูกฝังจริยธรรมแก่เยาวชนไทย

ระดับที่ 1 ระดับก่อนเกณฑ์ (Preconventional Morality)

ขั้นที่ 1 จริยธรรมภายนอก (Obedience and Punishment Orientation) อายุ 2-7 ปี ใช้การลงโทษเป็นเหตุผลในการตัดสินใจ

ขั้นที่ 2 ขันปัจเจกชนนิยม (Individualism and Exchange) อายุ 8-10 ปี ใช้การตอบสนองความต้องการของคนเป็นเหตุผลในการตัดสินใจ

ระดับที่ 2 ระดับตามเกณฑ์ (Conventional Morality)

ขั้นที่ 3 ความคาดหวัง ความสัมพันธ์ และการยอมรับกฎเกณฑ์ (Good Interpersonal Relationships) อายุ 1-13 ปี ใช้การเป็นที่ยอมรับของสังคมเป็นเหตุผลในการตัดสินใจ

ขั้นที่ 4 ระบบสังคมและมโนธรรม (Maintaining the Social Order) อายุ 14-16 ปี ใช้ระเบียบแบบแผนและกฎเกณฑ์ทางสังคมเป็นเหตุผลในการตัดสินใจ

ระดับที่ 3 ระดับเหนือกฎเกณฑ์และยึดถือหลักการ (Postconventional Morality)

ขั้นที่ 5 สัญญาสังคมและสิทธิส่วนบุคคล (Social Contract and Individual Rights)

อายุ 17 ปีขึ้นไป ใช้สัญญาสังคมเป็นเหตุผลในการตัดสินใจ

ขั้นที่ 6 หลักจริยธรรมสากล (Universal Principles) ใช้หลักการจริยธรรมสากล

เป็นเหตุผลในการตัดสินใจ

การปลูกฝังจริยธรรมตามทฤษฎีของ MR คือ การพัฒนาให้ผู้เรียนมีกฎเกณฑ์การตัดสินใจ ความถูกต้องด้วยเหตุผลในระดับสูง หรืออาจอยู่ในรูปของการสอน การแสดงตัวอย่างให้ดู แต่การพัฒนาจะพัฒนาขึ้นได้ด้วยความคิดของแต่ละบุคคลตามลำดับขั้น และตามระดับการพัฒนาทางปัญญา ซึ่งมีผลกับอายุ ดังนั้นหากยังไม่ถึงวัย จริยธรรมบางอย่างจะยังไม่เกิดกิจกรรมที่เป็นการพัฒนาจริยธรรมตามทฤษฎีของ MR คือการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันในห้องเรียนโดยการเปิดโอกาสให้บุคคลได้ทดลองแสดงบทบาทของผู้อื่น เพื่อให้มีโอกาสได้ลงมือประสบการณ์ที่แตกต่างไปจากเดิม และเมื่อเกิดความขัดแย้งจะมีการชี้แนะที่เหมาะสม ซึ่งจะช่วยให้บุคคลพัฒนาเหตุผลทางจริยธรรมให้สูงขึ้นได้

3. การปลูกฝังจริยธรรม ด้วยวิธีการปรับพฤติกรรม

การปลูกฝังจริยธรรม ด้วยวิธีการปรับพฤติกรรม (Behavior Modification หรือ BM) ทฤษฎีนี้เสนอโดย Skinner (1971) เป็นการประยุกต์หลักการเรียนรู้เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคล วิธีนี้มีความเชื่อพื้นฐานคือการสร้างและรักษาพฤติกรรมที่พึงปรารถนา แนวความคิดพื้นฐานและวิธีการของ BM ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเชื่อที่ว่าพฤติกรรมของคนเราควบคุมโดยเงื่อนไขการเสริมแรงในทางบวก บุคคลมีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมนั้นอีก และเงื่อนไขการเสริมแรงในทางลบ พฤติกรรมนั้นจะค่อยๆ หายไป วิธีปลูกฝังจริยธรรมแนวคิดนี้ หากต้องการปลูกฝังพฤติกรรมใด ก็ต้องจัดเงื่อนไขต่างๆ เพื่อให้ผู้กระทำพฤติกรรมนั้นได้รับแรงเสริม และหากต้องการลดพฤติกรรมใด ก็ต้องจัดเงื่อนไขต่างๆ เพื่อให้ผู้กระทำพฤติกรรมนั้นไม่ได้รับแรงเสริม หรืออาจได้รับการลงโทษด้วยก็ได้ แต่นักทฤษฎี BM เสนอว่าควรใช้เงื่อนไขการเสริมแรงมากกว่าเงื่อนไขการลงโทษ เพราะการลงโทษอาจทำให้เกิดผลเสีย เช่น การลักลอบ การหลีกเลี่ยง ตลอดจนการต่อต้าน เป็นต้น

ขั้นตอนของ BM ในการปลูกฝังพฤติกรรมที่พึงปรารถนา หรือลดพฤติกรรมไม่พึงปรารถนา อาจทำได้ดังต่อไปนี้

- 1) กำหนดพฤติกรรมที่พึงปรารถนา หรือพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนา
- 2) กำหนดผลแรงเสริมที่ครู หรือผู้ปลูกฝังจริยธรรม สามารถทำให้เกิดกับผู้กระทำได้ควรเน้นที่ผลกรรมทางบวกให้มากที่สุด
- 3) นำพฤติกรรมในข้อ 1 และผลแรงเสริมในข้อ 2 มาสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบเรียกว่า เงื่อนไข การเสริมแรงให้พฤติกรรมที่พึงปรารถนาได้รับแรงเสริม และให้พฤติกรรมไม่พึงปรารถนาไม่ได้รับแรงเสริม
- 4) ให้และระงับการให้แรงเสริมตามเงื่อนไขในข้อ 3 แล้วติดตามสังเกตการณ์เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

4. วิธีการเรียนรู้ทางสังคม

การปลูกฝังจริยธรรมด้วยวิธีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning หรือ SL) ทฤษฎีนี้เสนอโดย Bandura (1986) ถือว่าจริยธรรมเกิดจากการเรียนรู้ จากประสบการณ์ของตนเอง หรือเกิดจากการสังเกตพฤติกรรมของผู้อื่น และอาจเกิดจากการฟังคำบอกเล่าหรือการอ่านบันทึกของผู้อื่น ซึ่งการเรียนรู้ประเภทหลังนี้ ช่วยให้มีความรู้ได้อย่างรวดเร็ว รู้ถึงพฤติกรรมและผลของพฤติกรรมหลักในการปลูกฝังจริยธรรมตามทฤษฎีของ SL คือ การจัดประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งได้แก่ตัวอย่างและคำบอกเล่าว่าพฤติกรรมใดนำไปสู่พฤติกรรมใด การจัดเงื่อนไขสิ่งแวดล้อมทางสังคม เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ทางจริยธรรมนี้ต้องจัดให้มีความสอดคล้องทั้งประสบการณ์ตรง ตัวอย่างและคำบอกเล่า และถ้าหากคำบอกเล่านี้มีลักษณะเป็นการชี้แนะให้ผู้เรียนมองเห็นความสัมพันธ์ต่างๆ จากประสบการณ์ตรงและจากประสบการณ์ที่ประสบด้วยแล้วการเรียนรู้จะมีประสิทธิภาพมากขึ้น

Bandura (1986) ได้เสนอการปลูกฝังจริยธรรมตามทฤษฎี SL ทำได้ดังนี้

1. จัดเงื่อนไขการเสริมแรง และเงื่อนไขการลงโทษ
2. จัดอภิปรายเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากความเห็นของบุคคลต่างๆ เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกับผลของพฤติกรรม

3. จัดให้ผู้เรียนเห็นตัวอย่างการปฏิบัติจริง ที่สอดคล้องกัน

4. สร้างเงื่อนไขให้มีการนิยมนกย่องผู้กระทำพฤติกรรมที่ดี และมีการลงโทษผู้ที่มีพฤติกรรมไม่ดี เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง และจากตัวอย่างการได้รับแรงเสริมและการถูกลงโทษ

จากวิธีการปลูกฝังจริยธรรมทั้ง 4 แบบนี้ จะเห็นว่ามีความแตกต่างกันเนื่องจากนักทฤษฎีมีความคิดเห็นพื้นฐานที่ต่างกัน แต่สามารถนำวิธีต่างๆ นี้มาผสมผสานกันเพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนกระทำสิ่งที่ถูกต้องในชีวิตประจำวัน

คุณธรรมพื้นฐานสำหรับเด็กปฐมวัย

ปัจจุบันสังคมมีการเปลี่ยนแปลง ความเจริญก้าวหน้าทางด้านเศรษฐกิจ สังคม ข้อมูลข่าวสาร การคมนาคมและเทคโนโลยีการสื่อสารมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอยู่ตลอดเวลา ทำให้รูปแบบการดำเนินชีวิตในปัจจุบันมีการแข่งขันเพื่อความอยู่รอดและให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ตนเองต้องการ แต่กลับขาดการพัฒนาในเรื่องของคุณธรรม จริยธรรม มีผลทำให้คนในสังคมปัจจุบันขาดการควบคุมตนเอง ขาดระเบียบวินัย รวมทั้งขาดจิตสำนึกในการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม (กรมวิชาการ, 2543) กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้กำหนดหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546 เกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กอายุ 3-5 ปีไว้ว่า เป็นการจัดในลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาแก่เด็กทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญา ตามวัยและความสามารถของแต่ละบุคคล และเพื่อเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศนโยบายเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษา โดยยึดคุณธรรมนำความรู้สร้างความตระหนัก สำนึกในคุณค่าของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความสมานฉันท์ สันติวิธี วิถีประชาธิปไตย โดยกำหนดคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ เพื่อเร่งปลูกฝังให้เกิดในเยาวชนให้พัฒนาไปสู่การเป็นบุคคลที่มีคุณธรรม อยู่ร่วมกันอย่างสงบ สันติ และมีความสุข ในสังคมแห่งความพอเพียง คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการดังกล่าว ได้แก่ ความขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี มีน้ำใจ ซึ่งคุณธรรมดังกล่าวนี้ สามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นได้ตั้งแต่วัยปฐมวัย โดยการอบรม สอนให้ทำ นำให้ดู สู่การฝึกหัด ปฏิบัติจนเกิดเป็นลักษณะนิสัย และเติบโตขึ้นเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพมีคุณธรรมประจำใจ (วัฒนา ปญญฤทธิ์, 2553)

คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ

วัฒนา ปุณฺณฤทธิ (2553) กล่าวว่า การพัฒนาคุณธรรมให้กับเด็กปฐมวัยนั้น ควรเริ่มตั้งแต่ ทำการความเข้าใจถึงความหมายของคุณธรรมแต่ละด้านว่าหมายความว่าอย่างไร มีขอบเขตเพียงใด ในเด็กปฐมวัย และพฤติกรรมที่แสดงออกถึงคุณธรรมนั้นๆ มีลักษณะเช่นใด ในที่นี้จะขอเสนอความหมายของคุณธรรมและขอบเขตที่พอเหมาะกับเด็กปฐมวัยและพฤติกรรมที่แสดงถึงคุณธรรมนั้นๆ ดังนี้

ขยัน หมายถึง มีความตั้งใจทำหน้าที่อย่างจริงจังในเรื่องที่ถูกที่ควร ต่อเนื่องสม่ำเสมอ สู้ทน มีความพยายาม อดทน ไม่ท้อถอย กล้าเผชิญอุปสรรค รั้งงานที่ ตัวบ่งชี้ในเด็กปฐมวัย คือ ตั้งใจปฏิบัติงานทั้งของตนเองและตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ทำงานต่อเนื่องจนแล้วเสร็จ มีความพยายามทำงานแม้เผชิญอุปสรรค อาสาทำงานต่างๆ แสดงความพอใจในสิ่งที่ทำ

ประหยัด หมายถึง ดำเนินชีวิตความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย ถนอมใช้ทรัพย์สินสิ่งของอย่างคุ้มค่า คิดก่อนใช้ คิดก่อนซื้อ รู้จักอดออมรู้จักทำบัญชีรายรับรายจ่ายของตนอยู่เสมอ ตัวบ่งชี้ในเด็กปฐมวัย คือ กินอยู่อย่างไม่จุใจหรือมีเงื่อนไขมาก ใช้สิ่งของทั้งของตัวเองและของส่วนรวมอย่างทะนุถนอม ใช้สิ่งของ ของเล่น ของใช้ของอย่างคุ้มค่า ไม่เรียกร้องของใหม่หากมีของเก่าที่ยังใช้ได้ดี ใช้น้ำ ไฟอย่างประหยัดเท่าที่จำเป็น ใช้สิ่งของที่มีอยู่ทดแทนในกรณีที่ไม่มี โดยไม่ต้องซื้อหาของใหม่

ซื่อสัตย์ หมายถึง ประพฤติตรงต่อหน้าที่ ตรงต่อเวลา ไม่ใช่เล่นหักกลดโกงทั้งทางตรงและทางอ้อม รู้จักหน้าที่ของตนและปฏิบัติอย่างเต็มที่ถูกต้อง ตัวบ่งชี้ในเด็กปฐมวัย คือ ตรงต่อเวลา ปฏิบัติตามสิ่งที่กำหนดไว้ ไม่พูดปด ขอมรับเมื่อทำผิด ไม่นำสิ่งของหรือผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง ทำตามหน้าที่อย่างถูกต้อง

มีวินัย หมายถึง ปฏิบัติตนในขอบเขต กฎระเบียบต่างๆ อย่างเต็มใจและตั้งใจ ตัวบ่งชี้ในเด็กปฐมวัย คือ ปฏิบัติตนในชีวิตประจำวันตามข้อตกลง ระเบียบ ขอมรับและปฏิบัติตามข้อปฏิบัติของสังคม เคารพกติกา มารยาท

สุขภาพ หมายถึง อ่อนน้อมถ่อมตนตามกาลเทศะ ไม่ก้าวร้าว รุนแรง วางอำนาจ ไม่ทำตนข่มผู้อื่นทั้งทางวาจาและท่าทาง มีมารยาท ตามวัฒนธรรมไทย มีความมั่นใจในตนเอง ตัวบ่งชี้ในเด็ก

ปฐมวัย คือ มีมารยาท พุดจาสุภาพกับผู้อื่น ไม่ใช่กำลังในการตัดสินปัญหา แสดงท่าทางอ่อนน้อม ต่อผู้ที่สูงวัยกว่า พุดขอร้องผู้อื่นเมื่อต้องการความช่วยเหลือ ขอขอบคุณเมื่อได้รับความช่วยเหลือและ ขอโทษเมื่อทำผิด

สะอาด หมายถึง รักษาร่างกาย ที่อยู่อาศัย เครื่องใช้ สิ่งแวดล้อมถูกต้องตามสุขลักษณะ จิตใจไม่ขุ่นมัวมีความแจ่มใสเป็นนิมิต ตัวบ่งชี้ในเด็กปฐมวัย คือ ดูแลรักษาความสะอาดของร่างกาย ของใช้ส่วนตัว ทำความสะอาดเครื่องมือ สิ่งของเมื่อเลิกใช้ ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมหรือของส่วนรวม ที่ห้อยในที่ทิ้ง อารมณ์ดี

สามัคคี หมายถึง รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รับผิดชอบต่อตนทั้งในฐานะผู้นำและผู้ตาม ที่ดี มีความมุ่งมั่นต่อการรวมพลัง ช่วยเหลือเกื้อกูลกันเพื่อให้งานสำเร็จคล่อง แก้ปัญหาและจัดการ ความขัดแย้งได้ เป็นผู้มีเหตุผล ยอมรับความแตกต่างของบุคคลอื่น พร้อมในการปรับตัวเพื่ออยู่ ร่วมกันอย่างสันติ ตัวบ่งชี้ในเด็กปฐมวัย คือ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นที่ต่างออกไป ปฏิบัติตาม ข้อตกลงของกลุ่ม ปฏิบัติตามหน้าที่ของตน ร่วมมือในการทำกิจกรรมต่างๆของกลุ่ม ช่วยเหลือผู้อื่น อธิบายสิ่งที่ตนต้องการให้ผู้อื่นเข้าใจได้ ชักชวนผู้อื่นช่วยทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ

มีน้ำใจ หมายถึง เป็นผู้ให้อาสาช่วยเหลือ รู้จักแบ่งปัน เสียสละความสุขส่วนตนเพื่อทำ ประโยชน์แก่ผู้อื่น เข้าใจ เห็นใจผู้ได้รับความเดือดร้อน ลงมือปฏิบัติการเพื่อบรรเทาปัญหาหรือ สร้างสรรค์สิ่งดีงามให้เกิดขึ้นในชุมชน ตัวบ่งชี้ในเด็กปฐมวัย คือ แบ่งปันของของตนแก่ผู้อื่น ช่วยเหลือทำงานต่างๆโดยไม่ต้องบอก อาสาทำงาน แสดงความเห็นใจผู้อื่น แสดงความยินดีเมื่อ ผู้อื่นได้พบกับความสำเร็จ ทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นหรือส่วนรวมโดยไม่ต้องขอรางวัล

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาเฉพาะคุณธรรมความซื่อสัตย์ ความสามัคคี และความมีน้ำใจ ซึ่งเป็นคุณธรรมที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านภาคอีสาน และเป็นลักษณะของ คุณธรรมทางสังคม ที่สังคมต้องการเพราะมนุษย์เป็นสัตว์สังคม ต้องการเพื่อนและการอยู่ร่วมกัน บุคคลที่อยู่ร่วมกันต้องพึ่งพาอาศัยกัน ดังนั้นจึงเป็นคุณธรรมที่ควรปลูกฝังให้กับเด็กปฐมวัย เนื่องจากเด็กปฐมวัยเป็นวัยที่กำลังพัฒนาพฤติกรรมเฉพาะตัว การที่เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรม เฉพาะตัวด้านความซื่อสัตย์ ความสามัคคีและความมีน้ำใจ อย่างเด่นชัดย่อมหมายความว่าสังคมใน อนาคตของเด็กจะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขตลอดไป

นิทานสำหรับเด็กปฐมวัย

นิทาน หมายถึงเรื่องราวที่เล่าต่อกันเป็นเวลานานโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสืบทอด ประสพการณ์ ความรู้ ความคิดหรือค่านิยมบางอย่างให้ผู้ฟังเพื่อให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกสนุกสนาน เพลิดเพลินให้ความรู้ เพื่อให้เป็นคนดีอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขและบางครั้งสอดแทรกคติหรือ คุณธรรมเพื่อสอนไปด้วย ในระหว่างการเล่าเรื่องให้เด็กฟังอาจการสนทนาโต้ตอบ อภิปรายซักถาม แสดงข้อคิดเห็นและแสดงท่าทางประกอบเรื่องราวได้ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายในการเล่า (เกริก ชื่นพันธุ์, 2542; ครุรักษ์ ภิรมย์รักษ์, 2540; วาโร เฟิงสวัสดิ์, 2542) ในขณะที่ สมศักดิ์ ปริบูรณ์ (2542) กล่าวว่า นิทานเป็นการผูกเรื่อง เป็นเรื่องเล่าที่ใช้วาจาเป็นสื่อในการ ถ่ายทอดหรือเขียนทำนองการเล่าด้วยปากเปล่า หรือเป็นบทประพันธ์ที่มีลีลาการเล่าแบบเป็นกันเอง และเป็นเรื่องเล่าที่มีจุดประสงค์หลักเพื่อความบันเทิงและมีสิ่งสอนใจเป็นจุดประสงค์รอง

ประเภทของนิทาน

ไพพรรณ อินทนิล (2544) กล่าวว่า นิทานแบ่งได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. การแบ่งนิทานตามรูปแบบ ได้แก่

นิทานปรัมปราหรือเทพนิยาย มักจะกำหนดสถานที่ที่เลื่อนลอยไม่แน่ชัด เช่น ในกาลครั้งหนึ่งมีเมืองๆ หนึ่ง ตัวละครมีฤทธิ์เดชมาก ถ้าเป็นชายยากจนก็จะแต่งงานกับหญิงสูงศักดิ์ เช่น สังข์ทอง ปลาบู่ทอง สโนว์ไวท์ ซินเดอเรลล่า

นิทานท้องถิ่น หรือที่เรียกว่า ตำนานมักเป็นเรื่องขนาดสั้นเกี่ยวกับ ความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี เป็นเรื่องพิสดารแต่เชื่อว่าเป็นจริง เช่น เรื่องพระยาทอง พระยาพาน พระร่วง

เทพปกรณัม ตัวบุคคลในเรื่องมักเกี่ยวกับความเชื่อ เช่น เรื่องพระอินทร์ ท้าว महाสงครามต์ เมขลา-รามสูร

นิทานเรื่องสัตว์ แต่มีความประหลาดเช่นเดียวกับคน แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ นิทานประเภทสอนคติธรรม คล้ายกับนิทานคติสอนใจ คือ ตัวเอกต้องเป็นสัตว์ แต่มีคติ เช่น ราชสีห์กับหนู และนิทานประเภทเล่าซ้ำหรือเล่าไม่รู้จบ เช่น เรื่องยายกับตา มีวิธีการเล่าแบบ จำเพาะ

นิทานตลกขบขัน เป็นเรื่องสั้นๆ เนื้อหาจุดสำคัญอยู่ที่เรื่องที่ไม่น่าจะเป็นไปได้ อาจเป็นเรื่องการแก้แค้น แก้อา การแสดงปัญญา ไหวพริบ เป็นการแสดงออกทางด้านอารมณ์ของมนุษย์ที่ต้องการหลุดพ้นจากกรอบของวัฒนธรรมประเพณี และกีดกัน ฉะนั้นนิทานประเภทนี้จึงรวมไปถึง นิทานเหลือเชื่อ ซึ่งทั้งผู้ฟังและผู้เล่าไม่สนใจในความไม่สมจริงเหล่านั้น

2. การแบ่งนิทานตามชนิดของนิทาน ได้แก่

นิทานชาวบ้าน หรือนิทานพื้นบ้าน เป็นนิทานที่เล่าเรื่องเฉพาะเจาะจงเกี่ยวกับชีวิตของชาวบ้านและสามัญชนทั่วไป เช่น เรื่องดาบกับยาย ตาเถรยายชี นางนาคพระโขนง ภูโสมเฝ้าทรัพย์ เป็นต้น

นิทานพื้นเมือง บางครั้งเรียกว่านิทานประจำถิ่น เป็นเรื่องราวที่ครอบคลุมชีวิตและความเป็นอยู่ของชุมชนใหญ่ กว้างขวางกว่านิทานชาวบ้าน เช่น เรื่องพระยาทอง พระยาพาน ท้าวแสนปม

นิทานสัตว์ เป็นนิทานสมมติสัตว์เป็นตัวละครพูดได้ เช่น นิทานอีสปเรื่อง กระต่ายกับเต่า ราชสีห์กับหนู เป็นต้น

นิทานชวนขัน เป็นนิทานที่แสดงออกในด้านบันเทิงขบขัน ฟังแล้วสนุก คลายอารมณ์ตึงเครียด เช่น เรื่องหัวล้านได้หัว ศรีธนญชัย ตาบอดกับหูหนวก เป็นต้น

นิทานชาดก เป็นนิทานที่ผูกเค้าโครงมาจากคำสอนในศาสนา เช่น เรื่องพระเวสสันดร สุวรรณสาม นิบาตชาดก เป็นต้น

นิทานเพลง เป็นนิทานที่เล่าเรื่องเป็นคำร้อง ซึ่งมีวงดนตรีพื้นเมืองง่ายๆ เล่นประกอบ โดยมากนำเอานิทานชาวบ้าน นิทานพื้นเมืองมาร้องเป็นเพลงในลักษณะต่างๆ เช่น ลำตัด เพลงฉ่อย เพลงโคราช เพลงลิเก เพลงขอลาน เป็นต้น

นิทานกลอน เป็นนิทานนำเอาเรื่องราวต่างๆ มาผูกเป็นกลอน โดยมากนำเอานิทานชาวบ้าน นิทานพื้นบ้าน มักใช้กลอนตลาด กลอนเสภา เช่น เรื่องกาวิฬวิชัย สุวรรณหงษ์ ขอพระกลิ้ง ไกรทอง อิเหนา มณีพิชัย ไชยเชษฐา ขุนช้างขุนแผน เป็นต้น

จุดประสงค์ของการเล่านิทาน

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2547) เกริก ยืนพันธุ์ (2543) และสมศักดิ์ ปริบูรณ์ (2542) ได้กล่าวว่า การเล่านิทานให้เด็กฟังนั้นมีเป้าหมายสำคัญอยู่ 3 ประการ คือ

1. ต้องการให้เด็กได้พัฒนาภาษาและความคิด การเล่านิทานจึงไม่ควรมาจากครูคนเดียว ครูควรให้เด็กเป็นผู้เล่านิทานเองด้วย เพราะการให้เด็กเป็นผู้เล่านิทานเองจะช่วยให้เด็กได้แสดงออกถึงความรู้สึก ได้ขยายความคิดของตนเองให้กระจ่างและพัฒนาทางภาษา การเริ่มต้นให้เด็กเล่านิทาน อาจใช้คำถามนำ ใช้ภาพหรือเริ่มต้นเรื่องให้ก็ได้ แต่ถ้าเป็นนิทานที่ครูเล่าเอง ควรมีการถามตอบได้เพื่อให้เด็กคิดระหว่างการเล่านิทานด้วย

2. สร้างความรักการอ่านหนังสือให้กับเด็ก เวลาเล่านิทานเป็นเวลาที่สร้างความสนใจในการอ่านหนังสือให้กับเด็กมาก ครูควรเตรียมพร้อมโดยการอ่านนิทานเล่มที่จะเล่าให้เข้าใจจำได้ เวลาอ่านให้เปิดหนังสือเสมอตาเด็ก ตามองจับที่เด็ก คอยสังเกตเวลาเล่านิทาน ควรจัด เป็นกลุ่มเล็ก 4-5 คน ถ้าทำไม่ได้ก็ให้เด็กนั่งเป็นวงเห็นหน้าครูชัดเจนและครูเห็นเด็กทุกคน ถ้าเด็กรู้สึกเพลิดเพลินกับนิทานจากหนังสือที่ครูเล่า เด็กจะชอบและสนใจที่จะหาอ่านด้วยตนเองสิ่งนี้เป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างนิสัยรักการอ่านและความรักหนังสือที่ดี

3. สร้างการเรียนรู้อย่างมีวัตถุประสงค์ เนื้อหานิทานและเรื่องราวต่างๆ ของนิทาน ครูสามารถบูรณาการข้อความรู้ลงไปนิทานเพื่อให้เด็กเรียนรู้ได้ เช่น การสร้างวินัยด้วยนิทาน การสอนคณิตศาสตร์ด้วยนิทาน การเล่ามีความสำคัญมาก ผู้เล่าที่ดีต้องสนุกไปกับนิทานและสามารถสื่อสารเรื่องราวให้เด็กเกิดความกระตือรือร้นที่จะฟัง

สรุปได้ว่า จุดประสงค์ของการเล่านิทาน คือ การที่ใช้นิทานเพื่อเป็นสื่อในการเรียนรู้เรื่องราวต่างๆ และพัฒนาด้านภาษา ความคิด ความเข้าใจและจินตนาการด้านอารมณ์ จิตใจ สติปัญญา สร้างสมาธิ สอดแทรกคติสอนใจ และปลูกฝังคุณธรรมให้เกิดขึ้นภายในตัวเด็ก

รูปแบบการเล่านิทาน

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2547) ได้กล่าวถึง รูปแบบการเล่านิทาน ไว้ดังนี้

1. การเล่านิทานปากเปล่า เป็นการเล่านิทานที่อาศัยเพียงพูดและน้ำเสียงของผู้เล่า ไม่มีการใช้สื่อประกอบการเล่า นอกจากน้ำเสียงและจังหวะการพูดที่สูงต่ำเร้าใจ ผู้ฟังตามเนื้อเรื่องที่นำเสนอ การเล่านิทานวิธีนี้ต้องใช้ศิลปะในการพูด และการเล่าที่จูงใจมาก ส่วนใหญ่มักใช้ เป็นการเล่านิทานก่อนนอน เด็กจะฟังแต่น้ำเสียงและเรื่องราวซึ่งเป็นลักษณะของการฟังแบบรับที่จูงใจให้เด็กหลับเป็นหลัก การเล่าตามรูปแบบนี้อาจใช้กับการเล่าที่ต้องการจูงใจให้เด็กทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งอย่างมีประสิทธิภาพก็ได้ เช่น การเล่านิทานขณะที่ให้เด็กฝึกคิดเลข หรือ ทำสิ่งที่เด็กเบื่อหน่าย เพื่อให้เด็กเกิดความเพลิดเพลินเล่นไปทำไป เป็นต้น การเล่านิทานปากเปล่านั้นอาจให้เด็กเล่าเองผู้ใหญ่เล่าบ้างหรือช่วยกันเล่า การเล่านิทานปากเปล่าไม่ควรเล่านานเกิน 15 นาที เด็กจะไม่สนุกนักถ้าต้องนั่งฟังนานๆ นอนฟังจะดีกว่าเพราะถ้าเบื่อก็สามารถหลับได้เลย

2. การเล่านิทานประกอบท่าทาง การเล่านิทานแบบนี้เป็นการเล่าที่มีชีวิตชีวามากกว่าการเล่าปากเปล่า เพราะเด็กสามารถติดตามเรื่องที่เล่าได้และจินตนาการเป็นรูปธรรมมากขึ้นตามท่าทางของผู้เล่าและสนุกมากขึ้น เพราะเห็นภาพพจน์ของเรื่องที่เล่าท่าทางที่ใช้ประกอบการเล่านิทานอาจเป็นท่าทางของผู้เล่า ท่าทางแสดงร่วมของเด็ก ได้แก่ การทำหน้าตา การแสดงท่าทางกาย หรือการเล่นนิ้วมือประกอบการเล่า (เกริก ชื่นพันธ์, 2543)

3. การเล่านิทานประกอบภาพ ภาพที่ใช้ในการเล่านิทานมีหลายชนิด มีทั้งภาพถ่าย ภาพโปสเตอร์ ภาพจากหนังสือ ภาพวาด ภาพสไลด์ ภาพเคลื่อนไหว หรือภาพยนตร์ การมีภาพสวยๆ มาประกอบการเล่านิทานจะจูงใจเด็กและสร้างสรรค์จินตนาการอันบรรเจิดให้กับเด็กมาก โดยเฉพาะภาพการ์ตูนที่เคลื่อนไหวไปแต่ละลำดับภาพจะจูงใจทำให้เด็กติดตามเรื่องราวด้วยความอยากรู้ เด็กจะสนุกมากขึ้นถ้าในขณะที่ฟังเรื่องและดูภาพนั้นผู้เล่ากระตุ้นให้เด็กแสดงความคิดเห็นและร่วมสร้างจินตนาการให้กับนิทานที่เล่า

4. การเล่านิทานประกอบเสียง ได้แก่ เสียงเพลง เสียงดนตรี เทปบันทึกเสียงต่างๆ สามารถนำมาประกอบการเล่านิทานได้ จุดประสงค์เพื่อสร้างบรรยากาศที่กระตุ้นเร้าให้เกิดความตื่นเต้น อยากติดตาม การนำเสียงมาประกอบการเล่านิทานจะมีลักษณะเช่นเดียวกับละครวิทยุที่ใช้เสียงประกอบเพื่อให้เกิดการฟังที่มีจินตนาการและอารมณ์ส นอกจากเสียงเพลงเสียงดนตรีในการเล่านิทานเราอาจใช้เสียงเด็กมาประกอบการเล่าได้ ตัวอย่างเช่น เมื่อเล่าถึงรถไฟวิ่ง ผู้เล่าอาจชักชวนให้ผู้ฟังร่วมทำเสียงรถไฟวิ่ง จิกจ๊ก ปู๊นๆ ประกอบการเล่า ซึ่งจะทำให้บรรยากาศการฟังนิทานสนุกไปอีกแบบ

5. การเล่านิทานประกอบอุปกรณ์ หรือสิ่งประดิษฐ์ที่มีอยู่ หรือผู้เล่าจัดทำขึ้น เช่น หน้ากากตัวแสดงในนิทาน หุ่นมือ หุ่นชัก หุ่นเชิด ตุ๊กตา เป็นต้น ล้วนแล้วแต่เป็นสื่อการเล่านิทานที่สำคัญ อุปกรณ์ที่สามารถทำให้เด็กสนุกสนานตื่นเต้นไปกับนิทานที่เล่าได้อย่างดี สร้างความสนใจในการฟังนิทานให้แก่เด็กมากกว่ารูปแบบอื่นๆ

6. การเล่านิทานประกอบการวาดภาพ บางครั้งนิทานไม่จำเป็นต้องอาศัยภาพหนึ่งการสร้างบรรยากาศที่น่าสนใจให้กับเด็กเพื่อให้เด็กติดตามและคิดถึงการเล่านิทานประกอบการ วาดภาพ ผู้เล่าต้องสามารถวาดได้ ซึ่งไม่จำเป็นต้องสวยแต่ต้องสื่อได้เข้าใจ มีจินตนาการ การเล่าจะเป็นการเล่าไปวาดไป สนทนาไป เด็กจะสนุกมาก และจินตนาการตามมือของผู้เล่า เช่น นกตัวหนึ่ง ผู้เล่าวาดภาพนกเกาะอยู่บนต้นไม้ ผู้เล่าวาดภาพต้นไม้ ขณะวาดก็สนทนากับเด็กว่า จะวาดต้นอะไร ทำไมต้องวาดต้นนั้น เพราะอะไร ข้อมูลสนทนาที่ให้นี้คือองค์ความรู้ที่เด็กจะได้รับพร้อมกันด้วย

7. การเล่านิทานไม่จบเรื่อง เป็นการเล่าที่เจตนาให้เด็กคิดแล้วผูกเรื่องต่อโยงมาเล่าต่อจากครู ซึ่งนอกจากพัฒนาภาษายังพัฒนาความคิดให้กับเด็กเช่นเดียวกันกับการเล่าต่อเรื่องราว

สรุปได้ว่า รูปแบบการเล่านิทานมีด้วยกันหลากหลายวิธีการเลือกรูปแบบการเล่านิทานจะต้องคำนึงถึงความเหมาะสมความสนใจของเด็กเลือกเรื่องที่มีเนื้อหาสนุกสนานเด็กมองเห็นชัดเจน มีคุณค่าและพัฒนาเด็กทางด้านภาษาสติปัญญา และจิตใจด้วย ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงเลือกรูปแบบการเล่านิทาน การเล่านิทานปากเปล่า การเล่านิทานประกอบท่าทาง การเล่านิทานประกอบภาพ การเล่านิทานประกอบเสียง และการเล่านิทานประกอบอุปกรณ์ ซึ่งเป็นรูปแบบที่น่าสนใจ กระตุ้นให้เด็กเกิดความรู้ จินตนาการ ตอบสนองความอยากรู้อยากเห็นและเด็กได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเล่านิทานอีกด้วย

เทคนิคและวิธีการเล่านิทาน

ในการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการเล่านิทานสำหรับเด็กปฐมวัย ความรู้เรื่องวิธีการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับนิทานจะช่วยให้การจัดกิจกรรมประสบความสำเร็จ สามารถนำนิทานไปใช้เพื่อพัฒนาเด็กได้สมความมุ่งหมาย ในที่นี้จะกล่าวถึงวิธีการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับนิทานในหัวข้อการเลือกนิทานสำหรับเด็ก คุณสมบัติของผู้เล่านิทาน และการนำเสนอสำหรับเด็ก ตามลำดับดังนี้

1. การเลือกนิทานสำหรับเด็ก

ไพพรรณ อินทนิล (2544) กล่าวว่า การเล่านิทานเรื่องใดนั้น ผู้เล่าจะต้องรู้จักเลือกนิทานที่เหมาะสมกับโอกาสและวัยของเด็ก จึงจะประสบความสำเร็จในการเล่านิทานซึ่งมีหลักในการเลือกดังนี้

1.1 เลือกเรื่องให้เหมาะสมกับความสนใจของเด็กแต่ละวัย เด็กอายุ 4-5 ขวบชอบเรื่องเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมรอบตัว เรื่องในลักษณะของตำนานและความเชื่อ เช่น ทำไมกระต่ายจึงมีหางสั้น ทำไมฟ้าจึงร้อง นิทานประเภทจินตนาการ เรื่องเกี่ยวกับเจ้าหญิงเจ้าชาย ยักษ์ ดินแดนมหัศจรรย์ แต่ก็ยังเป็นเรื่องสั้นๆ เข้าใจง่ายไม่ซับซ้อน

1.2 เลือกเรื่องที่คุณเล่านิทานอยากเล่า เป็นเรื่องที่คุณเล่าชอบ พอใจที่จะเล่าจะทำให้เล่าได้ดี เล่าได้สนุกสนานมีชีวิตชีวา

1.3 เลือกเรื่องที่เหมาะสมกับวิธีการเล่าและสื่อประกอบการเล่า เทคนิคและวิธีการเล่านิทานมีมากมาย นิทานแต่ละเรื่องก็เหมาะสมกับวิธีการและสื่อที่แตกต่างกัน การเลือกนิทานที่จะเล่าจึงต้องพิจารณาความสามารถและความถนัดของผู้เล่าเอง จึงจะทำให้การเล่านิทานประสบความสำเร็จ

1.4 เลือกเรื่องที่มีสาระที่จะช่วยปลูกฝังและส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่ดีงามให้กับเด็กๆ ผู้เล่านิทานจะต้องตระหนักทุกครั้งที่คุณเล่าให้เด็กฟังว่าเรื่องที่จะนำมาเล่าจะต้องมีคติ สาระ ข้อคิด ปลูกฝังความดีงามให้เกิดขึ้นในจิตใจของเด็กทุกครั้ง ทั้งนี้ผู้เล่าจะต้องใช้กลยุทธ์ในการเล่า เพื่อที่จะไม่ทำให้เด็กรู้สึกว่าคุณสอน เรื่องศีลธรรมจรรยา

1.5 เลือกเรื่องที่ทำให้ความสนุกสนานเรื่องซ้ำกัน เป็นนิทานที่ผู้ฟังชอบมากแต่ไม่ใช่ทุกครั้งหรือทุกเรื่องที่เล่า เพราะเด็กมีความสนใจและต้องการฟังนิทานหลายประเภท นิทานประเภทนี้เหมาะสำหรับผู้เริ่มเล่านิทานเพราะจะจบตอนเร็วโดยไม่คาดคิด สร้างความพอใจให้กับผู้ฟังและผู้เล่าผู้ฟังได้หัวเราะร่วมกัน

1.6 เลือกเรื่องที่มีความเคลื่อนไหวอยู่ในเรื่อง ควรจะให้มีความปริศนาซึ่งจะตอบคำถามว่าใครทำอะไรได้มากที่สุด เด็กทุกคนอยากรู้ว่าเมื่อเกิดเรื่องเช่นนี้ แล้วจะเป็นอย่างไรต่อไป ตัวสำคัญของเรื่องพระเอก ผู้ร้าย ทำอะไร ทำแล้วเป็นอย่างไร

1.7 ควรเลือกนิทานที่มีเนื้อเรื่องเร้าใจทำให้เกิดความตื่นเต้นอยากฟังไปจนจบ การผูกเรื่องต้องให้แบบเนิ่นๆและมีเรื่องปลุกย่อย ที่น่าออกนอกทางได้น้อยที่สุดเพราะผู้ฟังไม่มีโอกาสจะทวนอีกว่าต้นเรื่องเดิมเป็นอย่างไร โดยเฉพาะเด็กๆ ควรเลือกนิทานที่จบในตัวของมันเอง

1.8 ควรเลือกเรื่องที่มีคำซ้ำ ข้อความซ้ำๆ และคล้องจองกัน สำหรับเด็กเล็ก เพราะเป็นสิ่งที่ช่วยให้เด็กตั้งใจและสนุกสนานมาก

1.9 ควรเลือกเรื่องที่ทำให้ความรู้สึกสะเทือนใจ เช่น รัก เกลียด โกรธ สอดแทรกอยู่ด้วย ควรมีตอนที่ตื่นเต้น เสรีภาพสอดแทรกไปด้วย

1.10 นิทานพื้นเมืองหรือตำนาน เป็นนิทานที่มาของชื่อและสิ่งต่างๆ เช่น ทำไมกาจึงมีสีดำ ทำไมเสือจึงมีลาย ทำไมจระเข้ถึงไม่มีลิ้น หรือตำนานเกี่ยวกับสถานที่ เรื่องราวเกี่ยวกับวีรบุรุษ เทพนิยาย และเทพปกรณัม เด็กชอบฟังมาก เพราะมีเรื่องผจญภัย ตื่นเต้น เร้าใจ เช่น ซินแบคผจญภัย

1.11 ควรเลือกเรื่องให้เหมาะสมกับเพศของผู้ฟัง ในกรณีผู้ฟังทั้งกลุ่มเป็นเพศเดียวกัน เพศชายชอบเรื่องผจญภัย ตื่นเต้น เพศหญิงชอบเรื่องอ่อนหวาน ความรัก ความเมตตา ถ้าผู้ฟังมีทั้ง 2 เพศ ควรเลือกเรื่องที่เป็นที่สนใจของทั้งเด็กหญิงและเด็กชาย

1.12 ควรเลือกเรื่องที่แสดงออกถึงความเฉลียวฉลาดในการแก้ปัญหาหรือการใช้ปฏิภาณไหวพริบ เด็กจะติดตามความสามารถของตัวละคร และประทับใจ ฟังนิทานเหล่านี้ไปอีกนาน

นอกจากนิทานเรื่องที่เราเลือกเหล่านี้ ไพพรรณ อินทนิล (2544) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้เล่านิทานควรหลีกเลี่ยงนิทานที่ไม่ควรนำมาเล่าให้เด็กฟัง ดังนี้

นิทานน่ากลัว มีความโหดร้าย ทารุณอยู่ในตัว ฟังแล้วผู้ฟังได้รับความกดดัน ไม่สบายใจ นิทานที่ไม่สร้างสรรค์ ไม่ให้ความจริงใจให้กับผู้ฟัง เช่น จบอย่างไม่สมเหตุผล ไม่ยุติธรรม เนื้อเรื่องไม่เหมาะสมกับเด็ก

นิทานลึกลับ นิทานแฝงปรัชญา หรือธรรมชาติของมนุษย์ที่อธิบายให้แจ่มชัดไม่ได้ เป็นนิทานที่ยากต่อการทำความเข้าใจ ฟังแล้วอาจเกิดความสับสน

นิทานยืดเยื้อ เนื้อเรื่องวุ่นวาย มีรายละเอียดปลีกย่อยมาก

นิทานที่มีการเทศนาสั่งสอนมากเกินไปจนแทบจะไม่นิทาน ทำให้เด็กเบื่อ ไม่อยากฟัง ไม่ยอมรับ ก็จะทำให้การเล่านิทานล้มเหลว

2. คุณสมบัติของผู้เล่านิทาน

ไพพรรณ อินทนิล (2544) ได้กำหนดคุณสมบัติของผู้เล่านิทาน ไว้ดังนี้

2.1 ผู้เล่าจะต้องมีน้ำเสียงที่น่าฟัง วิธีการที่จะทราบว่าเป็นเสียงที่น่าฟังหรือไม่มีวิธีเดียว คือ การฟัง ต้องสามารถฟังเสียงตนเอง เปรียบเทียบกับเสียงคนอื่น ๆ ต้องรู้จักสังเกตเปรียบเทียบตัดสินเสียงของตนเอง ระดับเสียงต้องชัดเจน ไม่ทุ้มหรือแหลมแปรปรวนเกินไป เสียงที่ออกมาจากลำคอจะเหนื่อยง่าย หายใจแรง และอาจจะต้องหยุดเล่าเพื่อหายใจจะทำให้เสียงจางหวะในการเล่า

2.2 ผู้เล่าควรมีการใช้ภาษาที่ดี รู้จักเลือกใช้ถ้อยคำที่ถูกต้อง ใช้คำศัพท์เหมาะสมกับวัยของเด็ก ถูกอักขระวิธีและวรรคตอน และให้อารมณ์ตามเนื้อเรื่อง รู้จักใช้ถ้อยคำเปรียบเทียบอุปมาอุปไมย

2.3 ผู้เล่านิทานควรมีความคิดสร้างสรรค์ ควรรู้จักสร้างสรรค์อะไรใหม่ๆ ในสิ่งที่เล่าให้ผู้ฟังได้รับประสบการณ์ที่ดี

2.4 ผู้เล่านิทานควรเป็นผู้ที่มีความจำดี การจำเรื่องได้จะทำให้การเล่าเรื่องเป็นไปโดยอัตโนมัติ แต่ไม่ใช่การท่องจำแบบนกแก้วนกขุนทอง

2.5 ผู้เล่านิทานควรเป็นนักฟังที่ดี เรื่องที่มีคนมาเล่าให้ฟัง ควรฟังอย่างตั้งใจ เพื่อเก็บข้อความและรายละเอียดให้ได้ ต่อจากนั้นนำมาลองเล่าให้ตนเองและผู้อื่นฟัง

2.6 เป็นผู้รักการอ่าน การอ่านจะช่วยให้ผู้ที่เล่านิทานได้มีโอกาสศึกษา ค้นคว้า พัฒนาวิธีการเล่านิทานและอุปกรณ์ ประกอบการเล่าอีกทั้งยังสามารถเสาะแสวงหาเรื่องนิทานได้จากการอ่าน

2.7 มีวิจรรย์ญาณในการเลือกเรื่องที่จะเล่า เลือกได้อย่างเหมาะสมกับกลุ่มผู้ฟัง เวลา และบรรยากาศ

2.8 มีความขยันที่จะฝึกซ้อม เตรียมตัว ขยันที่จะหาอุปกรณ์ และจัดทำอุปกรณ์ตลอดจนเตรียมให้พร้อม ขยันที่จะจัดข้อสงสัยให้หมดสิ้นก่อนที่จะไปเล่านิทาน

2.9 มีอารมณ์ขัน อารมณ์เป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับผู้เล่านิทาน ทำให้การเล่านิทานมีชีวิตชีวา ทำให้นิทานสนุกสนาน และผู้เล่านิทานสามารถแก้ปัญหาเฉพาะได้ หรือสามารถกลักลายสถานการณ์ที่เคร่งเครียดได้

2.10 เข้าใจจิตวิทยาเด็กและพัฒนาการเด็กเป็นอย่างดี เข้าใจความต้องการและความสนใจในนิทานของเด็กแต่ละวัย และทำให้กลุ่มผู้ฟังสนใจเรื่องที่เล่าได้

2.11 มีบุคลิกภาพที่ดี มีความเชื่อมั่นในตนเอง ความเป็นมิตร หน้าตาขี้มยิ้มแจ่มใส มีความจริงใจ

2.12 มีความสามารถพิเศษในการเล่นเสียงต่างๆ เช่น นกร้อง เสียงไก่ขัน เสียงเสือคำราม เสียงคนแก่ เสียงเหล่านี้เป็นสิ่งที่ฝึกหัดได้ และจะช่วยทำให้ผู้ฟังสนุกสนานยิ่งขึ้น

2.13 มีความตั้งใจจริง ตั้งใจที่จะเป็นนักเล่านิทานที่ดี ความตั้งใจที่ดีจะทำให้ผู้เล่านิทานชวนชวนในการฝึกซ้อมตนเอง

2.14 ผู้เล่านิทานควรตรงต่อเวลา ทั้งในเวลา que เริ่มต้นเล่าและจบเรื่องในเวลาที่กำหนด ดังนั้นจึงต้องมีการทดลองเล่าจับเวลา ดูก่อนที่จะไปเล่าจริงทุกครั้ง และจะต้องไม่ยืดเรื่องให้ยาวออกไปเมื่อเห็นเด็กสนใจ

2.15 ผู้เล่านิทานควรเป็นผู้ตระหนักดีถึงคุณค่าของนิทาน เห็นคุณค่าประโยชน์ของการเล่านิทานให้เด็กฟัง เห็นว่าคำสอนและความรัก สามารถจะกลั่นกรองโดยผ่านสื่อที่เด็กชอบคือ นิทานได้ และการฟังนิทานคือจุดเริ่มต้นไปสู่การรักการอ่านหนังสือของเด็กในที่สุด

3. การนำเสนอนิทานสำหรับเด็ก

ไพพรรณ อินทนิล (2544) กล่าวว่า การนำเสนอนิทานไปสู่เด็ก เป็นสิ่งสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าการเลือกนิทาน บางครั้งนิทานมีเค้าโครงเรื่องและรายละเอียดต่างๆดีแต่ถ้าการนำเสนอไม่ดีก็ทำให้นิทานเรื่องนั้นกลายเป็นเรื่องไม่สนุก ไม่น่าสนใจ การนำเสนอนิทานไปสู่เด็กมีวิธีการนำเสนอหลายแบบ การเลือกที่จะนำเสนอแบบใด จึงจะเหมาะสมขึ้นอยู่กับ การเตรียมตัวของผู้นำเสนอ วัสดุอุปกรณ์ เวลา โอกาสและสถานที่ ซึ่ง วรณี ศิริสุนทร (2542) ได้ให้วิธีการนำเสนอ นิทานไปสู่เด็กไว้ดังนี้

3.1 ผู้เล่าควรเล่าตามลำดับเหตุการณ์ไม่กระโดดข้ามไปมาเพราะผู้ฟังจะสับสน ควรเริ่มต้นเรียงลำดับจากบทนำหรือคำนำ เนื้อเรื่องและบทสรุป บทนำเป็นการเกริ่นให้เด็กทราบว่าเรื่องที่เล่าเป็นเรื่องประเภทอะไร บอกให้เด็กทราบว่าตัวละครอะไรบ้าง แนะนำอธิบายหรือใช้ภาพประกอบเกี่ยวกับตัวละคร หรือคำศัพท์ที่เด็กไม่รู้จักและผู้เล่าจะต้องใช้วิจารณญาณในการตัดส่วนที่ไม่เหมาะสมออกไป และหาสิ่งที่น่าสนใจนำมากล่าวเป็นบทนำ เนื้อเรื่องผู้เล่าจะต้องทำความเข้าใจกับเนื้อเรื่อง ควรทำให้สถานการณ์สำคัญดำเนินต่อไปเรื่อยๆให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกตื่นเต้น และบทสรุปจะต้องสั้นกะทัดรัด เพราะผู้ฟังผ่านความรู้สึกตื่นเต้นถึงจุดสุดยอดแล้ว ถ้ายืดเรื่องให้ยาวต่อไปอีกจะทำให้ผู้ฟังไม่สนใจ

3.2 มีเทคนิคประกอบการเล่านิทาน เช่น การใช้น้ำเสียงประกอบการเล่า ผู้เล่าไม่ควรใช้น้ำเสียงราบเรียบ ควรรู้จักทำเสียงให้เข้ากับบรรยากาศของเรื่อง เสียงหนักเสียงเบาจะทำให้ผู้ฟังฟังอย่างเพลิดเพลินไม่เบื่อหน่าย ใช้ท่าทางประกอบการเล่าใช้มือ ใช้ศีรษะ ลำตัวหรือเท้าประกอบ ใช้สีหน้าและแววตาประกอบการเล่า นอกจากนี้ยังสามารถใช้อุปกรณ์ประกอบการเล่า ซึ่งจะเหมาะสมกับกลุ่มของเด็กปฐมวัยมาก เพื่อดึงดูดความสนใจของเด็ก

3.3 สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม จะต้องมียุทธศาสตร์ที่เรียบง่าย ผู้ฟังจะไม่อยู่ในภาวะหิว ร้อน ง่วงนอนหรืออยากเข้าห้องน้ำ สถานที่สบาย สะอาดและความยาวของนิทานเหมาะสมกับช่วงความสนใจของผู้ฟัง

3.4 ควรมีการประเมินผลการเล่านิทาน เพื่อทราบถึงข้อบกพร่องของตนเองเพื่อให้การเล่าครั้งต่อไปสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

กล่าวโดยสรุป การจัดประสบการณ์การเล่านิทานให้กับเด็กนั้นนอกจากจะให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน สอดแทรกสาระความรู้ คติสอนใจ และแง่คิดให้กับเด็กอีกด้วย นอกจากนี้ยังสามารถเพิ่มพูนทักษะในการคิดให้กับเด็ก โดยการกระตุ้นถามเด็กด้วยคำถามปลายเปิด หลังจากทีเล่านิทานจบแล้ว เพราะคำถามปลายเปิดจะทำให้เด็กคิดหาคำตอบและพัฒนาการคิดของตนเองต่อไป

นิทานพื้นบ้านภาคอีสาน

ภาคอีสานเป็นภูมิภาคที่มีความหลากหลายทางศิลปวัฒนธรรมและประเพณี แตกต่างกันไปในแต่ละท้องถิ่นแต่ละจังหวัด ศิลปวัฒนธรรมเหล่านี้เป็นตัวบ่งบอกถึงความเชื่อ ค่านิยม ศาสนา และรูปแบบการดำเนินชีวิตตลอดจนอาชีพของคนในท้องถิ่นนั้นๆ ได้เป็นอย่างดี ศิลปวัฒนธรรมประเพณีส่วนหนึ่งอาจจะเป็นผลมาจากการเป็นศูนย์รวมของประชากรหลากหลายเชื้อชาติ และมีการติดต่อสัมผัสกับประชาชนในประเทศใกล้เคียง (ประชิด สกุนพัฒนา, ม.ป.ป.) จนก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมขึ้นจะเห็นได้อย่างชัดเจนว่าภาคอีสานเป็นภูมิภาคที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมและวัฒนธรรมต่างๆ มีความแตกต่างกันตามแต่ละท้องถิ่นและแตกต่างจากภูมิภาคอื่นๆ ของไทยอย่างเห็นได้ชัด ทั้งวัฒนธรรมทางด้านการดำรงชีวิตและวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับศาสนา ซึ่งเราสามารถสังเกตรูปแบบวัฒนธรรมที่ดงามของชาวอีสานผ่านทางประเพณีต่างๆ ที่ชาวอีสานจัดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นประเพณี ศิลปะ สถาปัตยกรรม การละเล่นพื้นบ้านตลอดจนวรรณกรรมที่เกิดจากภูมิปัญญาชาวบ้านซึ่งสามารถถ่ายทอดวัฒนธรรมอีสานได้เป็นอย่างดี (วิมล จิโรจน์, 2551)

ลักษณะของนิทานพื้นบ้านภาคอีสาน

นิทานพื้นบ้านภาคอีสานเป็นวรรณกรรมที่เกิดจากภูมิปัญญาท้องถิ่นของบรรพบุรุษที่เล่าสืบต่อกันมาโดยมีการผูกเรื่องราวขึ้นจากวัฒนธรรมประเพณีและการดำรงชีวิตของชาวบ้าน มีลักษณะเฉพาะที่เห็นเด่นชัด คือ เป็นเรื่องเล่าที่มีการดำเนินเรื่องอย่างง่ายๆ โครงเรื่องไม่ซับซ้อน วิธีการที่เล่าก็เป็นไปอย่างง่ายๆ ตรงไปตรงมา มักจะเริ่มเรื่องโดยการกล่าวถึงตัวละครสำคัญของเรื่อง แล้วดำเนินเรื่องไปตามเวลาปฏิทิน ตัวละครเอกพบอุปสรรคปัญหา แล้วก็ฟันฝ่าอุปสรรคหรือแก้ปัญหาคล่องไปจนจบเรื่อง ซึ่งมักจะจบแบบมีความสุข หรือสุขนานุกรม (เรไร ไพรวรรณ, 2551)

อารีย์ ทองแก้ว (2547) ได้สรุปลักษณะของนิทานพื้นบ้านภาคอีสานไว้ว่า เป็นเรื่องเล่าด้วยถ้อยคำธรรมดา เป็นภาษาร้อยแก้วไม่ใช่ร้อยกรอง เล่ากันด้วยปากสืบทอดกันมาเป็นเวลาช้านาน และเมื่อการเขียนเจริญขึ้น ก็อาจมีการเขียนขึ้นตามเค้าเดิมที่เคยเล่าด้วยปาก ไม่ปรากฏว่าผู้เล่าดั้งเดิมเป็นใคร อ้างแต่ว่าเป็นของเก่าฟังมาจากผู้เล่า ซึ่งเป็นบุคคลสำคัญยิ่งในอดีตอีกต่อหนึ่ง ผิดกับนิยายสมัยใหม่ที่ทราบตัวผู้แต่ง แม้นิทานที่ปรากฏชื่อผู้แต่งเช่น นิทานของกริมม์ ก็อ้างว่าเล่าตามเค้า นิทานที่มีมาแต่เดิมไม่ใช่ตนแต่งขึ้นเอง โดยนัยดังกล่าวจะเห็นได้ว่าลักษณะที่สำคัญที่สุดของนิทานพื้นบ้านคือเป็นเรื่องเล่าที่สืบทอดกันมาด้วยปากและไม่ทราบว่ามีผู้ใดแต่ง

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า นิทานพื้นบ้านภาคอีสานเกิดจากภูมิปัญญาท้องถิ่นของบรรพบุรุษที่เล่าสืบต่อกันมาโดยมีการผูกเรื่องราวขึ้นจากวัฒนธรรมประเพณีและการดำรงชีวิตของชาวบ้าน เป็นเรื่องเล่าที่มีการดำเนินเรื่องอย่างง่ายๆ โครงเรื่องไม่ซับซ้อนและมักจะเล่ากันด้วยปากสืบทอดกันมาเป็นเวลาช้านาน

ประเภทของนิทานพื้นบ้านภาคอีสาน

นิทานพื้นบ้าน ที่พบในภาคอีสาน มีมากมายหลายร้อยเรื่อง ซึ่งเมื่อแบ่งออกเป็นประเภทใหญ่ๆ จะได้ 5 ประเภท (เอกรัตน์ อุดมพร, 2551) ได้แก่

1. นิทานวรรณคดี เป็นนิทานขนาดค่อนข้างยาวถึงยาว ซึ่งมีผู้บันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร หรือจารลงใบลานนิทานประเภทวรรณคดีนี้ โดยมากเป็นเรื่องราวทางจินตนาการ หรือเป็นเรื่องแต่ง แต่อาจมีเค้าโครงมาจากเรื่องจริง โดยมากมักแต่งเป็นคำกลอนอีสาน ซึ่งบางครั้งเมื่อนำมาเล่าใหม่ นิยมเรียบเรียงใหม่เป็นร้อยแก้วเพื่อให้อ่านง่าย
2. นิทานปรัมปรา ลักษณะที่เห็นเด่นชัด คือเป็นเรื่องค่อนข้างยาว มีเหตุการณ์ที่เป็นจุดขัดแย้งประกอบอยู่หลายเหตุการณ์หรือหลายอนุภาค เนื้อเรื่องจะประกอบด้วยอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ต่างๆ
3. นิทานสัตว์ เป็นนิทานที่มีตัวเอกเป็นสัตว์ แต่สมมติให้มี ความนึกคิด การกระทำ และพูดได้เหมือนคน มีทั้งที่เป็นสัตว์ป่าและสัตว์บ้าน บางทีก็เป็นเรื่องที่มีคนเกี่ยวข้องกับและพูดโต้ตอบ ปฏิบัติต่อกันเสมือนเป็นคนด้วยกัน
4. นิทานตลก ส่วนใหญ่เป็นนิทานสั้นๆซึ่งจุดสำคัญของเรื่องอยู่ที่พฤติกรรม หรือเหตุการณ์ที่ไม่น่าจะเป็นไปได้ต่างๆ อาจเป็นเรื่องเกี่ยวกับความโง่ การแสดงไหวพริบปฏิภาณ การแก้แค้นแก้แค้น การพนันขันต่อ การเดินทางผจญภัยที่ก่อเรื่องผิดปกติในแง่ขนานต่างๆ
5. นิทานก้อม เป็นนิทานขนาดสั้น กะทัดรัด ซึ่งลักษณะพิเศษของนิทานก้อมคือ มีมุขตลก มุขขำขัน อยู่ในตอนท้ายเรื่อง ซึ่งเมื่อเล่าถึงจุดขำขัน หรือจุดปล่อยมุข นิทานก็จบเรื่องหรือจบตอน นิทานก้อมนี้ ไม่ค่อยมีบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร มักจะถ่ายทอดโดยวิธีเล่าสู่กันฟัง ซึ่งสถานการณ์ ที่อำนวยให้เล่านิทานก้อมก็คือ เมื่อมีการรวมกลุ่ม หรือชุมนุมกัน เช่น หลังกินข้าว ตอนเย็น ลงแขกเกี่ยวข้าว เป็นต้น นิทานก้อม โดยมากต้นเค้าหรือที่มา มักจะมาจากเรื่องจริงที่พบเห็นได้ในชีวิตประจำวัน (ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมภาคอีสานมหาวิทยาลัยตะวันออกเฉียงเหนือ, 2549)

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าประเภทของนิทานพื้นบ้านภาคอีสานจะมีลักษณะที่แตกต่างต่างกัน ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะเลือกนิทานประเภทปรัมปรา นิทานสัตว์ นิทานตลก เนื่องจากเป็นนิทานที่มีเนื้อเรื่องที่น่าสนใจ สั้น กระชับรัด ไม่ซับซ้อนและเข้าใจง่าย โดยเลือกเรื่องที่มีการสอดแทรกคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ ด้านความสามัคคี และด้านความมีน้ำใจ อยู่ในเนื้อเรื่องมาจัดกิจกรรมการเล่านิทานให้แก่เด็กปฐมวัย

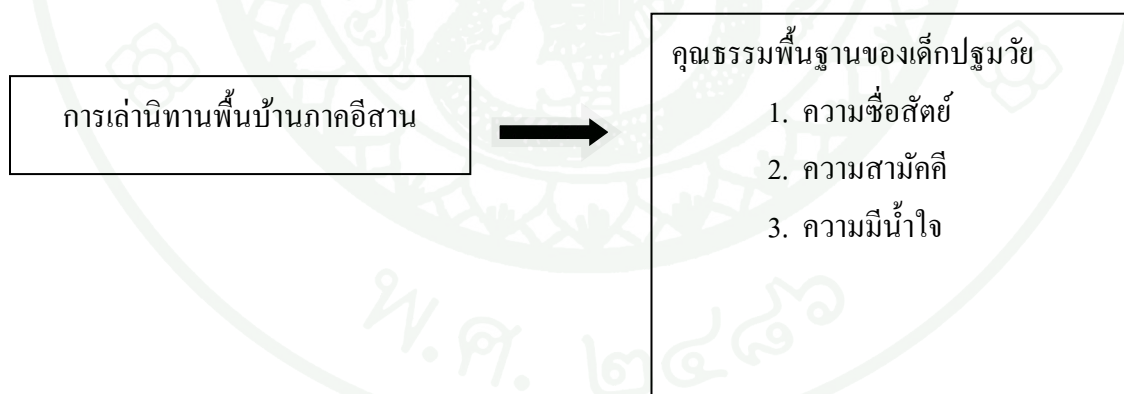
บทบาทของนิทานพื้นบ้านภาคอีสาน

นิทานพื้นบ้านภาคอีสานมีบทบาทสำคัญต่อการถ่ายทอดการเรียนรู้ เสริมสร้างบุคลิกภาพ มีพลังโน้มน้าวความคิด ทศนคติ และพฤติกรรมของแต่ละบุคคล รวมทั้งมีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์ และสังคมในหลายด้าน (กฤษกร เพชรนอก, 2552) นอกจากนิทานพื้นบ้านเป็นเครื่องบันเทิงใจยามว่างของมนุษย์ เช่น เป็นสิ่งที่ช่วยให้มีความเข้าใจในสภาพของมนุษย์ โดยทั่วไปได้ดียิ่งขึ้น เพราะในนิทานพื้นบ้านเป็นที่ประมวลแห่งความรู้สึคนึกคิด ความเชื่อ ความนิยม ความกลัว ความบันเทิงใจ ระเบียบแบบแผนและอื่นๆ เป็นเสมือนกรอบล้อมชีวิตให้อยู่ในขอบเขตที่มนุษย์ในสังคมนั้นๆ นิยมว่าดีหรือถูกต้อง (สุมามาลย์ พงษ์ไพบูลย์, 2542) แม้กฎหมายบ้านเมืองก็ยังไม่สามารถบังคับจิตใจของมนุษย์ได้เท่า เพราะมนุษย์ได้ฟัง ได้ซึมซับสั่งสมการอบรมนั้นๆ ไว้ในวิถีชีวิตตั้งแต่เด็ก ทำให้มนุษย์รู้จักสภาพชีวิตท้องถิ่นโดยพิจารณาตามหลักที่ว่าคหิชาบ้านเป็นพื้นฐานชีวิตของคนชาติ หนึ่งๆ หรือชนกลุ่มนั้นๆ เป็นมรดกของชาติในฐานะเป็นวัฒนธรรมประจำชาติเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับชีวิตมนุษย์แต่ละชาติแต่ละภาษา มีการจดจำและถือปฏิบัติกันต่อมา ทำให้เกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน ช่วยให้คนได้เห็นสภาพของตนว่าคล้ายคลึงกับคนอื่นๆ ความคิดเช่นนี้ก่อให้เกิดความเป็นกลุ่มไม่เกิดการแบ่งแยก (ประยูร ทรงศิลป์, 2542)

สมมติฐานการวิจัย

1. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการสอนคุณธรรมพื้นฐานโดยการเล่านิทานพื้นบ้านภาคอีสาน มีคะแนนแบบทดสอบวัดคุณธรรมพื้นฐานหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง
2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการสอนคุณธรรมพื้นฐานโดยการเล่านิทานพื้นบ้านภาคอีสาน มีคะแนนแบบทดสอบวัดคุณธรรมพื้นฐานด้านความซื่อสัตย์หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง
3. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการสอนคุณธรรมพื้นฐานโดยการเล่านิทานพื้นบ้านภาคอีสาน มีคะแนนแบบทดสอบวัดคุณธรรมพื้นฐานด้านความสามัคคีหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง
4. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการสอนคุณธรรมพื้นฐานโดยการเล่านิทานพื้นบ้านภาคอีสาน มีคะแนนแบบทดสอบวัดคุณธรรมพื้นฐานด้านความมีน้ำใจหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

กรอบแนวคิดในการวิจัย



บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง เพื่อศึกษาผลของการเล่นิทานพื้นบ้านภาคอีสานที่มีต่อการพัฒนาคุณพื้นฐานของเด็กปฐมวัย โดยทดลองกับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนอนุบาลสาธิต อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเด็กชายและหญิง ที่มีอายุระหว่าง 4-5 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2553 ของโรงเรียนอนุบาลสาธิต อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 98 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ เด็กชายและหญิง ที่มีอายุระหว่าง 4-5 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2553 ของโรงเรียนอนุบาลสาธิต อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 35 คน

ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) ด้วยวิธีจับสลากจำนวน 1 ห้องเรียน โดยใช้กลุ่มที่มีอยู่ (Intact Group) จากทั้งหมด 3 ห้องเรียน ซึ่งทั้ง 3 ห้องเรียนไม่ได้จัดแบ่งห้องตามลำดับความสามารถในการเรียนรู้ จึงถือได้ว่านักเรียนทั้ง 3 ห้องเรียนมีความรู้ความสามารถใกล้เคียงกัน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย แผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทานพื้นบ้านภาคอีสาน และแบบทดสอบวัดคุณธรรมพื้นฐานของเด็กปฐมวัย โดยรายละเอียดของเครื่องมือที่ใช้มีดังนี้

1. แผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทานพื้นบ้านภาคอีสาน ประกอบด้วย นิทานพื้นบ้านภาคอีสานที่ส่งเสริม คุณธรรมพื้นฐานของเด็กปฐมวัย จำนวน 12 เรื่อง โดยเป็นนิทานที่ส่งเสริมคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ จำนวน 4 เรื่อง ด้านความสามัคคี จำนวน 4 เรื่อง และด้านความมีน้ำใจ จำนวน 4 เรื่อง สื่อที่ใช้ประกอบนิทาน ประกอบด้วย หุ่นมือตัวละคร หุ่นเชิดตัวละคร ที่คาดศีรษะตัวละคร หนังสือภาพการ์ตูน ฉากต่างๆ และซีดีเสียงสัตว์ โดยมีเกณฑ์การเลือกนิทาน คือ เป็นนิทานพื้นบ้านภาคอีสาน ที่มีเนื้อหาส่งเสริมคุณธรรมพื้นฐานของเด็กปฐมวัย ซึ่งประกอบด้วย ด้านความซื่อสัตย์ ความสามัคคี และความมีน้ำใจ ซึ่งสามารถเล่าจบในการเล่า 1 ครั้ง ลักษณะเนื้อหา และตัวละครไม่ซับซ้อน ภาษาเหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย จำนวน 12 เรื่อง

2. แบบทดสอบวัดคุณธรรมพื้นฐานของเด็กปฐมวัย ซึ่งดัดแปลงมาจาก ھرรษา แดงบุญเรือง (2548) มีลักษณะเป็นคำถามเกี่ยวกับสถานการณ์ต่างๆ เกี่ยวกับคุณธรรมพื้นฐานของเด็กปฐมวัยโดยมีภาพวาดประกอบและมีตัวเลือกตอบ 3 ตัวเลือก มีคำตอบถูกเพียง 1 ตัวเลือก ซึ่งแบบทดสอบวัดคุณธรรมพื้นฐานของเด็กปฐมวัย มีจำนวนทั้งหมด 30 ข้อ แบ่งเป็นแบบทดสอบวัดด้านความซื่อสัตย์ 10 ข้อ ด้านความสามัคคี 10 ข้อ และด้านความมีน้ำใจ 10 ข้อ ซึ่งคะแนนแบบทดสอบวัดคุณธรรมพื้นฐานของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง มีเกณฑ์การให้คะแนนคือ ตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดหรือไม่ตอบ ให้ 0 คะแนน คะแนนรวมสูงสุดของแต่ละด้านเท่ากับ 10 คะแนน

การสร้างและทดสอบเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ แผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน
พื้นบ้านภาคอีสาน และแบบทดสอบวัดคุณธรรมพื้นฐานของเด็กปฐมวัย

ในการทำวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและทดสอบเครื่องมือโดยมีขั้นตอนการ
ดำเนินการ ดังนี้

แผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทานพื้นบ้านภาคอีสาน

1. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับนิทานพื้นบ้านภาคอีสานที่ส่งเสริมคุณธรรมด้านความ
ซื่อสัตย์ ด้านความสามัคคี และด้านความมีน้ำใจ เป็นนิทานประเภทวรรณคดี จำนวน 2 เรื่อง
นิทานปรัมปรา จำนวน 2 เรื่อง นิทานสัตว์จำนวน 4 เรื่อง นิทานตลก จำนวน 4 เรื่อง รวม 12 เรื่อง
2. จัดทำแผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทานพื้นบ้านภาคอีสาน จำนวน 12 แผน เล่านิทาน
ทั้ง 3 ด้าน สลับกัน โดยเริ่มจากด้านความซื่อสัตย์ ด้านความสามัคคี และด้านความมีน้ำใจ ด้านละ
1 เรื่อง จนครบ 12 ครั้ง (ตารางที่ 1)
3. นำแผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทานพื้นบ้านภาคอีสานที่จัดทำไปให้คณะกรรมการที่
ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบและปรับแก้ตามข้อเสนอแนะจากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
4. ปรึกษากomite กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และปรับปรุงแผนการจัดกิจกรรมการเล่า
นิทานพื้นบ้านภาคอีสานตามข้อเสนอแนะ
5. ผู้วิจัยสร้างสื่อประกอบการเล่านิทาน โดยเน้นให้สอดคล้องกับคุณลักษณะของตัวละคร
ในนิทาน สื่อที่ใช้ประกอบด้วย ฉากประกอบการเล่านิทานสามมิติ จำนวน 6 ฉาก หนังสือภาพ
การ์ตูน จำนวน 1 เล่ม หุ่นมือตัวละคร จำนวน 18 ตัว หุ่นเชิดตัวละคร จำนวน 20 ตัว ที่คาดศีรษะตัว
ละคร จำนวน 19 ชิ้น และซีดีเสียงสัตว์ ได้แก่ เสียงนก เสียงจิ้งหรีด เสียงสุนัข เสียงธรรมชาติในป่า
และเสียงน้ำไหล

ตารางที่ 1 กิจกรรมการเล่านิทานพื้นบ้านภาคอีสานโดยใช้สื่อประกอบ

ครั้งที่	เรื่อง	สื่อที่ใช้
<u>ด้านความซื่อสัตย์</u>		
1	คนตัดต้นไม้	1. ฉากป่า 2. หุ่นมือตัวละคร 3. ซิดีเสียงสัตว์
4	คนปากไม่ดี	หุ่นมือตัวละคร
7	จี้เหล้าเล่นหม้อ	1. ฉากเมือง 2. หุ่นมือตัวละคร
10	เศรษฐีเจ้าเล่ห์กับลูกสาวชาวนา	1. ฉากบ้าน 2. ฉากทุ่งนา 3. หุ่นมือตัวละคร
<u>ด้านความสามัคคี</u>		
2	ชายหาปลากับลูกชายสามคน	1. ฉากบ้าน 2. ฉากแม่น้ำ 3. หุ่นเชิดตัวละคร
5	ศึกกลางหมูบ้าน	1. ฉากหมู่บ้าน 2. หุ่นเชิดตัวละคร

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ครั้งที่	เรื่อง	สื่อที่ใช้
8	นกกะจาบ	1. จากทุ่งนา 2. ที่คาคศิระะตัวละคร 3. ซีดีเสียงสัตว์
11	สี่สหาย	1. จากบ้าน 2. หุ่นเชิดตัวละคร
<u>ด้านความมีน้ำใจ</u>		
3	มดแดงกับนกอินทรี	1. จากป่า 2. จากแม่น้ำ 3. หุ่นเชิดตัวละคร
6	เศรษฐีจอมตระหนี่	หนังสือภาพการ์ตูน
9	พระราชากับสัตว์สามตัว	1. จากป่า 2. ที่คาคศิระะตัวละคร 3. ซีดีเสียงสัตว์
12	กำพร้าผีน้อย	1. จากป่า 2. หุ่นมือตัวละคร

แบบทดสอบวัดคุณธรรมพื้นฐานของเด็กปฐมวัย

1. ศึกษาทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมพื้นฐานของเด็กปฐมวัย เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบวัดคุณธรรมพื้นฐานของเด็กปฐมวัย

2. ศึกษาเกี่ยวกับคุณธรรมพื้นฐานของเด็กปฐมวัยด้านความซื่อสัตย์ ด้านความสามัคคี และด้านความมีน้ำใจตามแนวของนิยามศัพท์ และศึกษาจากผู้มีประสบการณ์การสอนระดับปฐมวัย ศึกษา

4. สร้างแบบทดสอบวัดคุณธรรมพื้นฐานของเด็กปฐมวัย ในด้านความซื่อสัตย์ ด้านความสามัคคี และด้านความมีน้ำใจ โดยประยุกต์จากแบบทดสอบวัดคุณธรรมพื้นฐานของเด็กปฐมวัย ของ ھرรษา แดงบุญเรือง (2548) ซึ่งลักษณะเป็นคำถามสถานการณ์ที่มีรูปภาพประกอบคำถาม และเลือกคำตอบจากรูปภาพ จำนวน 3 ตัวเลือก มีจำนวน 30 ข้อ ประกอบด้วย

- แบบทดสอบวัดคุณธรรมพื้นฐานของเด็กปฐมวัยด้านความซื่อสัตย์ จำนวน 10 ข้อ
- แบบทดสอบวัดคุณธรรมพื้นฐานของเด็กปฐมวัยด้านความสามัคคี จำนวน 10 ข้อ
- แบบทดสอบวัดคุณธรรมพื้นฐานของเด็กปฐมวัยด้านความมีน้ำใจ จำนวน 10 ข้อ

5. สร้างคู่มือประกอบการใช้แบบทดสอบวัดคุณธรรมพื้นฐานของเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย คำสั่งและขั้นตอนในการทดสอบ

6. นำแบบทดสอบวัดคุณธรรมพื้นฐานของเด็กปฐมวัย เสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาความเหมาะสมในประเด็นที่ศึกษาและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และภาษาที่ใช้เหมาะสมตรงกับคุณธรรมพื้นฐานของเด็กปฐมวัย ในด้านความซื่อสัตย์ ด้านความสามัคคี และด้านความมีน้ำใจ

7. นำแบบทดสอบวัดคุณธรรมพื้นฐานของเด็กปฐมวัย ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ตามความเห็นของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ ไปทดลองใช้กับ เด็กปฐมวัยชายและหญิง ที่มีอายุระหว่าง 4-5 ปี กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ของโรงเรียนอนุบาลสาธิต อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน จากนั้นนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha

Coefficient) ของแบบวัดคุณธรรมพื้นฐานของเด็กปฐมวัย ซึ่งแบบทดสอบวัดคุณธรรมพื้นฐานมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .82

8. นำแบบทดสอบมาจัดทำสำเนาตามต้นฉบับจริง ใช้เป็นเครื่องมือในการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างทั้งก่อนการทดลองและหลังการทดลอง (Pretest – Posttest)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย โดยผู้วิจัยดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย แจ้งไปยังผู้อำนวยการ โรงเรียนอนุบาลสาธิต อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. สร้างความคุ้นเคยกับเด็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์ก่อนดำเนินการทดลอง เพื่อป้องกันผลของการทดลองที่อาจเกิดจากสิ่งอื่นนอกเหนือไปจากการทำการทดลอง (ผ่องพรรณ ตรียมงคลกุล และ สุภาพ นัตรารักษ์, 2553)
3. ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยใช้แผนการทดลองแบบ One-Group Pretest-Posttest Design (ผ่องพรรณ ตรียมงคลกุล และ สุภาพ นัตรารักษ์, 2553) ซึ่งมีลักษณะการทดลองดังนี้

ตารางที่ 2 แผนการทดลอง One-Group Pretest-Posttest Design

คะแนน	Treatment	คะแนน
O_1	X	O_2

O₁ แทน คะแนนการทดสอบครั้งที่ 1

X แทน การสอนโดยการใช้กิจกรรมการเล่นทานพื้นบ้านภาคอีสาน ครั้งที่ 1-12

O₂ แทน คะแนนการทดสอบครั้งที่ 2

ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบก่อนการทดลอง (Pretest) เพื่อวัดคุณธรรมพื้นฐานของเด็กปฐมวัย ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความสามัคคี และด้านความมีน้ำใจ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบทดสอบวัดคุณธรรมพื้นฐานของปฐมวัย และดำเนินการทดลองโดยจัดกิจกรรม การเล่นทานพื้นบ้านภาคอีสานพร้อมใช้สื่อประกอบดำเนินการสอน ซึ่งทำการสอนในวันจันทร์ วันพุธ และวันศุกร์ ซึ่งในแต่ละวันผู้วิจัยใช้นิทาน 1 เรื่อง โดยใช้เวลาในการดำเนินกิจกรรมประมาณวันละ 20 นาที รวมทั้งสิ้น 12 เรื่อง และทำการบันทึกคุณธรรมพื้นฐานของเด็กปฐมวัยในด้านความซื่อสัตย์ ด้านความสามัคคี และด้านความมีน้ำใจ ซึ่งใช้การสังเกตการณ์ขณะดำเนินกิจกรรมการเล่นทานโดยใช้สื่อประกอบ ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมด้านความสนใจ ความตั้งใจ และการมีส่วนร่วมของกลุ่มตัวอย่าง และทำการบันทึกพฤติกรรมดังกล่าวหลังการดำเนินกิจกรรมเสร็จสิ้นในแต่ละครั้ง

4. ภายหลังจากทดลอง 7 วัน เพื่อตรวจสอบว่าภายหลังจากการเล่นทานพื้นบ้านภาคอีสานที่สอดแทรกคุณธรรมไปแล้ว เด็กได้นำคุณธรรมพื้นฐานไปใช้ในกิจกรรมในแต่ละวันหรือไม่ โดยผู้วิจัยดำเนินการทดสอบหลังการทดลอง (Posttest) โดยวัดคุณธรรมพื้นฐานของเด็กปฐมวัย ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความสามัคคี และด้านความมีน้ำใจ โดยใช้แบบทดสอบวัดคุณธรรมพื้นฐานของเด็กปฐมวัย ชุดเดียวกับการทำ Pretest

5. เมื่อสิ้นสุดการทดลองแล้ว ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการวัดคุณธรรมพื้นฐานของเด็กปฐมวัย มาวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบวัดแล้วจึงวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยจำแนกข้อมูลในการวิเคราะห์เป็น 4 ตอน ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์หาค่าความถี่และค่าร้อยละ
2. คุณธรรมพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. ทดสอบสมมติฐาน เปรียบเทียบคะแนนแบบทดสอบการวัดคุณธรรมพื้นฐานก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง โดยใช้สถิติ t-test for dependent samples
4. ข้อมูลการสังเกตการณ์ ทำการวิเคราะห์ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

บทที่ 4

ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์

ผลการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาผลของการเล่นกีฬาพื้นบ้านภาคอีสานที่มีต่อการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของเด็กปฐมวัย ซึ่งการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐาน ประกอบด้วย 3 ด้านคือ ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความสามัคคี และด้านความมีน้ำใจ โดยมีการรายงานผลการวิจัยตามลำดับ เป็น 4 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2

ตอนที่ 2 คุณธรรมพื้นฐานของเด็กปฐมวัยด้านความซื่อสัตย์ ด้านความสามัคคี และด้านความมีน้ำใจ

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน

ตอนที่ 4 การจัดกิจกรรมการเล่นกีฬาโดยใช้สื่อประกอบ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ดังนี้

เพศ

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่ง (57.14%) เป็นเด็กผู้หญิง ที่เหลือเป็นเด็กผู้ชาย (42.86%)

ตอนที่ 2 คุณธรรมพื้นฐานของเด็กปฐมวัย ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความสามัคคี และด้านความมีน้ำใจ

จากการจัดกิจกรรมการเล่านิทานพื้นบ้านภาคอีสานสำหรับนักเรียนอนุบาลชั้นปีที่ 2 โดยการเล่านิทานพร้อมใช้สื่อประกอบ และทำการทดสอบก่อนการทดลองและหลังการทดลอง โดยใช้แบบวัดคุณธรรมพื้นฐาน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (ตารางที่ 3)

คะแนนแบบทดสอบวัดคุณธรรมพื้นฐานก่อนการทดลอง

จากคะแนนสูงสุดในแต่ละแบบทดสอบวัดคุณธรรมพื้นฐานจริยธรรมแต่ละด้าน ด้านละ 10 คะแนน จากการศึกษาพบว่า คะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบวัดคุณธรรมพื้นฐานด้านความซื่อสัตย์ของกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนสูงสุดคือ 7.11 รองลงมาคือ ด้านความมีน้ำใจ ($\bar{X} = 7.03$) และด้านความสามัคคี ($\bar{X} = 6.80$) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาตามตัวอย่างสถานการณ์ในการวัดคุณธรรมพื้นฐานแต่ละด้าน พบว่า ด้านความซื่อสัตย์ คะแนนเฉลี่ยของตัวอย่างสถานการณ์ที่ 1 (ไม่นำของของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง) มีคะแนนสูงสุด 0.83 ซึ่งมีผู้ที่ตอบถูกจำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 82.86 ด้านความสามัคคี คะแนนเฉลี่ยของตัวอย่างสถานการณ์ที่ 11 (ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น) มีคะแนนสูงสุดคือ 0.86 ซึ่งมีผู้ที่ตอบถูกจำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 85.71 และด้านความมีน้ำใจ คะแนนเฉลี่ยของตัวอย่างสถานการณ์ที่ 21 (ช่วยเหลือและอาสาทำงานโดยไม่ต้องบอก) มีคะแนนสูงสุดคือ 0.89 ซึ่งมีผู้ที่ตอบถูกจำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 88.57

ทั้งนี้คะแนนเฉลี่ยของแบบวัดคุณธรรมพื้นฐาน โดยรวมก่อนการทดลองของกลุ่มตัวอย่างคือ 21.09 คะแนน จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน

คะแนนแบบทดสอบวัดคุณธรรมพื้นฐานหลังการทดลอง

จากคะแนนสูงสุดแบบทดสอบวัดคุณธรรมพื้นฐานแต่ละด้าน ด้านละ 10 คะแนน จากการศึกษาพบว่า คะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบวัดคุณธรรมพื้นฐานด้านความมีน้ำใจของกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนสูงสุดคือ 8.43 รองลงมาคือ ด้านความซื่อสัตย์ ($\bar{X} = 8.34$) และด้านความสามัคคี ($\bar{X} = 8.23$) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาตามตัวอย่างสถานการณ์ในการวัดคุณธรรมพื้นฐานแต่ละด้าน พบว่า ด้านความซื่อสัตย์ คะแนนเฉลี่ยของตัวอย่างสถานการณ์ที่ 1 และ 10 (ไม่นำสิ่งของของผู้อื่นมาเป็นของตนและไม่พูดปด) มีคะแนนสูงสุดคือ 0.94 ซึ่งมีผู้ที่ตอบถูกจำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 94.29 ด้านความสามัคคี คะแนนเฉลี่ยของตัวอย่างสถานการณ์ที่ 11 (ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น) มีคะแนนสูงสุดคือ 1.00 ซึ่งมีผู้ที่ตอบถูกจำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 และด้านความมีน้ำใจ คะแนนเฉลี่ยของตัวอย่างสถานการณ์ที่ 21 (ช่วยเหลือและอาสาทำงานโดยไม่ต้องบอก) มีคะแนนสูงสุดคือ 0.97 ซึ่งมีผู้ที่ตอบถูกจำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 97.14

ทั้งนี้คะแนนเฉลี่ยของแบบทดสอบวัดคุณธรรมพื้นฐานโดยรวมหลังการทดลองของกลุ่มตัวอย่างคือ 24.94 คะแนน จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน

ตารางที่ 3 คะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบวัดคุณธรรมพื้นฐานด้านความซื่อสัตย์ ด้านความสามัคคี และด้านความมีน้ำใจ

คุณธรรมพื้นฐาน	ก่อนทดลอง			หลังทดลอง		
	ตอบถูก	$\bar{X}$	SD	ตอบถูก	$\bar{X}$	SD
ความซื่อสัตย์						
สถานการณ์ที่ 1	29	.83	.38	33	.94	.24
(ไม่นำสิ่งของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง)	(82.86)			(94.29)		
สถานการณ์ที่ 2	27	.77	.43	31	.89	.32
(ทำตามหน้าที่และปฏิบัติตามสิ่งที่กำหนดไว้)	(77.14)			(88.57)		
สถานการณ์ที่ 3	24	.69	.47	32	.91	.48
(ยอมรับเมื่อทำผิดและไม่พุดปด)	(68.57)			(91.43)		
สถานการณ์ที่ 4	22	.63	.49	23	.66	.48
(ทำตามหน้าที่และปฏิบัติตามสิ่งที่กำหนดไว้)	(62.86)			(65.71)		
สถานการณ์ที่ 5	25	.71	.46	28	.80	.41
(ไม่นำสิ่งของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง)	(71.43)			(80.00)		

ตารางที่ 3 (ต่อ)

คุณธรรมพื้นฐาน	ก่อนทดลอง			หลังทดลอง		
	ตอบถูก	$\bar{X}$	SD	ตอบถูก	$\bar{X}$	SD
<u>ความซื่อสัตย์ (ต่อ)</u>						
สถานการณ์ที่ 6	24	.69	.47	30	.86	.36
(ไม่นำสิ่งของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง)	(68.57)			(85.71)		
สถานการณ์ที่ 7	22	.63	.49	27	.77	.43
(ยอมรับเมื่อทำผิด)	(62.86)			(77.14)		
สถานการณ์ที่ 8	26	.74	.44	30	.86	.36
(ทำตามหน้าที่อย่างถูกต้อง)	(74.29)			(85.71)		
สถานการณ์ที่ 9	22	.63	.49	25	.71	.46
(ยอมรับเมื่อทำผิดและไม่พุดปด)	(62.86)			(71.43)		
สถานการณ์ที่ 10	27	.77	.43	33	.94	.24
(ไม่พุดปด)	(77.14)			(94.24)		
รวม		7.11	.80		8.34	.76

ตารางที่ 3 (ต่อ)

คุณธรรมพื้นฐาน	ก่อนทดลอง			หลังทดลอง		
	ตอบถูก	$\bar{X}$	SD	ตอบถูก	$\bar{X}$	SD
ความสามัคคี						
สถานการณ์ที่ 11	30	.86	.36	35	1.00	.00
(ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น)	(85.71)			(100.00)		
สถานการณ์ที่ 12	25	.71	.46	27	.77	.43
(ช่วยเหลือผู้อื่น)	(71.43)			(77.14)		
สถานการณ์ที่ 13	24	.69	.47	29	.83	.38
(ร่วมมือในการทำกิจกรรมต่างๆของกลุ่ม)	(68.57)			(82.86)		
สถานการณ์ที่ 14	19	.54	.51	29	.91	.51
(แก้ปัญหาและจัดการความขัดแย้ง)	(54.29)			(82.86)		
สถานการณ์ที่ 15	22	.63	.49	26	.74	.44
(ชักชวนผู้อื่นช่วยทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ)	(62.86)			(74.29)		

ตารางที่ 3 (ต่อ)

คุณธรรมพื้นฐาน	ก่อนทดลอง			หลังทดลอง		
	ตอบถูก	$\bar{X}$	SD	ตอบถูก	$\bar{X}$	SD
ความสามัคคี (ต่อ)						
สถานการณ์ที่ 16	19	.54	.51	27	.77	.43
(ช่วยเหลือผู้อื่น)	(54.29)			(77.14)		
สถานการณ์ที่ 17	24	.69	.47	27	.77	.43
(ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น)	(68.57)			(77.14)		
สถานการณ์ที่ 18	22	.63	.49	28	.80	.41
(ร่วมมือทำกิจกรรมต่างๆของกลุ่ม)	(62.86)			(80.00)		
สถานการณ์ที่ 19	23	.66	.48	28	.80	.41
(ร่วมมือทำกิจกรรมต่างๆของกลุ่ม)	(65.71)			(80.00)		
สถานการณ์ที่ 20	27	.77	.43	34	.97	.17
(มีเหตุผลและยินดีกับผู้อื่นด้วยความจริงใจ)	(77.14)			(97.14)		
รวม		6.80	.72		8.23	.81

ตารางที่ 3 (ต่อ)

คุณธรรมพื้นฐาน	ก่อนทดลอง			หลังทดลอง		
	ตอบถูก	$\bar{X}$	SD	ตอบถูก	$\bar{X}$	SD
ความมีน้ำใจ						
สถานการณ์ที่ 21 (ช่วยเหลือและอาสาทำงานโดยไม่ต้องบอก)	31 (88.57)	.89	.32	34 (97.14)	.97	.17
สถานการณ์ที่ 22 (ช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่ต้องบอก)	25 (71.43)	.71	.46	31 (88.57)	.89	.32
สถานการณ์ที่ 23 (แบ่งปันของตนให้แก่ผู้อื่น)	25 (71.43)	.71	.46	27 (77.14)	.77	.43
สถานการณ์ที่ 24 (แบ่งปันของตนให้แก่ผู้อื่น)	27 (77.14)	.77	.43	27 (77.14)	.77	.43
สถานการณ์ที่ 25 (รู้จักแบ่งปัน)	21 (60.00)	.60	.50	29 (82.86)	.83	.38

ตารางที่ 3 (ต่อ)

คุณธรรมพื้นฐาน	ก่อนทดลอง			หลังทดลอง		
	ตอบถูก	$\bar{X}$	SD	ตอบถูก	$\bar{X}$	SD
ความมีน้ำใจ (ต่อ)						
สถานการณ์ที่ 26 (ทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นหรือ ส่วนรวม)	24 (70.59)	.71	.46	26 (74.29)	.74	.44
สถานการณ์ที่ 27 (ช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่ต้องบอก)	20 (57.14)	.57	.50	30 (85.71)	.86	.36
สถานการณ์ที่ 28 (แบ่งปันของคนให้แก่ผู้อื่น)	22 (62.86)	.63	.49	28 (80.00)	.80	.41
สถานการณ์ที่ 29 (รู้จักแบ่งปัน)	25 (71.43)	.71	.50	31 (88.57)	.86	.32
สถานการณ์ที่ 30 (ช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่ต้องบอก)	26 (74.29)	.74	.46	31 (88.57)	.86	.32
รวม		7.03	.79		8.43	.85
รวมคุณธรรมพื้นฐาน		21.09	1.60		24.94	1.83

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน

การวิจัยนี้เป็นการจัดกิจกรรมการเล่านิทานพื้นบ้านภาคอีสานโดยใช้สื่อประกอบเพื่อสอนคุณธรรมพื้นฐาน ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความสามัคคี และด้านความมีน้ำใจ ซึ่งผลการทดสอบตามสมมติฐานมีดังนี้

สมมติฐานที่ 1 เด็กปฐมวัยที่ได้รับการสอนคุณธรรมพื้นฐานโดยการเล่านิทานพื้นบ้านภาคอีสานมีคะแนนแบบทดสอบวัดคุณธรรมพื้นฐานหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า คะแนนแบบทดสอบวัดคุณธรรมพื้นฐานของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลองและหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยคะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบวัดคุณธรรมพื้นฐานของเด็กปฐมวัยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง ($\bar{X} = 24.94$ และ $\bar{X} = 21.09$ ตามลำดับ) (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบคะแนนแบบทดสอบวัดคุณธรรมพื้นฐานของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	n	$\bar{X}$	SD	t	p
ก่อนการทดลอง	35	21.09	1.59	-9.45	.000
หลังการทดลอง	35	24.94	1.83		

$p < .05$

สมมติฐานที่ 2 เด็กปฐมวัยที่ได้รับการสอนคุณธรรมพื้นฐานโดยการเล่านิทานพื้นบ้านภาคอีสานมีคะแนนแบบทดสอบวัดคุณธรรมพื้นฐานด้านความซื่อสัตย์หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า คะแนนแบบทดสอบวัดคุณธรรมพื้นฐานด้านความซื่อสัตย์ของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลองและหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ที่ระดับ .001 โดยคะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบวัดคุณธรรมพื้นฐานของเด็กปฐมวัยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง ($\bar{X} = 8.34$ และ $\bar{X} = 7.11$ ตามลำดับ) (ตารางที่ 5)

เมื่อพิจารณาตามตัวอย่างสถานการณ์แล้ว พบว่า คะแนนด้านความซื่อสัตย์ในสถานการณ์ที่ 3 (ยอมรับเมื่อทำผิดและไม่พูดปด) หลังการทดลอง เพิ่มขึ้นจาก 24 คะแนน (68.57%) เป็น 32 คะแนน (91.43%) เป็นที่น่าสังเกตว่าในสถานการณ์ที่ 4 (ทำตามหน้าที่และปฏิบัติตามสิ่งที่กำหนดไว้) คะแนนหลังการทดลองก่อนการทดลองเพียงเล็กน้อย คือ เพิ่มขึ้นจาก 22 คะแนน (62.86%) เป็น 23 คะแนน (65.71%) (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบคะแนนแบบทดสอบวัดคุณธรรมพื้นฐานด้านความซื่อสัตย์ของเด็กปฐมวัย ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	n	$\bar{X}$	SD	t	p
ก่อนการทดลอง	35	7.11	.80	-6.377	.000
หลังการทดลอง	35	8.34	.77		

$p < .05$

สมมติฐานที่ 3 เด็กปฐมวัยที่ได้รับการสอนคุณธรรมพื้นฐานโดยการเล่านิทานพื้นบ้านภาคอีสานมีคะแนนแบบทดสอบวัดคุณธรรมพื้นฐานด้านความสามัคคีหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า คะแนนแบบทดสอบวัดคุณธรรมพื้นฐานด้านความสามัคคีของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลองและหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยคะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบวัดคุณธรรมพื้นฐานของเด็กปฐมวัยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง ($\bar{X} = 8.23$ และ $\bar{X} = 6.80$ ตามลำดับ) (ตารางที่ 6)

เมื่อพิจารณาตามตัวอย่างสถานการณ์แล้ว พบว่า คะแนนด้านความสามัคคี ในสถานการณ์ที่ 14 (การแก้ปัญหาและจัดการความขัดแย้ง) หลังการทดลอง เพิ่มขึ้นมาจาก 19 คะแนน (54.29%) เป็น 29 คะแนน (82.86%) (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 6 เปรียบเทียบคะแนนแบบทดสอบวัดคุณธรรมพื้นฐานด้านความสามัคคีของเด็กปฐมวัย
ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	n	$\bar{X}$	SD	t	p
ก่อนการทดลอง	35	6.80	.72	-9.220	.000
หลังการทดลอง	35	8.23	.81		

$p < .05$

สมมติฐานที่ 4 เด็กปฐมวัยที่ได้รับการสอนคุณธรรมพื้นฐานโดยการเล่านิทานพื้นบ้านภาคอีสานมีคะแนนแบบทดสอบวัดคุณธรรมพื้นฐานด้านความมีน้ำใจหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า คะแนนแบบทดสอบวัดคุณธรรมพื้นฐานด้านความมีน้ำใจของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลองและหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยคะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบวัดคุณธรรมพื้นฐานของเด็กปฐมวัยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง ($\bar{X} = 8.43$ และ $\bar{X} = 7.03$ ตามลำดับ) (ตารางที่ 7)

เมื่อพิจารณาตามตัวอย่างสถานการณ์แล้ว พบว่า คะแนนด้านความมีน้ำใจ ในสถานการณ์ที่ 27 (การช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่ต้องบอก) หลังการทดลอง เพิ่มขึ้นมาจาก 20 คะแนน (57.14%) เป็น 30 คะแนน (85.71%) แต่เป็นที่น่าสนใจว่า ในสถานการณ์ที่ 24 (การแบ่งปันของตนให้แก่ผู้อื่น) ก่อนการทดลองและหลังการทดลองไม่มีการเปลี่ยนแปลง (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 7 เปรียบเทียบคะแนนแบบทดสอบวัดคุณธรรมพื้นฐานด้านความมีน้ำใจของเด็กปฐมวัย
ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	n	$\bar{X}$	SD	t	p
ก่อนการทดลอง	35	7.03	.76	-8.759	.000
หลังการทดลอง	35	8.43	.85		

$p < .05$

ตอนที่ 4 การจัดกิจกรรมการเล่านิทานโดยใช้สื่อประกอบ

การจัดกิจกรรมการเล่านิทานพื้นบ้านภาคอีสานโดยใช้ประกอบเพื่อพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของเด็กปฐมวัย ในการวิจัยนี้ใช้นิทานทั้งหมด 12 เรื่อง สัปดาห์ละ 3 เรื่อง รวมเป็นเวลา 4 สัปดาห์ โดยในแต่ละครั้งใช้สื่อประกอบการเล่านิทานให้สอดคล้องกับรูปแบบของตัวละครในนิทานและความสนใจของเด็ก

จากการสังเกตของผู้วิจัยขณะดำเนินกิจกรรมการเล่านิทานโดยใช้สื่อประกอบ พบว่าประเภทของนิทานและสื่อที่เด็กปฐมวัยชอบ มีลักษณะดังนี้

ประเภทของนิทานที่เด็กปฐมวัยชอบ

1. ตัวละครที่มีพฤติกรรมดี เด็กปฐมวัยชอบและให้ความสนใจตัวละครที่มีพฤติกรรมดีมากกว่าตัวละครที่ไม่ดี และลักษณะนิทานที่มีตัวละครเด่นเพียงหนึ่งตัว เช่น *คนตัดต้นไม้* ซึ่งมีชายตัดต้นไม้ที่เป็นตัวละครเด่นของเรื่อง มีพฤติกรรมที่ดีแสดงออกชัดเจน ทำให้เด็กปฐมวัยสามารถเข้าใจพฤติกรรมที่ดีได้ คือพฤติกรรม การไม่พูดโกหกและการไม่นำเอาของของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง เป็นต้น

2. นิทานเกี่ยวกับสัตว์และการผจญภัย สัตว์ในนิทานพูดได้สามารถทำสิ่งต่างๆได้เหมือนคนและเป็นเรื่องราวที่มหัศจรรย์ เช่น *มดแดงกับนกอินทรี* เป็นเรื่องราวที่มดแดงกับนกอินทรีช่วยเหลือกันและกันเมื่อได้รับความเดือดร้อน มีพฤติกรรมและสามารถพูดได้เหมือนคน *สี่สหาย*

เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับสัตว์เลี้ยงที่ถูกไล่ออกจากหมู่บ้าน แต่สัตว์ทั้งสี่ตัวกลับเป็นผู้ช่วยเหลือชาวบ้านจากโจร โดยที่สัตว์ทั้งสี่ตัวสามารถกระทำสิ่งต่างๆและพูดได้เหมือนคน

3. นิทานเกี่ยวกับปาฏิหาริย์และสิ่งมหัศจรรย์ เช่น *กำพรว้าผีน้อย* เป็นเรื่องราวที่ท้าวกำพรว้าได้ช่วยเหลือสัตว์ไว้ เมื่อท้าวกำพรว้าเดือดร้อน สัตว์ต่างๆได้แปลงกายและใช้พลังวิเศษช่วยเหลือท้าวกำพรว้า เป็นต้น

สื่อประกอบการเล่านิทานที่เด็กปฐมวัยชอบ

จากการสังเกตพฤติกรรมของเด็กปฐมวัยขณะเล่านิทาน พบว่า สื่อที่เด็กปฐมวัยชอบและสนใจ เรียงลำดับได้ดังนี้

1. หุ่นมือตัวละคร ผู้วิจัยดำเนินเรื่องราวของนิทานโดยใช้หุ่นมือตัวละคร เช่น *เรื่องคนตัดต้นไม้* ผู้วิจัยใช้หุ่นมือทั้งหมด 4 ตัว เด็กปฐมวัย สนใจและตั้งใจฟังจนจบเรื่อง และเมื่อผู้วิจัยเล่านิทานจบ เด็กปฐมวัยอยากสัมผัสหุ่นมือและขอเล่นหุ่นมือ

2. หุ่นเชิดตัวละคร ผู้วิจัยดำเนินเรื่องราวของนิทานโดยใช้หุ่นเชิดตัวละคร เช่น *สี่สหายผจญภัยบนนกอินทรี* เด็กปฐมวัยให้ความสนใจ ตั้งใจฟัง และผู้วิจัยให้เด็กปฐมวัยมีส่วนร่วมในการเชิดหุ่นตัวละครและแสดงบทบาทเป็นตัวละครนั้นร่วมกับผู้วิจัย ซึ่งทำให้เด็กปฐมวัยหลายคนมีความกระตือรือร้นและกล้าแสดงออกโดยการร่วมกิจกรรมในการเล่านิทาน

3. ฉากต่างๆที่ใช้ประกอบการเล่านิทาน เช่น ฉากป่า ฉากบ้าน สามารถดึงดูดความสนใจของเด็กปฐมวัยได้เป็นอย่างดี เนื่องจากฉากที่ใช้เป็นลักษณะสามมิติ สอดคล้องตามเนื้อหาและเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ต่างๆในนิทาน ทำให้เกิดความตื่นเต้นและเด็กปฐมวัยมองเห็นได้อย่างชัดเจน เมื่อผู้วิจัยเล่านิทานจบเด็กปฐมวัยเข้ามาดูและสัมผัสกับฉากที่ใช้ประกอบการเล่านิทาน

4. ที่คาดศีรษะตัวละคร ผู้วิจัยดำเนินเรื่องราวของนิทานโดยใช้ที่คาดศีรษะตัวละคร เช่น *นกกระเจาบ และพระราชากับสัตว์สามตัว* เด็กปฐมวัยให้ความสนใจและมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเล่านิทานโดยการแสดงบทบาทตามที่คาดศีรษะของตัวละครนั้นร่วมกับผู้วิจัย ซึ่งเด็กปฐมวัยหลายคนมีความกระตือรือร้นและอาสาออกมาร่วมกิจกรรมในการเล่านิทาน



ภาพที่ 3 หุ่นเชิดตัวละคร



ภาพที่ 4 ฉากประกอบการเล่านิทาน



ภาพที่ 4 (ต่อ)



ภาพที่ 4 (ต่อ)



ภาพที่ 5 ที่คาดศีรษะตัวละคร



ภาพที่ 6 ซีดีเสียงสัตว์

ข้อวิจารณ์

ผลจากการศึกษาเรื่อง ผลของการเล่านิทานพื้นบ้านภาคอีสานที่มีต่อการพัฒนาการ
คุณธรรมพื้นฐานของเด็กปฐมวัย มีประเด็นข้อวิจารณ์ โดยแยกได้ 2 ประเด็น ดังนี้

การเรียนรู้ด้านคุณธรรมพื้นฐาน

เมื่อพิจารณาคะแนนก่อนการทดลอง พบว่า

สถานการณ์คุณธรรมพื้นฐานด้านความซื่อสัตย์ที่มีคะแนนต่ำมี 2 สถานการณ์ คือ
การทำตามหน้าที่และปฏิบัติตามสิ่งที่กำหนดไว้ เนื่องจากสถานการณ์ในแบบทดสอบสอดคล้อง
กับสถานการณ์จริงที่เกิดขึ้นในห้องเรียน คือ เด็กปฐมวัยมีหน้าที่ปูและจัดเก็บผ้าปูที่นอนของตนเอง
แต่จากการสังเกตของผู้วิจัย พบว่า ครูประจำชั้นมอบหมายให้เด็กปฐมวัยบางส่วนปูและจัดเก็บผ้าปู
ที่นอนแทนเพื่อน อาจทำให้เด็กปฐมวัยที่ไม่ได้ปูและจัดเก็บผ้าปูที่นอนของตนเองเกิดการรับรู้
ตนเองไม่มีหน้าที่ดังกล่าว และ การยอมรับเมื่อทำผิดและไม่พูดปด เด็กปฐมวัยเป็นวัยที่มีความกลัว
จะไม่ใช่ที่ยอมรับของเพื่อนและผู้ใหญ่เมื่อตนเองกระทำผิด ซึ่งสอดคล้องกับหรรษา แดงบุญเรือง
(2548) ที่ได้ศึกษาผลของการเล่านิทานประกอบสื่อที่มีต่อการพัฒนาพื้นฐานจริยธรรมของเด็ก
ปฐมวัย พบว่า ความซื่อสัตย์มีลักษณะเป็นนามธรรม เช่น การไม่พูดปด พฤติกรรมดังกล่าวครูและ
ผู้ปกครองไม่สามารถสังเกตเห็น และไม่ทราบว่าเด็กพูดโกหกหรือไม่ อาจทำให้ไม่สามารถ
ตักเตือนได้ เด็กจึงยังมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม

สถานการณ์คุณธรรมพื้นฐานด้านความสามัคคีที่มีคะแนนต่ำมีสถานการณ์เดียว
คือ การแก้ปัญหาและบริหารจัดการความขัดแย้ง จากการสังเกตก่อนการทดลองของผู้วิจัย พบว่า เด็กปฐมวัย
ยังไม่ได้รับการส่งเสริมในเรื่องของการแก้ไขปัญหาและบริหารจัดการความขัดแย้ง แม้ว่ากิจกรรมใน
ห้องเรียนส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมกลุ่มก็ตาม การจัดกิจกรรมในห้องเรียนไม่ได้เน้นเรื่องของการ
แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในกลุ่ม จึงไม่กระตุ้นให้เด็กปฐมวัยเกิดการเรียนรู้และไม่มีประสบการณ์ใน
การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นขณะดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนภายในห้องเรียน นอกจากนี้ยังพบว่า
กิจกรรมการส่งเสริมประชาธิปไตยในห้องเรียนไม่หลากหลาย และขาดการใช้แรงเสริมเพื่อกระตุ้น
ให้เด็กเกิดการเรียนรู้ในด้านความสามัคคี

สถานการณ์คุณธรรมพื้นฐานด้านความมีน้ำใจที่มีคะแนนต่ำมี 2 สถานการณ์ คือ การรู้จักแบ่งปัน จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า เด็กปฐมวัยจำนวน 6 คน เป็น ลูกคนเดียว และเป็นลูกคนสุดท้องจำนวน 2 คน ซึ่งอาจทำให้คุ้นเคยกับการได้รับมากกว่าการให้ จึงทำให้เด็กไม่อยากจะแบ่งปันของของตนเองให้กับผู้อื่น และจากการสังเกตก่อนการทดลองของผู้วิจัย พบว่า เด็กบางคนหวงของกินและของเล่น ซึ่งสอดคล้องกับ Gesell and Lig (1964) ที่กล่าวว่า เด็กในวัยนี้จะหวงของและให้ความช่วยเหลือหรือแบ่งปันสิ่งของกับเพื่อนที่ตนเองสนิทเท่านั้น และ การช่วยเหลือผู้อื่น โดยไม่ต้องบอก จากการสังเกตก่อนการทดลองของผู้วิจัย พบว่า เด็กช่วยเหลือผู้อื่นเมื่อครูประจำชั้นมอบหมาย จึงอาจทำให้เด็กแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมเมื่อได้รับมอบหมาย เท่านั้น เช่น การช่วยกันเก็บของเล่นเข้าที่ การจัดเตรียมและการจัดเก็บ โต๊ะเก้าอี้เมื่อรับประทานอาหารว่างในช่วงเช้าและบ่าย ตลอดจนการทำความสะอาดห้องเรียนหลังจากสิ้นสุดกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นต้น

จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า

ก่อนการทดลองเด็กปฐมวัยมีคะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบวัดคุณธรรมพื้นฐาน เท่ากับ 21.09 ภายหลังจากได้เข้าร่วมกิจกรรมการเล่านิทานพื้นบ้านภาคอีสาน เด็กปฐมวัยมีคะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบวัดคุณธรรมพื้นฐาน เท่ากับ 24.94 กล่าวได้ว่า ภายหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมการเล่านิทานพื้นบ้านภาคอีสาน คะแนนเฉลี่ยคุณธรรมพื้นฐาน หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ทั้งนี้เนื่องจาก โดยธรรมชาติเด็กจะชอบฟังนิทานเพราะนิทานให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน และตอบสนองความต้องการของเด็ก กิจกรรมการเล่านิทานจึงเป็น กิจกรรมที่เด็กชอบ นิทานเปรียบเสมือนเป็นสิ่งเร้าที่ทำให้เด็กเกิดความสนใจ ซึ่งความสนใจนี้เป็นแรงจูงใจ ที่มีอำนาจผลักดันให้เด็กเกิดความรู้ ใฝ่เรียน นำไปสู่ความเจริญงอกงามทางปัญญาและพัฒนาในทุกด้าน (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2547) ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ วีรวรรณ อินทร์กรุงเก่า (2550) ที่ได้ทำการศึกษา ผลของการเล่านิทานคติธรรมที่มีต่อพฤติกรรมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ของเด็กปฐมวัย พบว่า ภายหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมการเล่านิทานคติธรรม เด็กปฐมวัยมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

ด้านความมีน้ำใจมีคะแนนสูงสุด อาจเนื่องมาจากกิจกรรมเล่นิทานพื้นบ้านภาคอีสาน สามารถกระตุ้นให้เด็กเกิดการเรียนรู้ในด้านความมีน้ำใจและกิจกรรมการเล่นิทานพื้นบ้านภาคอีสานเป็นกิจกรรมใหม่ที่ไม่ได้จัดในห้องเรียนเป็นประจำ จึงทำให้เด็กเกิดความสนใจร่วมกิจกรรม อีกทั้งผู้วิจัยเป็นผู้สอนคนใหม่จึงทำให้เด็กให้ความสนใจ กระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรม ตลอดจนช่วยเหลือผู้วิจัยในการเตรียมสื่อและจัดเก็บสื่ออุปกรณ์เมื่อสิ้นสุดกิจกรรมการเล่นิทาน

เมื่อพิจารณาตัวอย่างสถานการณ์ในแบบทดสอบ พบประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

สถานการณ์ด้านความซื่อสัตย์ เป็นที่น่าสนใจว่า สถานการณ์ที่ 3 (ยอมรับเมื่อทำผิดและไม่พุดบด) คะแนนหลังการทดลอง เพิ่มขึ้นสูงสุดจาก 24 คะแนน (68.57%) เป็น 32 คะแนน (91.43%) เนื่องจาก เด็กวัยนี้จะรับรู้ถึงความรู้สึกรู้สึกของผู้อื่น รู้ว่าอะไรเป็นสิ่งที่ควรทำหรือไม่ควรทำ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ จริยา สันดานนท์ (2553) ที่ได้ทำการศึกษาการพัฒนาสัมพันธภาพทางสังคมของเด็กปฐมวัยโดยการจัดกิจกรรมการวาดภาพต่อเติมจากภาพปะติดเป็นกลุ่ม พบว่า เด็กปฐมวัยมีการสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อน ต้องการให้ผู้ใหญ่พอใจ และยอมรับการลงโทษ

ส่วนสถานการณ์ด้านความสามัคคี คะแนนหลังการทดลอง เพิ่มขึ้นสูงสุดคือ สถานการณ์ที่ 14 (การแก้ปัญหาและขจัดความขัดแย้ง) คะแนนหลังการทดลอง เพิ่มขึ้นมาจาก 19 คะแนน (54.29%) เป็น 29 คะแนน (82.86%) เนื่องจาก การทำกิจกรรมต่างๆในห้องเรียนนั้นเด็กจะทำการกิจกรรมในลักษณะของกลุ่มสัมพันธ์ ซึ่งสอดคล้องกับ Seefeldt (1990) ที่กล่าวถึงพัฒนาการทางสังคมว่า เด็กวัย 3-5 ปี จะใช้เวลาส่วนใหญ่เรียนรู้ทักษะทางสังคมและภาษา เด็กวัยนี้จะมีการร่วมมือ การช่วยเหลือ การเจรจาความขัดแย้งและพูดคุยกับผู้อื่นเกี่ยวกับการแก้ปัญหาระหว่างเด็กกับบุคคลอื่น หรือกิจกรรมเล่นิทานเด็กจะให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่า ก่อนดำเนินกิจกรรมเล่นิทานมีเด็กบางคนคุยกันและแย่งที่นั่งกัน แต่มีเด็กในห้องเรียนบอกเพื่อนว่าไม่ให้คุยกัน ซึ่งเด็กทุกคนในห้องเรียนเห็นด้วยและยอมปฏิบัติตามข้อตกลงของเสียงส่วนใหญ่ ซึ่งก่อนการทดลองสถานการณ์การแก้ปัญหาและขจัดความขัดแย้งมีคะแนนต่ำ น่าจะเป็นผลมาจากการเล่นิทานที่สอดแทรกคุณธรรมด้านความสามัคคีสามารถกระตุ้นให้เด็กเกิดการเรียนรู้และแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม นอกจากนี้กิจกรรมต่างๆจะเป็นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ทำให้

เกิดการร่วมรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่นเป็นความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น ซึ่งจะช่วยให้เด็กรู้จักสร้างมิตรภาพและความรู้สึกของการมีส่วนร่วม ในช่วงปฐมวัยเด็กมีความสามารถในการใช้ภาษาดีขึ้น เด็กจะแสดงความรู้สึกของตนเองที่สามารถรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่นได้มากขึ้น (ลักกะณา เสนโนฤทธิ์, 2551) และเด็กในวัยนี้เริ่มมีการอยู่ร่วมกับผู้อื่น เล่นร่วมกับผู้อื่นได้ รู้จักการให้อภัยและการขอโทษ เริ่มช่วยเหลือผู้อื่น ปฏิบัติตามกฎ กติกาที่ตกลงร่วมกัน มีความรับผิดชอบที่ได้รับมอบหมาย เริ่มรู้จักการเป็นผู้นำ ผู้ตาม มีมารยาทในการอยู่ร่วมกัน เด็กปฐมวัยควรอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (เสาวนีย์ รื่นสุข, 2552)

ด้านความมีน้ำใจ พบว่า สถานการณ์ที่ 27 (การช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่ต้องบอก) คะแนนหลังการทดลอง เพิ่มขึ้นสูงสุดจาก 20 คะแนน (57.14%) เป็น 30 คะแนน (85.71%) แสดงให้เห็นว่าเกิดการเรียนรู้ที่ดีและช่วยส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยแสดงพฤติกรรมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เช่น เด็กๆ ช่วยผู้วิจัยจัดเตรียมสื่อประกอบการเล่านิทาน ซึ่งจากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่า สัปดาห์ที่ 2 เด็กช่วยผู้วิจัยเก็บสื่อประกอบการเล่านิทานโดยไม่ต้องบอก และในสัปดาห์ที่ 3-4 เด็กเข้ามาช่วยผู้วิจัยจัดเตรียมสื่อก่อนที่จะเล่านิทาน ซึ่งสอดคล้องกับ Feist (1990) ที่กล่าวว่า เด็กในวัยนี้จะมีการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ให้ความร่วมมือและชอบช่วยเหลือผู้อื่น

แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า สถานการณ์ที่ 24 (การแบ่งปันของตนให้แก่ผู้อื่น) คะแนนก่อนการทดลองและหลังการทดลองไม่เปลี่ยนแปลง แสดงว่าเด็กไม่เกิดการเรียนรู้ในการแบ่งปันของของตนให้แก่ผู้อื่น อาจเนื่องจากตัวอย่างสถานการณ์ในแบบทดสอบเป็นสถานการณ์ที่ไม่เหมาะสมกับวัย และไม่ใช่วิธีการที่ติดกับเด็กโดยตรง กล่าวคือ การนำเสื้อผ้าที่ไม่ใช่แล้วไปให้น้อง ผู้ปกครองจะเป็นผู้จัดการให้จึงทำให้เด็กไม่มีประสบการณ์การแบ่งปันสิ่งของของตนเองให้แก่ผู้อื่น นอกจากนี้เด็กบางคนเป็นลูกคนเดียวหรือเป็นลูกคนสุดท้อง ทำให้คุ้นเคยกับการได้รับมากกว่าการให้ จึงทำให้เด็กไม่รู้สึกลอยอยากที่จะแบ่งปันของของตนเองให้กับผู้อื่น และจากการสังเกตพฤติกรรมของเด็กในห้องเรียน พบว่า เด็กบางคนนำขนมหรืออาหารที่ผู้ปกครองจัดเตรียมให้มารับประทานที่โรงเรียน ซึ่งเด็กจะเก็บขนมหรืออาหารไว้รับประทานคนเดียวและแบ่งให้เพื่อนที่สนิทเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับ จริยา สัตตานนท์ (2553) และ Gesell and Lig (1964) ที่กล่าวว่า เด็กวัยนี้จะเล่นร่วมกันกับเพื่อนสนิท และเด็กจะแสดงพฤติกรรมแบ่งปันให้เพื่อนที่คุ้นเคยมากกว่าคนที่คุ้นเคยน้อยกว่า

เมื่อพิจารณาโดยรวม พบว่า คะแนนแบบทดสอบวัดคุณธรรมพื้นฐานของเด็กปฐมวัยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงอาจกล่าวได้ว่า การเล่านิทานพื้นบ้านภาคอีสาน โดยใช้สื่อประกอบสามารถพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของเด็กปฐมวัยได้เป็นอย่างดี เนื่องจากเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจและเกิดการเรียนรู้ในกิจกรรมการเล่านิทาน

อย่างไรก็ตาม แม้ว่ากิจกรรมการเล่านิทานพื้นบ้านภาคอีสานจะช่วยพัฒนาให้เด็กปฐมวัยเกิดการเรียนรู้และแสดงพฤติกรรมด้านคุณธรรมที่เหมาะสม แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าไม่กระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจหรือตระหนักในด้านการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น เนื่องมาจากนิทานที่ใช้ในกิจกรรมเป็นนิทานที่มีเนื้อหาเหมือนกับนิทานทั่วไป ไม่ได้เฉพาะเจาะจงให้เห็นเอกลักษณ์ที่เป็นนิทานของภาคอีสานชัดเจน จึงทำให้เด็กไม่ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีตลอดจนการดำรงชีวิตของคนในท้องถิ่นภาคอีสาน อีกทั้งข้อจำกัดในการใช้ภาษากลางในการเล่านิทาน จึงทำให้กิจกรรมการเล่านิทานพื้นบ้านภาคอีสานไม่สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เรื่องราวในท้องถิ่นและเกิดความรัก ความภาคภูมิใจในท้องถิ่นและภูมิปัญญาของอีสานดังที่ผู้วิจัยคาดหวังไว้

การจัดกิจกรรมการเล่านิทาน

การจัดกิจกรรมการเล่านิทานพื้นบ้านภาคอีสาน ประกอบด้วย นิทานพื้นบ้านภาคอีสานที่ส่งเสริม คุณธรรมของเด็กปฐมวัย จำนวน 12 เรื่อง ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกนิทานที่มีเนื้อหาส่งเสริมคุณธรรมพื้นฐานของเด็กปฐมวัย โดยใช้เกณฑ์การเลือกนิทาน คือ มีเนื้อหาสามารถเล่าจบในครั้งเดียว ลักษณะเนื้อหาตัวละครไม่ซับซ้อน ภาษาเหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย รวมทั้งได้จัดทำสื่อประกอบการเล่านิทานพื้นบ้านภาคอีสานที่หลากหลาย ได้แก่ หุ่นมือตัวละคร หุ่นเชิดตัวละคร ที่คาดศีรษะตัวละคร หนังสือภาพการ์ตูน ฉากประกอบการเล่านิทานที่มีลักษณะสามมิติ และซีดีเสียงสัตว์ ซึ่งสามารถดึงดูดความสนใจเด็กปฐมวัยได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับ หรรษา แดงบุญเรือง (2548) ที่ได้ศึกษาผลของการเล่านิทานประกอบสื่อที่มีต่อการพัฒนาพื้นฐานจริยธรรมของเด็กปฐมวัย พบว่า เด็กให้ความสนใจหุ่นมือและอยากสัมผัสหุ่นมือ กระดานสำหรับใช้เป็นฉากยังดึงดูดความสนใจของเด็กได้เป็นอย่างดี และการเล่านิทานโดยใช้สื่อประกอบสามารถพัฒนาจริยธรรมของเด็กปฐมวัยได้เป็นอย่างดี และเป็นสิ่งที่ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้สามารถสอนได้จริง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ กุลยา ตันติผลาชีวะ (2547) ที่กล่าวว่า สื่อประกอบการเล่านิทานเป็นตัวขยายให้นิทานชัดเจนมากขึ้น ทำให้เด็กจินตนาการติดตามเรื่องราวได้อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังสนุกตื่นเต้นด้วยการกระตุ้นจากสื่อประกอบการเล่านิทาน

จากการสังเกตของผู้วิจัย ในขณะการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านภาคอีสาน พบว่า เด็กปฐมวัยแสดงพฤติกรรมด้านคุณธรรมที่เหมาะสม ดังนี้

ด้านความมีน้ำใจ ในช่วงสัปดาห์ที่ 1 ขณะจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านภาคอีสาน พบว่า เด็กช่วยผู้วิจัยเก็บสื่อประกอบการเล่นพื้นบ้านเมื่อครูประจำชั้นบอกเท่านั้น ต่อมาสัปดาห์ที่ 2 เด็กช่วยผู้วิจัยเก็บสื่อประกอบการเล่นพื้นบ้านโดยไม่ต้องบอก และในสัปดาห์ที่ 3-4 เด็กเข้ามาช่วยผู้วิจัยจัดเตรียมสื่อก่อนที่จะเล่นพื้นบ้าน เช่น เมื่อเห็นผู้วิจัยถืออุปกรณ์ที่ใช้เล่นพื้นบ้านเด็กจะเข้ามาช่วยถือทันที และแบ่งที่นั่งให้เพื่อน และเมื่อกิจกรรมสิ้นสุดเด็กๆ จะช่วยผู้วิจัยจัดเก็บสื่อประกอบการเล่นพื้นบ้านและช่วยกันจัดห้องเรียน โดยที่ไม่ต้องบอก ทั้งนี้อาจกล่าวได้ว่า กิจกรรมการเล่นพื้นบ้านภาคอีสาน ช่วยให้เด็กปฐมวัยเรียนรู้และพัฒนาคุณธรรมพื้นฐาน โดยแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์อย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง

ด้านความสามัคคี ก่อนดำเนินการเล่นพื้นบ้านภาคอีสาน เด็กปฐมวัยช่วยกันจัดสถานที่ที่ใช้ในการเล่นอย่างกระตือรือร้น ซึ่งเป็นการร่วมมือกันทำกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่มจนสำเร็จ

ด้านความซื่อสัตย์ ระหว่างดำเนินกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านภาคอีสาน เด็กให้ความสนใจ มีการพูดคุยและซักถามโต้ตอบทำให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้วิจัยและเด็ก โดยเด็กสามารถบอกถึงตัวละครว่าทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร สามารถอธิบายถึงการกระทำที่ดีและไม่ดีของตัวละคร และสามารถเลือกการกระทำที่ดีเพื่อช่วยตัวละคร นอกจากนี้การใช้คำถามท้ายเรื่องหลังการเล่นพื้นบ้าน เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กได้คิดใช้เหตุผล ในการตอบคำถามโดยเฉพาะคำถามที่เกี่ยวกับสิ่งใกล้ตัวเด็กและสัมพันธ์กับนิทาน ช่วยให้เด็กเกิดความเข้าใจและสรุปเรื่องได้ดี (รวีวรรณ อินทร์กรุงเก่า, 2550)

กล่าวโดยสรุปแล้ว การจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านภาคอีสานเพื่อพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของเด็กปฐมวัยนั้น เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรมพื้นฐานของเด็กปฐมวัยโดยการใช้นิทานพื้นบ้านภาคอีสาน ตัวละครในนิทานได้แสดงพฤติกรรมต่างๆ ให้เด็กเห็น และตัวแบบที่ดีจะช่วยให้เด็กเลียนแบบตามจนเกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ขึ้น

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาเรื่องผลของการเล่นิทานพื้นบ้านภาคอีสานที่มีต่อการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของเด็กปฐมวัย เป็นการวิจัยเชิงทดลอง กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลสาธิต อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 35 คน ที่ได้จากกลุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) ด้วยวิธีจับสลากจำนวน 1 ห้องเรียน โดยใช้กลุ่มที่มีอยู่ (Intact Group) จากทั้งหมด 3 ห้องเรียน ซึ่งทั้ง 3 ห้องเรียนไม่ได้จัดแบ่งห้องตามลำดับความสามารถในการเรียนรู้ จึงถือได้ว่านักเรียนทั้ง 3 ห้องเรียนมีความรู้ความสามารถใกล้เคียงกัน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบทดสอบวัดคุณธรรมพื้นฐานจำนวน 30 ข้อ ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยทำการทดลองเป็นเวลา 4 สัปดาห์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

1. จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่ง (57.14%) เป็นเด็กผู้หญิง ที่เหลือเป็นเด็กผู้ชาย (42.86%)
2. คุณธรรมพื้นฐานของเด็กปฐมวัย ด้านความซื่อสัตย์ ความสามัคคี และความมีน้ำใจสรุปผลการศึกษาได้ ดังนี้

2.1 จากการศึกษาก่อนการทดลอง พบว่า คะแนนเฉลี่ยของแบบทดสอบวัดคุณธรรมพื้นฐานโดยรวมก่อนการทดลองของกลุ่มตัวอย่างคือ 21.09 คะแนน จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า คะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบวัดคุณธรรมพื้นฐานด้านความซื่อสัตย์ของกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนสูงสุดคือ 7.11 รองลงมาคือ ด้านความมีน้ำใจ ($\bar{X} = 7.03$) และด้านความสามัคคี ($\bar{X} = 6.80$) ตามลำดับ

2.2 จากการศึกษาหลังการทดลอง พบว่า คะแนนเฉลี่ยของแบบทดสอบวัดคุณธรรมพื้นฐานโดยรวมหลังการทดลองของกลุ่มตัวอย่างคือ 24.94 คะแนน จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า คะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบวัดคุณธรรมพื้นฐานด้านความมีน้ำใจของกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนสูงสุดคือ 8.43 รองลงมาคือ ด้านความซื่อสัตย์ ($\bar{X} = 8.34$) และด้านความสามัคคี ($\bar{X} = 8.23$) ตามลำดับ

3. การทดสอบสมมติฐาน

3.1 สมมติฐานที่ 1 เด็กปฐมวัยที่ได้รับการสอนคุณธรรมพื้นฐานโดยการเล่านิทานพื้นบ้านภาคอีสาน มีคะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบวัดคุณธรรมพื้นฐานหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า คะแนนแบบทดสอบวัดคุณธรรมพื้นฐานของเด็กปฐมวัย หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญสถิติที่ระดับ .001

3.2 สมมติฐานที่ 2 เด็กปฐมวัยที่ได้รับการสอนคุณธรรมพื้นฐานโดยการเล่านิทานพื้นบ้านภาคอีสาน มีคะแนนแบบทดสอบวัดคุณธรรมพื้นฐานด้านความซื่อสัตย์หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า คะแนนแบบทดสอบวัดคุณธรรมพื้นฐานด้านความซื่อสัตย์ของเด็กปฐมวัยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

3.3 สมมติฐานที่ 3 เด็กปฐมวัยที่ได้รับการสอนคุณธรรมพื้นฐานโดยการเล่านิทานพื้นบ้านภาคอีสาน มีคะแนนแบบทดสอบวัดคุณธรรมพื้นฐานด้านความสามัคคีหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า คะแนนแบบทดสอบวัดคุณธรรมพื้นฐานด้านความสามัคคีของเด็กปฐมวัยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

3.4 สมมติฐานที่ 4 เด็กปฐมวัยที่ได้รับการสอนคุณธรรมพื้นฐานโดยการเล่านิทานพื้นบ้านภาคอีสาน มีคะแนนแบบทดสอบวัดคุณธรรมพื้นฐานด้านความมีน้ำใจหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า คะแนนแบบทดสอบวัดคุณธรรมพื้นฐานด้านความมีน้ำใจของเด็กปฐมวัยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

4. การจัดกิจกรรมการเล่านิทานโดยใช้สื่อประกอบ

การจัดกิจกรรมการเล่านิทานพื้นบ้านภาคอีสาน ประกอบด้วย นิทานพื้นบ้าน ภาคอีสานที่ส่งเสริม คุณธรรมของเด็กปฐมวัย จำนวน 12 เรื่อง ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกนิทานที่มี เนื้อหาส่งเสริมคุณธรรมพื้นฐานของเด็กปฐมวัย โดยใช้เกณฑ์การเลือกนิทาน คือ มีเนื้อหาสามารถ เล่าจบในครั้งเดียว ลักษณะเนื้อหาตัวละครไม่ซับซ้อน ภาษาเหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย รวมทั้งได้ จัดทำสื่อประกอบการเล่านิทานพื้นบ้านภาคอีสานที่หลากหลาย ได้แก่ หุ่นมือตัวละคร หุ่นเชิดตัว ละคร ที่คาดศีรษะตัวละคร หนังสือภาพการ์ตูน ฉากประกอบการเล่านิทานที่มีลักษณะสามมิติ และซีดีเสียงสัตว์ ซึ่งสามารถดึงดูดความสนใจเด็กปฐมวัยได้เป็นอย่างดี

จากการสังเกตของผู้วิจัยขณะดำเนินกิจกรรมการเล่านิทานโดยใช้สื่อประกอบ พบว่าประเภทของนิทานและสื่อที่เด็กปฐมวัยชอบ มีลักษณะดังนี้

ประเภทของนิทานที่เด็กปฐมวัยชอบ

1. เด็กปฐมวัยชอบและให้ความสนใจ ตัวละครที่มีพฤติกรรมดีมากกว่าตัวละครที่ไม่ดี และลักษณะนิทานที่มีตัวละครเด่นเพียงหนึ่งตัว เช่น *คนตัดต้นไม้* ซึ่งมีชายตัดต้นไม้ที่เป็น ตัวละครเด่นของเรื่อง มีพฤติกรรมที่ดีแสดงออกชัดเจน ทำให้เด็กปฐมวัยสามารถเข้าใจพฤติกรรมที่ ดีได้ คือพฤติกรรม การไม่พูดโกหกและการไม่นำเอาของของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง เป็นต้น
2. นิทานเกี่ยวกับสัตว์และการผจญภัย สัตว์ในนิทานพูดได้สามารถทำสิ่งต่างๆ ได้ เหมือนคนและเป็นเรื่องราวที่มหัศจรรย์ เช่น *มดแดงกับนกอินทรี* เป็นเรื่องราวที่มดแดงกับนก อินทรีช่วยเหลือกันและกันเมื่อได้รับความเดือดร้อน มีพฤติกรรมและสามารถพูดได้เหมือนคน *สี่สหาย* เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับสัตว์เลี้ยงที่ถูกไล่ออกจากหมู่บ้าน แต่สัตว์ทั้งสี่ตัวกลับเป็นผู้ช่วยเหลือ ชาวบ้านจากโจร โดยที่สัตว์ทั้งสี่ตัวสามารถกระทำการสิ่งต่างๆและพูดได้เหมือนคน
3. นิทานที่เกี่ยวกับปาฏิหาริย์และสิ่งมหัศจรรย์ เช่น *กำพรว้าผีน้อย* เป็นเรื่องราวที่ ท้าวกำพรว้าได้ช่วยเหลือสัตว์ไว้ เมื่อท้าวกำพรว้าเดือดร้อน สัตว์ต่างๆได้แปลงกายและใช้พลังวิเศษ ช่วยเหลือท้าวกำพรว้า เป็นต้น

สื่อประกอบการเล่านิทานที่เด็กปฐมวัยชอบ

จากการสังเกตพฤติกรรมของเด็กปฐมวัยขณะเล่านิทาน พบว่า สื่อที่เด็กปฐมวัยชอบและสนใจ เรียงลำดับ ดังนี้ หุ่นมือตัวละคร หุ่นเชิดตัวละคร ฉากสามมิติ ที่คาดศีรษะตัวละคร และซีดีเสียงสัตว์

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาครั้งนี้มีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของเด็กปฐมวัย ดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากการศึกษาผลของการเล่านิทานพื้นบ้านภาคอีสานที่มีต่อการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของเด็กปฐมวัย พบว่า ภายหลังการทดลองกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนสูงกว่าก่อนการทดลอง กล่าวได้ว่า นิทานพื้นบ้านภาคอีสานสามารถพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของเด็กปฐมวัยได้ ดังนั้น ครู ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการศึกษาเป็นแนวทางหนึ่งในการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย โดยใช้นิทานพื้นบ้านภาคอีสานเป็นวิธีการที่จะช่วยให้จัดการเรียนการสอนได้สอดคล้องกับช่วงอายุ ความสนใจและการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของเด็กปฐมวัย โดยต้องคำนึงถึงจุดประสงค์ของการสอนเป็นหลัก

คุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ จากการวิจัย พบว่า ในสถานการณ์ที่ 4 (ทำตามหน้าที่และปฏิบัติตามสิ่งที่กำหนดไว้) สถานการณ์ที่ 7 (ยอมรับเมื่อทำผิด) และสถานการณ์ที่ 9 (ยอมรับเมื่อทำผิดและไม่พูดปด) เด็กเกิดการเรียนรู้เพียงเล็กน้อย ดังนั้น ในการจัดกิจกรรมการเล่านิทานเพื่อส่งเสริมคุณธรรม ควรเลือกนิทานที่มีสถานการณ์ที่เกี่ยวกับความซื่อสัตย์ มีเนื้อหาที่ไม่ซับซ้อน เข้าใจง่าย ตัวละครมีพฤติกรรมความซื่อสัตย์ที่ชัดเจน เช่น การรู้และทำตามบทบาทหน้าที่ของตนเอง การไม่พูดโกหก การยอมรับเมื่อทำผิด การไม่นำเอาของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง เป็นต้น นอกจากนี้สถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้เด็กปฐมวัยได้มีโอกาสแสดงพฤติกรรมดังกล่าวข้างต้น

คุณธรรมด้านความสามัคคี จากการวิจัย พบว่า เด็กเรียนรู้ได้ดีในคุณธรรมด้านความสามัคคี ดังนั้น ครู ผู้ปกครอง ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องควรปลูกฝังคุณธรรมด้านความสามัคคีตั้งแต่เด็ก เนื่องจาก เด็กในวัยนี้จะเกิดการเรียนรู้ได้ดี ชอบเลียนแบบ เพื่อเป็นการตอบสนองความต้องการทางสังคมของเด็กปฐมวัย จึงควรจัดให้เด็กได้มีโอกาสทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม พุดคุยปรึกษากัน อย่างเป็นอิสระ มีการแสดงผลงานความสามารถให้เพื่อนและครูได้เห็นและได้รับการยอมรับทำให้เด็กมีความภาคภูมิใจในตนเอง เกิดความรู้สึที่ดีและเรียนรู้ที่จะปรับพฤติกรรมให้เป็นที่ยอมรับของสังคม ทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

คุณธรรมด้านความมีน้ำใจ จากการวิจัย พบว่า ในสถานการณ์ที่ 24 (แบ่งปันของของตน ให้แก่ผู้อื่น) ไม่สามารถกระตุ้นให้เด็กเกิดการเรียนรู้ ดังนั้น ในการจัดกิจกรรมการเล่นเพื่อส่งเสริมคุณธรรม ควรเลือกนิทานและการสร้างแบบทดสอบวัดคุณธรรมพื้นฐานที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการแบ่งปันและการเสียสละที่เหมาะสมกับวัยและประสบการณ์ของเด็ก นอกจากนี้สถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หรือสถานการณ์จำลองที่เด็กปฐมวัย ได้มีโอกาสแสดงพฤติกรรมการแบ่งปัน เพื่อเป็นการปลูกฝังคุณธรรมด้านความมีน้ำใจให้แก่เด็ก

2. จากการวิจัย พบว่า กิจกรรมการเล่นนิทานพื้นบ้านภาคอีสานไม่กระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจหรือตระหนักในด้านการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น เนื่องจากนิทานที่ใช้ในกิจกรรมเป็นนิทานที่มีเนื้อหาเหมือนกับนิทานทั่วไป ไม่ได้เฉพาะเจาะจงให้เห็นเอกลักษณ์ที่เป็นนิทานของภาคอีสานชัดเจน จึงทำให้เด็กไม่ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีตลอดจนการดำรงชีวิตของคนในท้องถิ่นภาคอีสาน อีกทั้งข้อจำกัดในการใช้ภาษากลางในการเล่นนิทาน จึงทำให้กิจกรรมการเล่นนิทานพื้นบ้านภาคอีสานไม่สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เรื่องราวในท้องถิ่นและเกิดความรัก ความภาคภูมิใจในท้องถิ่นและภูมิปัญญาของอีสาน ดังนั้น ควรเลือกนิทานที่มีเนื้อหาแสดงถึงเอกลักษณ์ในท้องถิ่นของภาคอีสาน เช่น นิทานที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีของภาคอีสาน วิธีการดำรงชีวิตและอาหารของคนในท้องถิ่น การละเล่นของชาวพื้นบ้านภาคอีสาน ควรเลือกใช้สื่อประกอบการเล่นนิทานที่แสดงให้เห็นบริบทที่เป็นเอกลักษณ์ของภาคอีสาน ที่เหมาะสมกับวัยและประสบการณ์ของเด็กปฐมวัย นอกจากนี้ควรให้เด็กปฐมวัยได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเล่นนิทาน เช่น การแสดงบทบาทเป็นตัวละครในนิทาน การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมของตัวละคร การตอบคำถาม เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เด็กเกิดการเรียนรู้เรื่องราวในท้องถิ่นและเกิดความรัก ความภาคภูมิใจในท้องถิ่นและภูมิปัญญาของอีสานด้วย

3. จากการสังเกตของผู้วิจัย พบว่า เด็กปฐมวัยชอบนิทานเกี่ยวกับสัตว์และการผจญภัย นิทานเกี่ยวกับปาฏิหาริย์และสิ่งมหัศจรรย์ และชอบนิทานที่มีตัวละครเด่นเพียงตัวเดียว โดยชอบตัวละครที่มีพฤติกรรมดีมากกว่าตัวละครที่มีพฤติกรรมไม่ดี ดังนั้น ในการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน เพื่อพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของเด็กปฐมวัย ครู ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้อง ควรพิจารณาเลือกนิทานที่มีลักษณะดังกล่าว โดยเลือกนิทานที่มีเนื้อหาและปรับภาษาให้เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย

4. จากการสังเกตพฤติกรรมผู้เรียนขณะเล่านิทาน พบว่า สื่อที่เด็กปฐมวัยชอบและสนใจ เรียงลำดับคือ หุ่นมือ หุ่นเชิดตัวละคร นากสามมิติประกอบการเล่านิทาน ที่คาดศีรษะตัวละคร และซีดีเสียงสัตว์ต่างๆ ดังนั้น ในการพิจารณาเลือกสื่อประกอบการเล่านิทานเพื่อพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของเด็กปฐมวัย ครู ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้อง ควรเลือกใช้สื่อที่มีลักษณะสามมิติ เช่น ของจริง ของจำลองและหุ่นประเภทต่างๆหรือถ้าเลือกใช้สื่อที่มีสองมิติ เช่น รูปภาพ ควรเลือกภาพที่มีความลึก และเคลื่อนไหวได้ นอกจากนี้สื่อประเภทที่มีเสียงประกอบจะช่วยกระตุ้นให้เกิดความสนใจ และยังช่วยส่งเสริมพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ – จิตใจ และสังคม ที่สำคัญคือช่วยให้เด็กได้พัฒนาด้านอารมณ์สุนทรีย์ มีจิตใจที่ดีงามและละเอียดอ่อนได้อีกด้วย เช่น นิทานพื้นบ้านในรูปแบบของการ์ตูนภาพเคลื่อนไหวพร้อมเสียงประกอบโดยใช้โปรแกรมจากคอมพิวเตอร์

5. การถามคำถามลักษณะปลายเปิดท้ายเรื่องทุกครั้ง เป็นการทบทวนเนื้อหา หลังจากที่ได้ฟังนิทานพื้นบ้านภาคอีสานแล้ว หรือใช้คำถามเพิ่มเติมที่มีเนื้อหาคล้ายสถานการณ์ในนิทาน เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เด็กคิดแก้ปัญหา ช่วยให้เด็กเกิดความเข้าใจและสรุปเรื่องได้ดี และควรใช้การเสริมแรงควบคู่กับจัดกิจกรรมการเล่านิทาน เพื่อเป็นส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมพื้นฐาน ด้วยการเสริมแรงเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม เช่น คำชมเชยและคำขอบคุณ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาบริบทของการวิจัยและกลุ่มตัวอย่างก่อนล่วงหน้า เพื่อจะได้กำหนดตัวอย่างสถานการณ์ในแบบทดสอบวัดคุณธรรมพื้นฐานได้เหมาะสมกับบริบทการวิจัยและกลุ่มตัวอย่าง
2. ควรมีการศึกษาผลของการจัดกิจกรรมเล่นิทานที่บ้านภาคอีสานให้ครอบคลุมคุณธรรมพื้นฐานทั้ง 8 ประการ ได้แก่ ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี และมีน้ำใจ
3. ควรทำการทดลองกับเด็ก จำนวน 2 กลุ่ม ที่เป็นอิสระต่อกัน (Pretest – Posttest Control Group Design) โดยเปรียบเทียบจากการจัดกิจกรรมที่แตกต่างกัน เช่น เปรียบเทียบระหว่างนิทานประกอบสื่อกับกิจกรรมเล่นิทานโดยใช้สื่อคอมพิวเตอร์ ซึ่ง การทำวิจัยลักษณะนี้ สามารถควบคุมตัวแปรแทรกซ้อน และมีความเที่ยงตรงภายในค่อนข้างสูง
4. ควรวัดคุณธรรมพื้นฐานของเด็กปฐมวัย โดยการใช้แบบสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นการกำหนดสถานการณ์ที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ของการเรียนรู้ เหมาะสมกับวัยและประสบการณ์ของเด็กปฐมวัย เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลในลักษณะข้อเท็จจริง ซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้ข้อมูลในเชิงลึก ได้รับรู้เหตุผล ความคิดเห็นและความรู้สึกของเด็กปฐมวัยโดยการนำคุณธรรมพื้นฐานไปใช้ในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม
5. ควรทำการศึกษาความคงทนของการเรียนรู้คุณธรรมพื้นฐานของเด็กปฐมวัย โดยการใช้แผนการทดลองแบบ Time Series Design

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กรมวิชาการ. 2543. กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว.

กระทรวงศึกษาธิการ. 2542. แนวทางการพัฒนาจริยธรรมไทย. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์การศาสนา.

_____. 2546. คู่มือหลักสูตรก่อนประถมศึกษา พ.ศ. 2540 (อายุ 3-6 ปี). กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์ คุรุสภาลาดพร้าว.

กิริติ บุญเจือ. 2538 ชุดพื้นฐานปรัชญาจริยศาสตร์สำหรับผู้เริ่มเรียน. กรุงเทพมหานคร:
บริษัทสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2547. “แผนการศึกษาแห่งชาติ”. วารสารการศึกษาปฐมวัย 7 (4): 79.

เกริก ชื่นพันธ์. 2543. การเล่านิทาน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ สุวีริสาส์น.

กฤษกร เพชรนอก. 2552. นิทานพื้นบ้าน (ภาคอีสาน). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ สกายบุ๊กส์.

ครุรักษ์ ภิรมย์รักษ์. 2540. นักเล่านิทานสร้างนักอ่าน. สารพัฒนาหลักสูตร 16 (130): 44 - 47.

จริยา สันตานนท์. 2553. การพัฒนาสัมพันธภาพทางสังคมของเด็กปฐมวัยโดยการจัดกิจกรรม
การวาดภาพต่อเติมจากภาพปะติดเป็นกลุ่ม. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
สาขาการศึกษาปฐมวัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ทัศนัย อุดมพันธ์. 2541. การศึกษาพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัด
ประสบการณ์ทักษะพื้นฐานละครสร้างสรรค์. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
สาขาการศึกษาปฐมวัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ธีระพร อูวรรณโณ. 2530ก. **จริยธรรมกับการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. 2530ข. **จริยธรรมกับการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อ้างถึง Raths, L., M. Harmin, and S. Simon. 1966. **Values and Teaching**. Ohio: Chales E. Merill.

นิตยา คชภักดี. 2543. **ขั้นตอนการพัฒนาของเด็กปฐมวัยตั้งแต่ปฏิสนธิ - 5 ปี**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

ประชิด สกุนพัฒนา. ม.ป.ป. **วัฒนธรรมพื้นบ้านและประเพณีไทย**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ภูมิปัญญา.

ประยูร ทรงศิลป์. 2542. **การศึกษาวิเคราะห์ตำนานและนิทานพื้นบ้านเขมรภาคที่ 1-9**. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏธนบุรี.

ผ่องพรรณ ตรียมงคลกุล และ สุภาพ นัฏราภรณ์. 2553. **การออกแบบการวิจัย**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เพ็ญพิไล ฤทธาคนานนท์. 2550. **พัฒนาการมนุษย์**. กรุงเทพมหานคร: คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ไพพรรณ อินทนิล. 2544. **เทคนิคการเล่านิทาน**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ สุริยาสัน.

รติชน พิรัชต์. 2543. **การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย**. กรุงเทพมหานคร: หจก. เอมี เทรคดิ่ง.

ราชบัณฑิตยสถาน. 2546. **พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ นานมีบุ๊คพับลิเคชั่น.

เรไร ไพรวรรณ. 2551. **วรรณกรรมท้องถิ่น**. กรุงเทพมหานคร: โครงการผลงานวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในวโรกาสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงครองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี.

ลิขิต ชีรเวทิน. 2548. **คนไทยในอุดมคติ**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ แม็ค.

ลักกะณา เสนโนฤทธิ. 2551. **ผลการจัดกิจกรรมเกมการศึกษาที่มีต่อกิจกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการศึกษาปฐมวัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ลัดดาวัลย์ ขรรยงสง่า. 2548. **การพัฒนาชุดนิทานเพื่อส่งเสริมจริยธรรมของเด็กวัยเตาะแตะ**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการศึกษาปฐมวัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วัฒนา ปุญญฤทธิ. 2553. **การศึกษาปฐมวัย: แนวคิด หลักการ ผู้ปฏิบัติ**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ มิวเซียม บุคส์ บริษัท มิวเซียม ครีเอชั่น จำกัด.

วรรณิ ศิริสุนทร. 2542. **การเล่นิทาน**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ ต้นอ่อน.

วรรณพร มุมกระโทก. 2549. **การใช้สื่อประสมในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนชั้นอนุบาล 2 โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดศรีบุญรัตนาราม)**. กองการศึกษา เทศบาลเมืองสระบุรี.

วาโร เพ็งสวัสดิ์. 2542. **รายงานการวิจัยการวิเคราะห์งานวิจัยทางการศึกษาปฐมวัย**. สกลนคร: สถาบันราชภัฏสกลนคร.

วิมล จิโรจพันธุ์. 2551. **มรดกทางวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แสงดาว.

วีรวรรณ อินทร์รุ่งเก่า. 2550. ผลของการเล่านิทานคติธรรมที่มีต่อพฤติกรรมความ
เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ของเด็กปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาปฐมวัยศึกษา,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมภาคอีสานมหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. 2549. วัฒนธรรมภาคอีสาน.
วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สมศักดิ์ ปริพฺระ. 2542. นิทาน ความสำคัญ และประโยชน์. วารสารวิชาการสถาบันราชภัฏ
หมู่บ้านจอมบึง (47-64).

สายชน วงสานน. 2547ก. ผลของการจัดประสบการณ์แบบโครงการที่มีต่อการพัฒนาพฤติกรรม
ทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่มีปัญหาทางพฤติกรรม. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
สาขาการศึกษาปฐมวัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

_____. 2547ข. ผลของการจัดประสบการณ์แบบโครงการที่มีต่อการพัฒนาพฤติกรรม
ทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่มีปัญหาทางพฤติกรรม. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
สาขาการศึกษาปฐมวัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อ้างถึง Walsh, H.M. 1980.
Introducing the Young Children to the Social World. New York: Macmillan
Publishing

สุภัค ไหวหากิจ. 2543. เปรียบเทียบการรับรู้วินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัด
กิจกรรมการเล่านิทานคติธรรมและการเล่นเกมแบบร่วมมือ. วิทยานิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาการศึกษาปฐมวัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์. 2545. การวัดและการประเมินแนวใหม่. กรุงเทพมหานคร:
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สุมามาลย์ พงษ์ไพบูลย์. 2542. คติชนวิทยา. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาภาษาไทย
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2544. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 8 (Online). <http://www.nesdb.go.th/Default.aspx?tabid=90>, 26 สิงหาคม 2553.

เสาวนีย์ รื่นสุข. 2552. พฤติกรรมความร่วมมือของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่ม. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการศึกษาปฐมวัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

หรรษา แดงบุญเรือง. 2548. ผลของการเล่นิทานที่มีต่อการพัฒนาทางจริยธรรมของเด็กปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการศึกษาศาสตรศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา. 2553. คุณธรรมนำความรู้ (ฉบับปรับปรุงใหม่). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ ปริมาชัย.

อารีย์ ทองแก้ว. 2547. นิทานพื้นบ้านสุรินทร์. สุรินทร์: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.

เอกรัตน์ อุดมพร. 2551. รวมนิทานพื้นบ้านประจำจังหวัดภาคอีสาน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์พัฒนาศึกษา.

Bandura, A. 1986. **Social Learning Theory**. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall.

Feist, J. 1990. **Theories of Personality**. 2nd ed. Forth Worth: Holt Rinehart and Winston.

Gesell, A. and F.L. Lig, 1964. **The Child From Five to Ten**. New York: Harpers and Brothers Publishers.

Kohlberg, L. 1976. **Moral State and Moralization: The Cognitive Development Approach, Moral Development and Behavior**. New York: Holt Rinehart and Winston.

Seefeldt, C. 1990. **Continuing Issues in Early Childhood Education**. Columbus: Merrill Publishing.

Skinner, B.E. 1971. **Beyond Freedom and Dignity**. New York: Alferd A. Knop Co.







รายนามผู้เชี่ยวชาญ

- | | |
|------------------------------|--|
| 1. ดร. อรพรรณ บุตรกตัญญู | อาจารย์ประจำภาควิชาการศึกษา
สาขาวิชาปฐมวัยศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ |
| 2. ดร. สายหยุด ญูปย | อาจารย์ประจำสาขาวิชาปฐมวัยศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์ |
| 3. นางลัทธน์อนงค์ เพชรสังหาร | ผู้อำนวยการ โรงเรียนอนุบาลสาธิต
อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ |
| 4. นางขวัญใจ สารปริง | ครูประจำชั้นอนุบาล 2/2
โรงเรียนอนุบาลสาธิต อำเภอเมือง
จังหวัดกาฬสินธุ์ |



ที่ ศธ ๐๕๑๓.๑๑๕๐๑/ ๐๑๖๖

(ตราครุฑ)

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผู้ ปณ. ๑๑๐๔ ปทผ. เกษตรศาสตร์

จตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๕๐๓

๑๕ มกราคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือประกอบการทำวิทยานิพนธ์
เรียน

ด้วย นางสาวประวีณา แก้วเมืองกลาง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาคหกรรมศาสตรศึกษา
ภาควิชาอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง “ผลของการเล่นิทานพื้นบ้านภาคอีสานที่มีต่อการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของเด็กปฐมวัย”
ภายใต้การควบคุมของ

๑. ผศ.ดร. ชีพสุมน รังสยธร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

๒. ดร. อังคณา อ่อนบุญเอื้อ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

ในการวิจัยครั้งนี้จำเป็นต้องใช้เครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ บัณฑิตวิทยาลัยพิจารณาเห็นว่า
ท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถที่จะให้คำปรึกษา แนะนำ และตรวจเครื่องมือประกอบการวิจัย
จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือ เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขให้มีความถูกต้อง
สมบูรณ์ ก่อนนำไปเก็บข้อมูลจริงต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่ นางสาวประวีณา แก้วเมืองกลาง สามารถ
ติดต่อได้ที่หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘๕-๒๓๗-๗๑๘๗ และขอขอบคุณมา ณ ที่นี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นุชนาถ มั่งคั่ง)

รองคณบดี รักษาการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

งานบริการการศึกษา

โทร. ๐ - ๒๕๔๒ - ๘๔๔๕ - ๕๐

โทรสาร ๐ - ๒๕๔๒ - ๘๔๔๕ ต่อ ๒๐๖

ที่ ศธ ๐๕๑๓.๑๑๕๐๑/ ๐๑๖๖

(ตราครุฑ)

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผู้ ปณ. ๑๑๐๔ ปทพ. เกษตรศาสตร์

จตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๕๐๓

๑๕ มกราคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการทดลองใช้เครื่องมือประกอบการทำวิทยานิพนธ์
เรียน

ด้วย นางสาวประวีณา แก้วเมืองกลาง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาเกษตรศาสตรศึกษา
ภาควิชาอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง “ผลของการเล่นิทานพื้นบ้านภาคอีสานที่มีต่อการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของเด็กปฐมวัย”
ภายใต้การควบคุมของ

๑. ผศ.ดร. ชีพสุมน รังสยธร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

๒. ดร. อังคณา อ่อนบุญเอื้อ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

ในการวิจัยครั้งนี้จำเป็นต้องทำการทดลองเครื่องมือประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เพื่อหา
ความเชื่อมั่นในการทำวิทยานิพนธ์ บัณฑิตวิทยาลัยพิจารณาเห็นว่า โรงเรียนอนุบาลสาธิต จังหวัด
กาฬสินธุ์ เป็นสถานที่ที่เหมาะสมในการทดลองเครื่องมือประกอบการทำวิทยานิพนธ์ จึงใคร่ขอ
ความอนุเคราะห์จากท่านขอใช้สถานที่ ตั้งแต่วันที่ ๗ - ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ระหว่าง เวลา
๘.๐๐ - ๑๑.๐๐ น.

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่ นางสาวประวีณา แก้วเมืองกลาง สามารถ
ติดต่อได้ที่หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘๕-๒๗๗-๗๑๘๗ และขอขอบคุณมา ณ ที่นี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นุชนาถ มั่งคั่ง)

รองคณบดี รักษาการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

งานบริการการศึกษา

โทร. ๐ - ๒๕๔๒ - ๘๔๔๕ - ๕๐

โทรสาร ๐ - ๒๕๔๒ - ๘๔๔๕ ต่อ ๒๐๖

ที่ ศธ ๐๕๑๓.๑๑๕๐๑/ ๐๑๖๖

(ตราครุฑ)

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

คู่ ปณ. ๑๑๐๔ ปทผ. เกษตรศาสตร์

จตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๕๐๓

๑๕ มกราคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ใช้สถานที่เพื่อทำการวิจัย
เรียน

ด้วยนางสาวประวีณา แก้วเมืองกลาง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาเกษตรศาสตรศึกษา
ภาควิชาอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง
“ผลของการเล่นิทานพื้นบ้านภาคอีสานที่มีต่อการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของเด็กปฐมวัย” ภายใต้
การควบคุมของ

๑. ผศ.ดร. ชีพสุมน รังสยธร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

๒. ดร. อังคณา อ่อนบุญเอื้อ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

ในการวิจัยครั้งนี้จำเป็นต้องใช้สถานที่เพื่อทดลองผลของการเล่นิทานพื้นบ้านภาคอีสาน
ประกอบการทำวิจัยในเรื่องดังกล่าว บัณฑิตวิทยาลัยพิจารณาเห็นว่า โรงเรียนอนุบาลสาธิต จังหวัด
กาฬสินธุ์ เป็นสถานที่ที่เหมาะสมในการทำวิจัยครั้งนี้ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านขอใช้
สถานที่ ตั้งแต่วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ – ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๔ ระหว่าง เวลา ๘.๐๐ - ๑๑.๐๐ น.

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่ นางสาวประวีณา แก้วเมืองกลาง สามารถ
ติดต่อได้ที่หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘๕-๒๗๗-๗๑๘๗ และขอขอบคุณมา ณ ที่นี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นุชนาถ มั่งคั่ง)

รองคณบดี รักษาการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

งานบริการการศึกษา

โทร. ๐ - ๒๕๔๒ - ๘๔๔๕ - ๕๐

โทรสาร ๐ - ๒๕๔๒ - ๘๔๔๕ ต่อ ๒๐๖



ตารางผนวกที่ 1 กิจกรรมการเล่นิทานพื้นบ้านภาคอีสานโดยใช้สื่อประกอบ

วัน-เวลา	เรื่อง	สื่อที่ใช้
<u>ด้านความซื่อสัตย์</u>		
จันทร์ 9.00-11.00 น.	คนตัดต้นไม้	1. ฉากป่า 2. หุ่นมือตัวละคร 3. ซีดีเสียงสัตว์
พุธ 9.00-11.00 น.	คนปากไม่ดี	หุ่นมือตัวละคร
ศุกร์ 9.00-11.00 น.	จี้เหล้าเล่นหม้อ	1. ฉากเมือง 2. หุ่นมือตัวละคร
จันทร์ 9.00-11.00 น.	เศรษฐีเจ้าเล่ห์กับลูกสาวชานา	1. ฉากบ้าน 2. ฉากทุ่งนา 3. หุ่นมือตัวละคร
<u>ด้านความสามัคคี</u>		
พุธ 9.00-11.00 น.	ชายหาปลากับลูกชายสามคน	1. ฉากบ้าน 2. ฉากแม่น้ำ 3. หุ่นเชิดตัวละคร
ศุกร์ 9.00-11.00 น.	ศึกกลางหมูบ้าน	1. ฉากหมู่บ้าน 2. หุ่นเชิดตัวละคร
จันทร์ 9.00-11.00 น.	นกกระจาบ	1. ฉากทุ่งนา 2. ที่คาดศีรษะตัวละคร 3. ซีดีเสียงสัตว์

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

วัน-เวลา	เรื่อง	สื่อที่ใช้
พุธ 9.00-11.00 น.	สี่สหาย	1. จากบ้าน 2. หุ่นเชิดตัวละคร
<u>ด้านความมีน้ำใจ</u>		
ศุกร์ 9.00-11.00 น.	มดแดงกับนกอินทรี	1. จากป่า 2. จากแม่น้ำ 3. หุ่นเชิดตัวละคร
จันทร์ 9.00-11.00 น.	เศรษฐีจอมตระหนี่	หนังสือภาพการ์ตูน
พุธ 9.00-11.00 น.	พระราชากับสัตว์สามตัว	1. จากป่า 2. ที่ลาดศิรยะตัวละคร 3. ซีดีเสียงสัตว์
ศุกร์ 9.00-11.00 น.	กำพร้าผีน้อย	1. จากป่า 2. หุ่นมือตัวละคร



คุณธรรมด้านความซื่อสัตย์

คนตัดต้นไม้	คัดแปลงมาจาก วัฒน ศรีสว่าง
คนปากไม่ดี	คัดแปลงมาจาก เอกรัตน์ อุดมพร
ขี้เหล้าเล่นหม้อ	คัดแปลงมาจาก รวมนิทานพื้นบ้านประจำจังหวัดภาคอีสาน
เศรษฐีเจ้าเล่ห์กับลูกสาวชานา	คัดแปลงมาจาก เอกรัตน์ อุดมพร

คุณธรรมด้านความสามัคคี

ชายหาปลากับลูกชายสามคน	คัดแปลงมาจาก วัฒน ศรีสว่าง
ศึกกลางหมูป่า	คัดแปลงมาจาก เอกรัตน์ อุดมพร
นกกระจาบ	คัดแปลงมาจาก วัฒน ศรีสว่าง
สี่สหาย	คัดแปลงมาจาก วรรณกรรมพื้นบ้านอีสาน

คุณธรรมด้านความมีน้ำใจ

มดแดงกับนกอินทรี	คัดแปลงมาจาก เอกรัตน์ อุดมพร
เศรษฐีจอมตระหนี่	คัดแปลงมาจาก รวมนิทานพื้นบ้านประจำจังหวัดภาคอีสาน
พระราชากับสัตว์สามตัว	คัดแปลงมาจาก วัฒน ศรีสว่าง
กำพร้าผีน้อย	คัดแปลงมาจาก เอกรัตน์ อุดมพร



แบบทดสอบวัดคุณธรรมพื้นฐานของเด็กปฐมวัย

แบบทดสอบวัดคุณธรรมพื้นฐานแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่

ด้านความซื่อสัตย์

ด้านความสามัคคี

ด้านความมีน้ำใจ

ผู้สนใจต้องการรายละเอียดเพิ่มเติมจากแบบทดสอบ กรุณาติดต่อ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชัพพมน รังสยาธร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก หรือผู้วิจัย

คู่มือการดำเนินการทดสอบวัดคุณธรรมพื้นฐานของเด็กปฐมวัย

คำชี้แจง

แบบทดสอบวัดคุณธรรมพื้นฐานของเด็กปฐมวัย เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานการณ์ต่างๆ ประกอบด้วยภาพวาด และมีตัวเลือกตอบ 3 ตัวเลือก ซึ่งมีคำตอบที่ถูกต้องเพียง 1 ตัวเลือก โดยแบบทดสอบคุณธรรมพื้นฐานจำนวน 1 ชุด มีทั้งหมด 30 ข้อ แบ่งเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านความซื่อสัตย์ 10 ข้อ
2. ด้านความสามัคคี 10 ข้อ
3. ด้านความมีน้ำใจ 10 ข้อ

การเตรียมตัวสอบ

1. ผู้ดำเนินการทดสอบ ควรสร้างความคุ้นเคยกับนักเรียน โดยทักทายพูดคุย เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีเมื่อเห็นนักเรียนพร้อมจึงเริ่มทำการทดสอบ
2. ผู้ดำเนินการทดสอบต้องศึกษากระบวนการในการทดสอบทั้งหมด เพื่อให้เกิดความชำนาญในการใช้แบบทดสอบ ซึ่งจะทำให้การดำเนินการทดสอบเป็นไปอย่างราบรื่น และก่อนการทดสอบต้องเขียน ชื่อ – นามสกุล ของนักเรียนให้เรียบร้อย ผู้ดำเนินการทดสอบ ต้องอธิบายขั้นตอน และทำตัวอย่างให้นักเรียนดูไปพร้อมๆ กัน
3. ในการอ่านคำสั่งให้นักเรียนฟัง ผู้ดำเนินการทดสอบต้องใช้คำพูดชัดเจนและเป็นธรรมชาติ
4. ในการทดสอบต้องคำนึงถึงระยะเวลาในการทำแบบทดสอบ ซึ่งในแต่ละข้อใช้เวลาประมาณ 1 นาที

วิธีดำเนินการทดสอบ

1. ตรวจสอบความพร้อมของนักเรียนแต่ละคนก่อนดำเนินการทดสอบ
2. ผู้ดำเนินการทดสอบเป็นผู้อ่านข้อคำถามให้นักเรียนฟังในแต่ละข้อ นักเรียนดูตัวเลือกซึ่งเป็นรูปภาพ (ภาพมีอยู่ 3 ภาพ หรือ 3 ตัวเลือก)
3. ให้นักเรียนตอบแบบทดสอบโดยเขียนเครื่องหมาย (x) บนคำตอบที่ถูกต้อง

ตัวอย่าง คุณแม่กำลังทำงานบ้านอยู่ เด็กๆจะอย่างไร

 ช่วยคุณแม่กวาดบ้าน	 นั่งระบายสีภาพวาด	 ออกไปวิ่งเล่นกับเพื่อน
---	---	---

เกณฑ์การให้คะแนน

แบบทดสอบวัดคุณธรรมพื้นฐานของเด็กปฐมวัย มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ตอบถูกให้ 1 คะแนน

ตอบผิดหรือไม่ตอบให้ 0 คะแนน

คะแนนรวมสูงสุดของแต่ละด้านเท่ากับ 10 คะแนน

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

แบบวัดคุณธรรมพื้นฐานของเด็กปฐมวัย

ด้านความซื่อสัตย์

ชื่อ.....นามสกุล.....ชื่อเล่น.....

อายุ.....ชั้นอนุบาล.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....





ข้อ

ถ้าเด็กๆ หักกระป๋องพลาสติกอยู่แถวๆ จะทำอย่างไร (ความรับผิดชอบ : ไม่นำสิ่งของของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง)



เก็บไว้เป็นของตนเอง



นำกระป๋องแตกไปแจ้งคุณครู
เพื่อประกาศหาเจ้าของ



ไม่สนใจและปล่อยไว้ที่เดิม

แบบวัดคุณธรรมพื้นฐานของเด็กปฐมวัย

ด้านความสามัคคี

ชื่อ.....นามสกุล.....ชื่อเล่น.....
อายุ.....ชั้นอนุบาล.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....





ข้อ

ถ้าคุณครูแบ่งกลุ่มให้เด็กๆ ทำภาพปะติด เด็กๆ จะปฏิบัติตนอย่างไร (ตามแนวคิด : ร่วมมือในการทำกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่ม)



ช่วยกันกับเพื่อนๆ ในกลุ่มทำ
ภาพปะติดจนเสร็จ



ให้เพื่อนๆ ในกลุ่มทำ



ชวนเพื่อนในกลุ่มข้างๆ คุยกัน

แบบวัดคุณธรรมพื้นฐานของเด็กปฐมวัย

ด้านความมีน้ำใจ

ชื่อ.....นามสกุล.....ชื่อเล่น.....

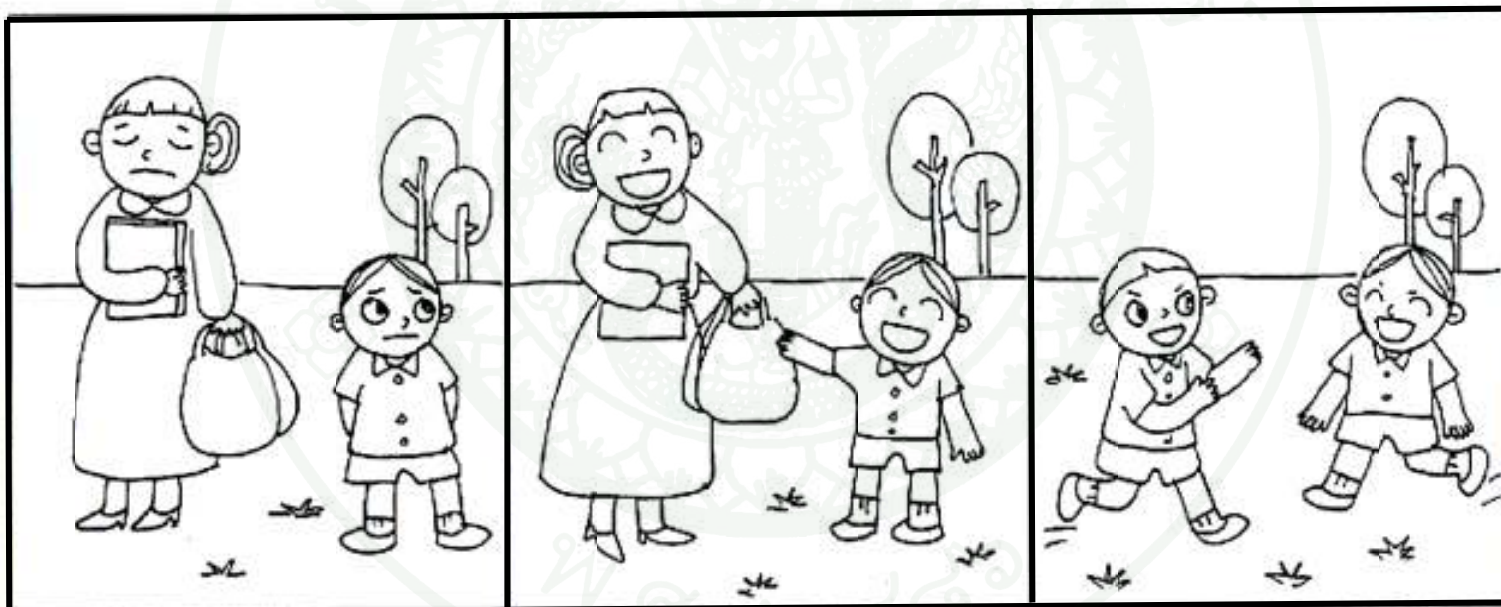
อายุ.....ชั้นอนุบาล.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....



ข้อ



ถ้าเด็ก ๆ กำลังเล่นกับเพื่อนๆ และคุณครูเดินถือของมา เด็กๆ จะทำอย่างไร (ความมีน้ำใจ : ช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่ต้องบอก)



แสงแดดยังไม่เห็นคุณครู



เข้าไปช่วยคุณครูถือของทันที



ไม่สนใจและเล่นกับเพื่อนๆ ต่อ

ประวัติการศึกษาและการทำงาน

ชื่อ – สกุล

นางสาวประวีณา แก้วเมืองกลาง

วัน เดือน ปีที่เกิด

1 พฤษภาคม 2528

สถานที่เกิด

จังหวัดกาฬสินธุ์

ประวัติการศึกษา

สาขาวิชา คหกรรมศาสตร์ทั่วไป (ศษ.บ)

คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

